

భాష్యకార సమాజస్థాపకులు
మహర్షి శ్రీవేంకటదాసస్వామి.

నందం శంకరరామవాధ్యమ
శివల్లి, గుంటూరు జిల్లా.
1957.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ॥

శ్రీ యోగవంశం

శ్రీ సాయనమః

జ్ఞో విశ్వం విష్ణుశ్చ వత్సారో భూతభవభవత్ప్రభుః
 భూతకృదుభ్యతభృతభృవో భూతాంతాభూతభావనః
 భూతాంతాపరమాంతాచ ముక్తాంతాం పరమాగతిః
 అవ్యయః పురుష సాన్నిధ్యే క్షేత్రజ్ఞోఽస్మి త్వవచః ॥ 2 ॥
 యోగియోగ విదానాంతా ప్రధాన పురుషశ్చరః
 నారసింహావపుః క్రమాత్ కేశవః పురుషోత్తమః ॥ 3 ॥
 సర్వః శర్వః శివః స్థానై రుభృతాదిర్నిరవ్యయః
 సంభవోభావనోభరతః ప్రభవః ప్రభుశ్చరః ॥ 4 ॥
 స్వయం భూశ్చ భూరాదిత్యః పృథ్వీరాత్యోమహాస్వనః
 అనాదినిధనోధిరాతా విధాతాధాతుశ్చ త్తమః ॥ 5 ॥
 అప్రమయో వశ్యోఽపి కేశః పశునాభామరప్రభుః
 విశ్వకర్మా మనుస్తవపతిః స విష్ణుః సర్వోత్తమః ॥ 6 ॥
 అగ్రావనః శాశ్వతః సర్వభూతాం వీరాత్యో ప్రతక్షనః
 ప్రభూతస్త్రికశ్చ త్థామః పవిత్రం మృగశ్చ పరమ్ ॥ 7 ॥
 శాశానః ప్రాణాదః ప్రాణైర్జన్మైః శ్రీష్టైః ప్రజాపతిః
 హిరణ్యగర్భభూగర్భ మాధవోమధుసూదనః ॥ 8 ॥

శ్లో ౧ శుభ్రావర్ణావతరణాధర్యమధావతరమః కృమః
 అనుత్తమో దురాధర్మః కృతజ్ఞః కృతాత్మవాన్ ౧
 సుకశః శరణం నరః, విశ్వరూపః ప్రజాభవః
 అవాః సువర్ణగోపానలః, ప్రత్యయః సర్వదర్శనః ౨
 అజః సర్వభృతః సిద్ధః, సేధిస్తరావధిరయతః
 వృషాకపిరమయాత్మా, సద్వయోగవినిస్సృతః ౩
 వసుర్వసు మనాస్సత్త్వః, సమాత్మా సమాతః సమః
 అమోఘః పుండరీకాక్షః, వృషకర్ణావృషాకృతిః ౪
 రుద్రో బహుశ్రాబభుర్భుక్వయోనిః కుచిత్రవాః
 అమృతః శాశ్వతస్థోఽమృతః శాశ్వతామవతవాః ౫
 సర్వగః సర్వవిద్యాను, ర్విష్వక్సేనోజనార్దనః
 వేదో వేదవిదవ్యంజో, వేదాంగో వేదవిత్క్రతిః ౬
 లోకాధనక్షః సురాధనక్షః, ధర్మాధనక్షః కృతాకృతిః
 చతురాత్మా చతుశుభ్రో వ్రతచతుర్దంప్రక్షేతుర్భుజః ౭
 భ్రాజిష్ణుర్భుజనంభోక్తః, సహస్త్వాక్షగదాదిజః ౮
 అనఘో విజయోజేతా, విశ్వయోనిః పునర్వసుః ౯
 ఉపేత్రవామనః ప్రాంశురమోఘః కుచిమూర్తితః
 అతంత్రః సంగ్రహాః సర్వః, కృతాత్మానియమాయమః ౧౦
 వేదో వేదభ్యః సదాయోగీ, వరవరమాధవోమధుః
 అత్రయోమహామాయా, మవేదాత్మావేదాయామహా

శ్లో 1 మ వరము ద్ధిర్మ వరవక్త్రో, మ వరశక్తిర్మ వరదన్తః
అనెత్త శ్చ వపుః త్రమా, నమయాత్మా మ వరప్రభుత్వే 19
మ వరవృషో మ వరభక్తా, త్రనివాసం సతాంతః
అనిరుద్ధం సుకానంజో, గోవిందగోవిదాంపతిః 20
మ రచిర్దమ నామాంసం, సుపజ్జోభుజగోత్రమః
వారణానాభం సుతపాం, పద్మనాభం ప్రజాపతిః
అమృత్యుం సర్వభక్తిస్సంహం, సంధతాసంధిమాన్మరః 21
అజామర్మర్షణశ్చానా, విశ్రుతాత్మా సుకారివ 22
గురుర్గురుతమోధామ, సత్యం సత్యవకాన్త్రమః
నమిష్టానమిష్టా వంప్రశ్నో, వాచస్పతిరుదారభః 23
అశ్రుణోర్మామణిః త్రమాన్, నానోనానతాసమీరణా
సహస్రమూర్ధా విరభత్మా, సహస్రాక్షం సహస్రపాత 24
అవర్తనోనివృత్తాత్మా, సంవృతం సంప్రమర్దనం 25
అమాం సంవర్తనోవక్త్రే, రనిలాభరణేభరః
సుప్రసారదంప్రసన్నాత్మా, విశ్వస్య విశ్వభుజ్విభుః
సత్కర్తా సత్కృతః సాధు, ర్భువన్నరార్థాయణోనరః 26
అసంఖ్యోనయోర్మామయాత్మా, విరిష్టం నిష్టాన్త్రమృచి
సిద్ధాద్ధి సిద్ధ సంకల్పః, సిద్ధిదః సిద్ధసాధనః 27
వృషావృషభా విష్ణుర్భృష్ పరావృషోదరః
వర వర్ధమానశ్చ, వివిక్తః శ్రుతిసాగరః 28

శ్లో ౧ సుభుజో దుర్ధరో వాక్మో, మహాంధ్రో వసుధో వసుః
నైకమాపౌ బృహద్రూపః, శివవిష్ణుః ప్రకాశనః 29
చిజస్తోజో ద్భుతిధరః, ప్రకాశాతాప్రతాపనః
ఋధః స్వవేద్యురోమంత్ర, క్షుంత్రాంశురభ్యస్తరమస్తోః
అమృతాంశురభ్యవభానుః, శశచింతుస్సరశశ్చరః 30
చౌషధంజగతేస్సీతుః, సత్సధర్మపరావ్రమః 31
భూతభవభవనాభిధః, పవనః పావనోఽనలః
నామవరనామకృత్కాంతః, నామః నామప్రదః ప్రభుః 32
యనాదికృత్సగావత్ర, నైకమాయామహాశనః
అర్చకోఽప్సక్రమంపక్ష, సహస్రజివనంతజిత 33
విష్ణో విశిష్టః శిష్టః శ్చిక్షింజనవభవృషః
క్రోధవరోక్రోధకృత్కర్త, విశ్వబావయశ్చోదధరః 34
అచ్యుతః ప్రథితః ప్రాణః, ప్రాణాదోవాసవానుజః
అపాంసిధిరధిషేత్థన, మప్రమత్తః ప్రతిష్ఠితః 35
స్కందః స్కందధరో భువో, వరదో వాయువాహనః
వాసుదో బృహద్యాను, రాదో దో వః పురందరః 36
అశోకస్తోత్రరణా ~~నారా~~ నారః, సూరః శౌరిశ్చ నశ్చరః
అనుకులశ్చ తావరః, పద్మపద్మనభేష్ఠిణః 37

విష్ణు సత్య సునార మహా తత్వము

~~విష్ణు సత్య సునార మహా తత్వము~~
~~విష్ణు సత్య సునార మహా తత్వము~~

పద్మ నాభాఽర విందాక్షః, పద్మ గర్భః శరణభుత
మహాద్ధి యుద్ధ వృద్ధా తల్లి, మహాక్ష గరుడ ధ్వజః ॥ 35
అతుల్య శరభాభిమః, సమయ జ్ఞానావిత్తరిః
సర్వ లక్షణ లక్షణోనీ, లక్ష్యే వాన సమతాంబయః ॥ 39
విష్ణు గోరొకాతా మహా మూర్తి, మోమ ర్థ మోదరంసహాః
మోమ ర్థ రోమ వరభాగో, వేగవం సమతాశనః ॥ 40
ఉద్భవః క్షోభణోదవః, త్రైగర్భః పరమేశ్వరః
కోరణం శారణం కర్రా, వికర్రాగ వానాసుహాః ॥ 41
వృషసాయోవృషసానః, సంసానః స్థానదోమృతం
పరార్థం పరమ స్వప్నం, స్వప్నం పుష్పం ~~విష్ణు సత్య సునార మహా తత్వము~~

మహాక్షణం ॥ 42

రామోవిరామోవిరాజో, మంరోనయోనయోనయః
వరః శక్తి మతాశ్రేష్ఠ, కర్ణోధర్మ విదుత్రమః ॥ 43
వైషంధం పురుషం ప్రాణం, ప్రాణదం ప్రణామం పృథుః
హారణాగర్భః శత్రుభేద, వైష్టోవా యురభక్షజః ॥ 44
యుమః సుదర్శనం కాలం, పరమేశ్వ పరిశ్రవాః
ఉశ్రుః సంవత్సరాదయో, విశ్రామోవిశ్వదక్షిణం ॥ 45
విస్తారం స్థావర స్థావయం, ప్రమాణం చ జమవ్యయం
అశోకాశోమ వరశోశో, మహాభాగోమహాధనః ॥ 46

విష్ణు సహస్రనామ స్తోత్రమ్

6

అని త్విజ్ఞః స్థ వివేచిభూ, ధర్మయూ పోషహమభిః

~~సర్వభూతానాం పితౄణాం పితౄణాం పితౄణాం~~

సర్వత్ర సేమిర్మయ్యత్ర సమంత్ర మః సమీహానః 47

యజ్ఞ ఇజిన మహాభిశ్చ, వ్రతం సత్రం సతాంగతిః

సర్వదర్శని వృత్తాత్తా, సర్వజ్ఞ జ్ఞాన ముత్తమమ్ 48

సుప్రతః సుముఖః సూక్ష్మః, సుఖ పం సుఖ దశ సుహృత్

మనోహరాజిత్రోజ్జ్వల శరణావబంధదాతరణః 49

సావపనః స్వపణావసాప, నైకాత్మానైకకర్మకృత్

వత్సరావత్సర లావత్సర, రత్నగర్భ భనశ్చరః 50

ధర్మగుభ్యర్మకృధర్మ, సదత్సరమ సతత్సరమ్

అవిజ్ఞాతా సహస్రాంశు, భూతా వృతలక్షణః 51

గభస్త్రినేమిః సత్వస్థః, సింహబాహు తమహాశ్వరః

ఆదిదేవో మహాదేవో దేవేశో దేవభృద్గురుః 52

ఉత్తరాగోపతిర్గోప్తా, జానగమ్యః పురాతనః

శరీరభూతభృశ్శక్తా, కపింక్రభూరిదక్షిణః 53

సామపామృతపంసామః, పురుజిత్పురు సత్రమః

వినయోజయః సతనసంభో, దాశాక్షః సావృతాంపతిః 54

జేతో వినయితా సాక్షి, మమంధో వితవిప్రమః

అంభానిధిరనంతాత్మా, మహాదధిశయోంతకః 55

అజ్ఞానమరక్షః సావభావో, జితామిత్రః ప్రమాదనః

అమృతానందనానందః, సతనధరాత్రి విప్రమః 56

శ్లోమ హర్షింకపిలా చాక్ష్య కృతజ్ఞమధినపతిః
త్రిపదస్త్రిపదాక్షర్యే మహాక్షంశంకృతాంతకృత 57
మహావరావేయంజావిందం, సుప్తాంకనకాంశద
సువేయనభజాగమానా సుప్తాక్షరగదాభరం 58
వేధాన్యాంజావిందంకృత్యే దృఢంసంకృత్యోచితం
వరుణోవాకుణోవృక్షం, పుష్పరాక్షోమహామనాం 59
భగవాన్భగవదనంద, వనమహావహలాయుధం
అదిత్యోజానితరాదిత్యం, సహృద్గతీస్త్రమం 60
సుధనాభాంకపరశుర్ధారుణోత్రవిణంప్రదం
దివిస్సుక్ష్మశ్చదృగ్దృగ్దృగ్దృగ్ వాచస్పతిరయోనిజం 61
త్రినామసామగంసామ, నిర్వాణోభేషజంభవన్
సనాథసకృత్తుమంశాంతోనివృత్తాంతంపరాయణం
శుభాంశంశాంతిదంప్రవృత్తి, మమదంమవేశయన్ 62
గాహిత్యాగపతిర్గోష్ఠా, వృష్టభాక్షోవృష్టప్రియం 63
అనివర్తనవృత్తాంతా, సంత్యేవృత్తేమకృచ్ఛివం
త్రవత్సవత్త్రాంత్రవాసం, త్రపతిఃత్రమతాంవరం 64
త్రదంత్రశంత్రనివాసం, త్రనిధిఃత్రవాభావనం
త్రధరంత్రకరంత్రయం, త్రమాన్త్రాకత్రయాత్రయం 65
స్వయంస్వంగంశతానంజానంధిర్జ్ఞానితర్జ్ఞాశ్చరం
విజ్ఞానాంతావధేయాంతా, సత్కర్తృత్వేనసంశయం 66

శ్లో 6 దీర్ఘం సర్వతత్త్వమ్ రసనః శాశ్వతం స్థిరం
భూతయో భూషణో భూతరక్షకః శాశ్వతావనః 661
అభివర్ణనర్హితం మంభా విశుద్ధాత్మా విశోధనం
అనిరుద్ధౌ ప్రతిరథం ప్రధన్ మర్త్య మతవిప్రమః 668
కాలవేషి నివారకారం శూరం శూర రజనశ్చరం
త్రైలోకాత్మా త్రైలోకేశ్వరం కేశవం కేశి వాహరిం 669
కామదవం కామపాలం కౌమారాంతం వృతానమం
అనెద్ధే శ్వపపుష్పమ్ శ్వశానం తోధనం బయం 670
ప్రవర్తణోన్మప్రవర్తకృత్ప్రవర్త బ్రవర్త వివర్ధనం
ప్రవర్త విష్ణు వర్తణోన్మప్రవర్త బ్రవర్త జ్యోత్స్నా వర్తణప్రయం 71
మహావ్రమో మహాకర్మా మహాతేజా మహాకరగం
మహావ్రతుర్మహాయజ్ఞో మహాయజ్ఞో మహావావిం 72
స్రవం స్రవప్రియం స్తోత్రం స్తుతం స్తోతాకణప్రియం
తూర్ణం పూరయతా పుణ్యం పుణ్యకేత్తిర నామయం 73
మనోజవస్త్వర్ధకశ్చ వసుశతా వసుప్రదం
వసుప్రదో వాసుదేవో వసుశ్వసు మనాః వావిం 74
సద్గతిః సత్ప్రతిః సత్త్వా సద్భూతిః సత్పరాయణం
శూరసనాయ మత్రైష్ణం సన్నివాసం సుయామనం 75
భూతావాసో వాసుదేవం సర్వాసు నిలయోన్మనలం
దర్శి వాదర్శి దోర్దప్రేత మర్ధకాధిపరాజితం 76
విశ్వమూర్తి ర్మహామూర్తి ర్దేవమూర్తి రమూర్తి మూన

శ్లో 1 అనన్త మూర్తిరవ్యయః, శతమూర్తిః శతాననః 77

వికాసకః సవంకః కిం, యత్ర తృదమనుత్రమమ్
లోకబంధుర్లోకనాథ, మంథవభక్త వత్సలః 78

సువర్ణ వర్ణోమా మాంజ్య, వరాంగస్త్రుంధనాంగద
వరవో విష్ణు మశ్చుర్యో ధృతి తాళర-చలస్త్రులః 79

అమానమాన బోమానస్, లోకనాథమిత్ర లోకభృత
సుమధామధజాధన్యః, సత్సమధాధరాధరః 80
తేజావృషోద్వన్తిధరః, సర్వశస్త్ర భృతాంవరః

ప్రగ్రవేదానిగ్రవేదావ్యగ్ర, సైకశ్చంగోగజాగ్రజః 81
చతురుర్మూర్తిమర్బు మృత్యుమర్బునాత్మమర్గతః

చతురాత్రాచతుర్భువ, శ్చతుర్విదవిదనవాత 82
సమావర్తనివృత్తాత్మా, మర్జయోమరతిన్రమః

మర్గభామర్గమోమర్గ, మరావాసోమరాఠవా 83

మభాంగోలోకసారంగః, సుతంతుస్తంతువర్ధనః

ఇంద్రకర్మామవరకర్మా, వృతకర్మావృతాగమః 84

ఉద్భవః సుందరః సుంద్ర, రత్ననాభః సులాచనః

అర్కవాజసనిఃశృంశే, జయంతస్సర్వవిష్ణుయా 85

సువర్ణబింబురక్షుభస్యః, సర్వవాగేశ్వరశ్చరః

మవరత్రాబోమవరగర్భ, మవరభూతామవనిధిః 86

మముదః కుందరః కుందః, పద్మనీపావనానిలః

అపరాంతాంశోమృతవపుః, సర్వజ్ఞః సర్వతామషః 87

విష్ణు సేవార ప్రసాద మస్తోత్రమ్

10

శ్లో 1 సులభం సువ్రతం సిద్ధం, శత్రు జేష్ఠత్రుతా పనః
ననశ్శోభాదుంబరైశ్చ శ్చాణూరాంధ్రనిషాదనః 98
సేవారాత్రింసప్తవివర్ణః సప్తకాః సప్తవాహనాః
అమూర్తిరనఘైః చింత్యభయకృష్ణయనాశనః 99
అణుశ్చూడాత్మకః సూర్యసుబాహుస్సోమవరైః
అభ్రతః స్వభ్రతః సావర్ణ్యకః, ప్రాశస్త్యం శావనవర్షనః 90
భారభృత్ భిత్తయోగి, యోగేశ్వరశంకరామదః
ఆత్రమః శ్రమణః ధూమః, సుపక్ష్యావాయువాహనః 91
ధనుర్ధరాధనుర్ధ్వజౌ, వండోదమయితాశమః
అపరాజితః సర్వసేవకా, నియంతా నియమాయమః
సత్వవాన్ సాత్త్వికస్సత్త్వః, సత్త్వధర్మపరాయణః 92
అభిప్రాయః ప్రయాగ్ధాత్మకః, ప్రయక్తత్రైవిధకః 93
విశాయశన తిర్జ్వనతిః, సురుచిష్టతభుగ్విభుః
రవిర్వణ-చనసూర్యః, సవితారవిలాచనః 94
అనంతవరుతభుగ్భక్తా, సుఖదానైకజాగ్రజః
అనిర్వణః సదామర్శిశ్చ శాభివృద్ధనమద్భుతః 95
సనాత్తనాత్మకః, కపిలః కపిరవ్యయః
సప్తదః సప్తకృత్ సప్తస్య సప్తభుక్ సప్తదక్షిణః 96
అరాత్రః కుండల-చక్ర, విక్రమార్కస్థితశాసనః
శబ్దాశః శబ్దసహః, శిశిరః శర్వశకరః 97

శ్లో ౧౧ అక్షరం పేతలా వస్త్రం నక్షత్రం త్మమితా వరం
విదవత్త మోవతభ ~~తా~~ యః పుణ్యశ్రవణైర్మనః

98

క త్రా రణో దుష్పతి వాః పుణ్యో నమః స్వప్ననాశనః
వర వారక్షణ్యం సంతో జేవనం పర్యవస్థితం 99
అనంతరూపానంతత్ర త్త్వితమస్మద్భయాపహం
చతురశ్రోగభరాత్కా విదిశోవానదిశో దిశః 100
అనాదిభూర్భువలక్ష్మీః సు వరగుచరాంగదం
జననోజనజనాద్విభృషా భేమపరావ్రమః 101
ఆధారనిలయోధాత్కా పుష్పవరసః ప్రజాగరం
కా క్షవగః సత్పదాచారం ప్రణాదం ప్రణావంపణాః 102
ప్రమోణం ప్రాణనిలయం ప్రాణధృత్వాణాజేవనం
తత్త్వంతత్త్వవిదేశాత్కా జన్మమమృతజరాతిగం

భూర్భువంస్వస్తరుస్తారం, స వితా ప్రవితామహం

103

యజ్ఞాయజ్ఞ పతిర్నజావ, యజ్ఞాంగయజ్ఞవాహనం 104
యజ్ఞధృద్భజ్జకృద్భజ్జ, యజ్ఞ ~~భ~~ భుగ్భజ్జసాధనం
యజ్ఞాంతకృద్భజ్జగుహా, మన్నమన్నాదవవచ 105
ఆత్మయోనిః స్వయంబా త్రవైషానః సామగాయనః
దేవకేనందనప్రశ్చే, త్తేతశఃపాపనాశనం 106

విష్ణు సేవం ప్రసాదమస్తోత్రము

12

శ్లో ౧ శంఖభస్మం దశ-చక్ర శార్ఙ్గభావోగదాభరణం
రథాంశపాణిరక్తభస్మం సర్వప్రహరణాయథః ॥ ౧ ॥
వనమాలాగదాశ్ఙ్క శంఖ-చక్ర-చనందశ
త్రీమనారాయణో విష్ణుర్వాసుదేవోఽభిరక్షతు ॥ ౨ ॥
త్రీవాసుదేవోఽభిరక్షతు ధన్యుమగ్రతః

పాతకము పాతకములారా ప్రణామములతో
కంబుగా వస్తు విందు చే మనఁగా విష్ణు సహస్రనామము
సోమ విధి వసుజ్జన త్పురి శ్లోమయశ్చ పదవతా
సహస్రనామస్య వంబుల నేసకం చేత్ర దాభములతో
బడించు వారికి ఘక్తి ముక్తి దాయకంబెత నరాకుమన్నది
మూల గ్రంథము లాదిభావము సామన్యజనులకు గాచరి
పదు శంకరభాష్యము బోధాతాత్పర్యము తోము త్రింపఁబ
డియున్నది కాని యది బేవ బ్రవృత్తి కేవాదము తోఁగొడి
యుండుటచే నద్వైతులకు మాత్రము పయోగకరమై యై
తులను భక్తులను నిరుపయోగమై స్వరూపవిరుద్ధమైయు
న్నది యట్టి కొఱువని వారింపఁబూనిత్రంశనివాసుండు
సువేష్యవసాత్పర్యముఁ డు నగుపరాశరభట్టగువా
రు ~~క~~ సహస్రనామములను విశదముగా భాష్యము
రచించిరి జనసామాన్యంబునకు దిదురవ ~~నా~~ వారం
బుగానుండునని యొంచి గ్రంథవిస్తరభితి ~~త~~చే
నామూలాగ్రముఁ దెలిసింపక భాష్యము లానివి
గ్రహవాక్యంబులుగ నపరచుచు ముఖ్యతాత్పర్యం
బులిజేంచి యాగ్రంథము లాజేల్చితిని యాభాష్యకా
రుండుగుభట్టగువారు మారత్రాళావరిమమారుఁడు వా
సభట్టకాచార్యునకగ్రహుఁడు ఎంచారులవారికి ఘనఁడు

విజ్ఞాపనము

రామసుబ్బలవారికి నంతరంగపుడు మనమనవేదే
దాంతపారంగతుడు వివేకానిత్యభాముడు గువేదాం
తితోవాదించి జయించి యుద్ధవతుచిమానిచిరామ
సుబ్బసిద్ధాంతంబున నెలకొలిపిన బ్రహ్మవేత్తయ్యై మృ
త్యుని శిష్యుడైన పిమ్మట వేదాంతయత్యాశ్రయ
మును స్వీకరించి లక్షలద్రవ్యమును కునకు సమర్పించి
నంచెయ్యరనుబ్రావిడనామంబు గాంచి ~~తా~~ బ్రావడవ
దంబులకు మఱొప్పువాళవ్యాఖ్యాననంబున ~~న~~ చించి
గవద్విషయంబును దివ్యప్రబంధంబును నిర్మాణించి
చిరకాలంబు ~~ప్రకటించి~~ శ్రీరంగంబున వసిచి వైష్ణవ
సిద్ధాంతరాజ్యమును బాలించి బద్ధచేతనులనుబ్ధ
రించెనిది యిట్లుండ గాభట్టరువాకు శ్రీరంగరాజ
సోమమంశూర్చి పూర్వశతకమనియును త్రుతశతకమ
నియును రెండు గ్రంథంబులు గీర్వాణభాషలో శివశివశివ
కయంకననకగ్రంథంబులు నిర్మాణించి తన సూరివర్సన
ప్రబంధంబులన్నియు జ్ఞానభక్తివైరాగ్యదాయకంబులై
గవత్ప్రభావప్రతిపాదకంబులై నారకశివారంబుతో
సెల్లుచుండు వెండియునియన్ చార్చవర్సండు జీవితకాల
బులాభవ్యతరంబరాభరణభూషణుండై ప్రేక్షకులకు
మహాభాగివై (గన్పట్టుచుండును) నాని శ్రీరంగరాజవ
రప్రసాదజ్ఞుని యుండగుట వలన మహావిరాగియై భక్తి

విజ్ఞాపనము

నాగ్రామమునందు భగవదాంతులై పండితభాగవతజనా
శ్రీత పరాకాశవంతులై వనకాకునని బ్రవర్తవదులువ
కాణింతురు మతియు నిష్ఠాని నియమివర్తములప్రా
యము లానాత్మనాకు వంతులగుండి స్వేమాంబునకు
వచ్చి పుస్తకములింటిలానుంచి బాల్యచాపలంబున
బిటుదిండిమెత్తుచురవాండ్లలసంస్థితండుగురామాను
బయోగింతునిదాసినమస్కరించెనప్పుడయ్యోగింతు
(కు) ఎంబారుమారకత్రముజగురు పరంపరావత్ప్ర
తుండై రంజితృకునకు (దిరుమంబనమాచరింపుచుం
డెను తదవసరంబునయతండుబాలకుండగుభ
ట్టరాచారునిముద్దసంస్థితయోంకముననిడుకొని
వత్సాసామివారిప్పుడుసానముసయుచునాత్మవ
స్త్రముతోనిలఁబడియునాకుకుస్థితకే(దగినట్లులా
కళ్లొకమురచింపుమునదిదగ్గపాటవంబుచూతమననవ్వు
చువచించెనయ్యవసరంబునత్రవత్సాంకమిత్రతమాభవుం
డుగుభట్టరువారక్రిందిశ్లోకమునాకువుతోఁబూరించిరిద
నిభావముల్పవేంచినవారికేభట్టరువారికప్పటికే(గల
జ్ఞానపూర్తియు(బాండ్లతనై పుణ్యంబునకాటపడగల
కుడిశ్లో ౧ త్వంమేవమమృతస్తతదపికుతృదంవేదమూ
లప్రమాణం దేవతానాదిసిద్ధాదనుభవవిభవాతొసేనా

విజ్ఞాపనము

ప్రశంసా వ్రాసినాము. కనుక తాత్పర్యము ముఖ్యముగా
తనాక్షరములను, తంత్రమును వాతసత్వములను
మౌనమున భవవత్తును
ఈ జ్ఞానము భవవంతునను జేవునకు సంవాదముగా
నున్నది యెట్లుంటే తెలిసి.

భవవంతుడైనా జేవుని (సూర్యుడు) చూచుచున్నాడు.
చరిచేవు (హానీవు) నా వా (ఉవు), జేవు (డిట్లనయ్య) కాదున
నునా వా (ఉన్) భగవంతుని యెట్లు జేవు (ఉన్) ననునా వా (ఉన్)
గుటయెట్లు భగవంతుని మూలప్రమాణములవల్ల
జేవు అనాదిసిద్ధమైన యనుభవము వలననే ననునా వా (ఉన్)
తెలిసి భగవంతుని ఆయనుభవము స్థిరమైనది కాదు వివాదగత
మై యున్నది. ననునా వా (ఉన్) నానన్న పుడునవుమం
దరించుచు భగవంతుని తాత్పర్యముచేసంగతినెట్లె
సింఱియున్నాను. నవునా మరెవరిపిరివనుటకు నాక్షర
వకు భగవంతుని జ్ఞానయైన పండితుడు (ఉ) జేవునా యతం
డునకు (బట్ట) పాతినాక్షరము పుకొన (బడదు) ఇట్లు జే
వచ్చెను. వివాదముండగా జేవునకు సమాధానము
సెప్పలేక భవవంతుడు తడిబట్టగట్టుకొని ప్రమాణము
చేయుచున్నాడాయమనునట్టివైఖరి తానున్నదని భట్టు

విజ్ఞానము

రువా రుత్తరము పూరింపఁ గారా మానుజులవా రు
ను సన్నిధిసాధములును (చరమాంశైర్వభరితాంతఃకర
ణైర్వైరితాంతైః ప్రభావసంపన్నులగు పరాశరభట్టు
రువారిచేరచింపఁబడిన విష్ణుసేవాప్రసాదభాష్య
మును శక్తికొలఁదెలిసిగొనించునందులకు నాసాక్షాత్
మును మన్నింతురని పండితులకుఁ గవులకు సాక్షాత్
సనమస్తమలాచరించెదను

ఇట్లు శ్రీ విష్ణు పరాదేశికా వ్రము వ్రావెం
కటదాసు

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీయై నమః

శ్రీధరాయ నమః

శ్రీపరాశరభట్టారాచార్యశ్రీవవిష్ణుసహస్రనామభా
షేనం ప్రారాత్పర్యము.

1 విశ్వం, విశత్వవయవాన్త్రాణువులయందు (సూడవదే
పించిపరిపూర్ణైకై నవాడు

2 విష్ణుః, స్వవిభూతిభూతం, చిదచిదాత్మకం సర్వవిశతేతి
తనవిభూతియగు చిదచిత్తులయందు (బ్రాహ్మణించిన
వాడు

3 వషట్కారః, సర్వంవశంస్వప్నానుభూతి వశంకళితేతి సమస్త
ముతనవశమువేసుకొనువాడు

4) భూతభవభవత్ప్రభుః కాలత్రయవర్తినాం ప్రభుః మూడు
లములయందుండేవారికే (బ్రాహ్మణువు

5) భూతకృత్ సర్వజ్ఞభూతాని స్వతంత్రం సృజితేతి సర్వభూ
తములను స్వతంత్రం (కైస్రష్ట్యం) చువాడు

6) భూతకృత్ భూతాని బిభర్తుః, భూతకోటినిభరించు
వాడు

7) భావః, కర్తవ్యనిమాణ సర్వవిభూతిభిః కలాపేవప్ర

విష్ణునామ ప్రసాద భాష్యము ప్రథమశతకము 2
చాలకన విశిష్టతయాభవతతి) పంచె తొగూడిననమరి
వలెవిభూతులతోగూడియుండువాడు

8) భూతాత్మా సర్వోపాంభూతానామాత్మా సమస్త
భూతములకునాత్మయైనవాడు

9) భూతభావనః) భూతాని భారక పోషక భాగ్యప్రదానన
వర్ధయతతి) భారక పోషక భాగ్యవస్తువులనిచ్చి
భూతములను రక్షించువాడు

10) పూతాత్మా ఆత్మవైప్రసంసారి వత్తరక భూతచ
దచేద్దోషాననుషంగాత్ భూతములయందు వాప్తి పించి
యున్నను జేపునివేలె శరక భూతములైన చిదచిత్తుల
దోషములనుండుకప విత్త్రుడైయుండువాడు

11) పరమాత్మా పరమాత్మస్థితి పరమ్యసచలాత్మా వ
వనికంటె శ్రేష్ఠుడు లేడోవాడు పరముడు) అట్టి భూతము
లకన్నిటికైనాత్మయైనవాడు

12) ముక్తానాం పరమాగతిః) ప్రకృతిబంధము) అవిద్యా
కర్మ సంస్కారము మొదలగునా వశణములనుండి విడువ
బడినముక్తులకు బ్రాహ్మయైనవాడు

13) అవ్యయః) నవయత నవనవగమనతే అనాదిచిత్త ముక్త
లేనట్టికొని వనిచే విడువబడరు

విష్ణు సతా ప్రసాద మభాష్టమ ప్రథమ శతకమ్ 3

14) పురుషం ప్రపురుష వాసనా తత్త్వము క్తులను (వనసుకానుభ
ము మిచ్చుట ముగా నొచ్చువాడు

15) సాక్షాత్ ముక్తానానంద యస్వయ మపితృ ప్తే సాక్షాత్ కారితే
త్రి) ముక్తులనానంద పరమ చుస్వయ ముగా (భక్త్యునాం
చుచు, జూచుచుండువాడు

16) క్షేత్రజ్ఞః ముక్తానాం స్యానుభవం శాతుం తదనాంతరబానా
తత్త్వము క్తులను స్యానుభవ మొచ్చుటకు సుఖైకస్థాను
గు పరమానందము నెఱింగినవాడు

17) అక్షరం ముక్తై స్సదానుభూయ మానోపి మధూత్సవ
న్నిస్స మగుకొన్నట్లు నేనే ఉ పద్మ పరిభాగ్నతయోప
చయతే, నతుక్షర తత్త్వక్షరం) ముక్తులచే నెల్లప్పు
డనుభవింపఁబడినను మధుప్రవాహ మవలె నిరవధి
కములైన గుణములయందు ముంచియుం తకంతకు భాగ్య
దైవగును (దక్షుగనివాడు

18) యోగం యుజ్యతే ప్రాప్నోతే అనంతే, వేదిచేతనేము
క్తే (జూందలు చుచున్నది

19) యోగ విదానే తాప్నోతే వేదా తాపాయ నిష్కానా మప్యేనై
ప్నోతే వేదములైన యుపాయములందున్న యోగ విదా
నుభలముగలిగిం చియుద్ధరించువాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము ప్రథమశతకము 4

20) ప్రథానపురుషశ్చరః ప్రథానస్స బంధవో తోః పురుషా
తాంచ శ్చరః బంధవోతువై నప్రవృత్తినిఁ బురుష
లమనునియామకుఁడైనవాఁడు

21) నారసింహవపుః భక్తభయాంపమా తదపహ్నా సమక్షా
ప్రతిపన్న ~~యథా~~ యథాకామ దివ్యమవగన్తృసింహాసంహ
ననః భక్తుఁడైనప్రహ్లాదుని భయమును బ్రాణాగ్ని న
దియు, నతఁడు శ్రాంతి పుడఁగఁగలఁపఁబడినదియు
యథేష్టమునైననృసింహాశరీరముగలవాఁడు

22) త్రమాన్ పరస్పర మర్థుటా పూర్వవిచిత్రతరూపవరి
గ్రవరిత ^{శ్రీమహా} పరస్పరము మర్థుటమైన యట్టి నృసింహ
త్వములకల యివ్వకల విచిత్రతరూపమును భరించినను
సాందర్భలావణాదులచే మనోహారుఁడైనవాఁడు

23) కేశవః ప్రశస్తస్త్రిధనలకుటిలకుంతలః నలుపు
వంకరనును పుగలిగి ప్రశస్తములైన ఘోషేంద్రకలు
గలవాఁడు

24) పురుషోత్తమః పురుషభనః కత్తమః జేవులం
దతికంటెనుత్తముఁడైనవాఁడు

25) సర్వః సర్వం సమాప్నోత్యంతటవాప్సించినవాఁడు

26) శర్వః సర్వకరభూతానామశుభమపి శృణోత్యశ్చ శ
ర్వభూతులైన జేవులయశుభములను బ్రాణాగ్నివాఁడు

విష్ణు సత్యం ప్రానా మ భాష్యము, ప్రథమశతకమ్ 5

27) శివం, శుభావహా శివం, శుభములు గలిగించువాడు,

డు,

28) స్థాణుం, శుభములు గలిగించుటయందు స్థిరమైనవాడు

29) భూతాదిం, భూతైశు పాదయత ఇతి, సుఖాశ్రయం
నుటచే భూతములచే ప్రేమంపఁబడువాడు

30) నిధిరవ్యయం, నిధి వేరె ననుభవింపఁబడెయ్యుండువాడు

నివాడు

31) సంభవం, సమంతా తభవోయస్సతి, సర్వదేశకాల
ములయందురామకృష్ణాద్భవతారములు గలవాడు

డు

32) భావనం, ఉద్భవయతతి, అనిష్ట నివారణాదులచేను
జ్ఞేవింపఁజేయువాడు

జ్ఞేవింపఁజేయువాడు

33) భూతాదిం, తానాత్మహానన, తచ్చలం పుష్కలతతి, ఆత్మహా
నముచేదనవారినిరక్షించువాడు

నముచేదనవారినిరక్షించువాడు

34) ప్రభవం, అయమస్సభవం ప్రకృష్ట ఇతి, ప్రేక్షమైనజ
న్మముగలవాడు

న్మముగలవాడు

35) ప్రభుం, ప్రభవతతి, ఇతరదేవతలకసాధనమైనయ
పవర్గాదులిచ్చువాడు

పవర్గాదులిచ్చువాడు

36) శరీరం, పారమేశ్వరీదపి జన్మస్థాధికతమప్రయోజ

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, ప్రథమశతకమ్

నైశ్చర్యత, అవతారములయందు సహస్రవర్ణనయే

మిగిలిన యైశ్చర్యముగలవాఁడు

37) స్వయంభూః, లలాత్థం స్వయంభవతేత్రి, లలకౌఠి
మన్వచ్చగాజనించువాఁడు

38) శంభుః, శ్రీసుఖంభావయతేత్రి, సౌందర్యాదులనా
విష్కరించు సుఖమును బొందించువాఁడు

39) ఆదిత్యః, ఆదిత్యస్థనివాసగ్రతి, సూర్యుడనివాస
స్థానముగాఁగలవాఁడు

40) పుష్కరాక్షః, పుండరీకవాక్షిణీయస్సతి, పుండరీకము
లవంటినేత్రములుగలవాఁడు

41) మహాస్వనాః, మహాఘోషః, స్వనోత్పన్నయస్సతి,
ఘోషమైవ శబ్దముగలవాఁడు

42) అనాదినిధనః, నిత్యయావనతయా, జనిజరాదిదురి
తదురవిగ్రహాః, జన్మజరాదికల్మషములేని నిత్యయా
వనవిగ్రహముగలవాఁడు

43) భాతా, అనిరుద్ధస్వరూపః, అచిత్తమష్టిభూతా
యాం ప్రకృతాచిత్తమష్టిభూతవిరించాత్మకం,
గర్భందధాతేత్రి, అనిరుద్ధరూపుడై అచిత్తరూప

మైనప్రకృతియందు (జేదాత్తవ మైవిరించాత్మకమగు గర్భమునుబాగ
44) విధాతా తంగర్భం పరిణామ యస్య ^{శించినవాడు} ఆ విరాట్ ప్రాయతత్త్వ
తంగర్భమును పరిపక్వమొనర్చి యా విష్ణురించినవాడు

45) ధాతుగుత్తమః, తత్సృష్టభస్మం ప్రజాపతిభస్మం, ఉత్త
మః, తనచేతస్సజింపఁబడినప్రజాపతులనంటగొ
ప్పవాడు

46) అప్రమయః, తేష్వాంకరక్షాః, ప్రమాతుమశక్యం, బ్ర
హ్మాదులవాఙ్మనస్సులకు నందనివాడు

47) వశిష్టేశః, వాష్టానామోశః, బ్రహ్మాదుల
యంత్రయములకు బ్రభువైనవాడు

48) పద్మనాభః, పద్మంసాభావేన్సతి, బ్రహ్మాదుఁగా
రణము పద్మమునాభియందుఁగలవాడు

49) అమరప్రభుః, అమరాకాంసృషేష్టద్భిరారహాన
నప్రభుః, దేవతలకు సృషేష్టద్భిరారమలనిష్ఠ
ప్రభువు

50) విశ్వకర్మా, విశ్వంకర్మతస్సతి, బ్రహ్మాదుముందువె
నకకూడఁగల సమస్తజగద్వాప్తపారమహేయవా
డు

51) మహామననాదేవజగత్సృజతత్త్వ సంకల్పమాత్రముచేత
నే జగత్తును సృష్టించువాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ ప్రథమశతకమ్ 8

52) త్వష్టి, నిర్మాతం జగత్, సురనరాదివైచిత్ర్యవిభక్తం వనశ్రుతి, తనచేతనిర్మాంప (బడిన జగత్తును సురనరాదినామరూపములచే సృష్టమునయు వాడు
53) స్థవిష్టం, స్థూలతనుం, చతుర్దశభువనరూపమైన
స్థూలజగత్తుని వరణముగా గలిగి స్థూలతనుడై
నవాడు

54) స్థవిరం, తిష్ఠతత్త్వకాలమునకు వడుడుగా కళలా
దులను (దనవశమందుం ~~చు~~ చుకొన్నవాడు

55) భ్రువం, అనంతపరిమాణాదప్నో వికుర్వాణతయా
స్వరూపాదప్నో వాన్ భ్రం? జగద్రూపమైన ప
రిణామమందియు వికారములేక తనస్వరూప
మునుండి తప్పించు ~~చు~~ తుకు వలుగానివాడు

56) అత్రావస్థి, మృత్యంతాదీరివ, కులాలకు వింహ
దినానధిష్ఠయం, మృత్యుతంతువులవలె
కులాలకు వింహాదులచే నధిష్ఠింపబడినవాడు

57) శాశ్వతం, అనవరతజగద్వాపారప్రవాహంతో
ననిత్యం, జగద్వాపారప్రవాహరూపము
గాని త్నడైనవాడు

విష్ణు ~~మహా~~ సహస్రనామ భాష్యమప్రథమశతకము 9

58) కృష్ణః, కలారసననితాంతసిద్ధితః, కలారసము
చేమిగులనానందపడువాడు

59) లోకొత్తాక్షః, ఆనందసూచకమువై యెట్టితామర
లవంటిలోచనములుగలవాడు

60) ప్రతర్దనః, ప్రకృష్టనతర్దయతత్త్వమరలజగముల
నన్నిటినిసంవారించువాడు

61) ప్రభూతః, సర్వసంవారోపి ప్రభూతః సమృద్ధః,
అన్నియునశించినప్పుడుకూడ సమృద్ధుడైనవాడు?

62) త్రికృష్ణా మా, త్రికృష్ణ త్రిపాంక్షభూతిలక్షణం
పరంధామయస్స సః, త్రిపాంక్షభూతియనివాసము
గలవాడు

63) పవిత్రం, పవిత్రుడైనవాడు

64) మంగళంపరం, స్వయంప్రభానందతయా కల్యాణైక
తానం॥ ఆనందానందకూపుడై కల్యాణైకతానుడై
నవాడు

65) చందానః, సర్వావస్థస్వపరవస్తువ్యవస్థావస్థస్వభా
వగ్నితర్కః, తనకంటేతరమువైనవస్తువులను సర్వావస్థలయం

విష్ణు సహస్రనామభాష్యము ప్రథమశతకము 10

దునియమించు స్వభావము గలవాడు

66) ప్రాణాదః, ప్రాణాం దదాతత్ర తనదర్శనకూపానుభవము
నకుయోగ్యమైనబలము నిచ్చువాడు

67) ప్రాణః, ఉజ్జ్వలనవౌతుచ్ఛ్వానులకుజ్జ్వలనవౌతువై
నవాడు

68) జ్యేష్ఠః, సేవనసూరిభిశ్చ సర్వదా సర్వభానుభవే
అదృష్టపారమవరవిభూతిత్వేన ప్రశస్తతమః, తన
చేతను సూరులచేతను (చూర్తిగా) నెల్లప్పుడనుభవం
పఁబడినను (దణుగనివిభూతివై) ప్రశస్తతమై డైన
వాడు

69) శ్రేష్ఠః, తైస్సహానుభవప్రతానస్త్రైః పరిచర్యమా
ణః, జ్ఞానులయొక్క స్త్రోత్రములచే (పరిచరిం
పఁబడ) వాడు

70) ప్రజాపతిః, బర్హమక్రభనః, ప్రకృష్టతయా జాయ
తేభవతేతి ప్రజాసూరయః, తేషాం పతిః, బర్హమ
క్రులకంఠశ్రేష్ఠులగుచు నర్జునుగాన (బ్రజలన) గా
ని తన సూరులు వారికి (బ్రభువు)

71) పౌరణ్యశర్భః, పౌరణ్యమయమైన పరమానాశమున
కు శర్భభూతుడైన (గాదానియందు నివసించు) వాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము ప్రథమశతకము 11

72) భూగర్భః, భూః, భూమిః, సదానుభవనభరణాయ
గర్భభూతాస్సతి, సదానుభవముచేతభరణ
యయైగర్భభూతయైనభూతవిగలవాడు

73) మంథవః, మాయాః, త్రియః, భవః, లక్ష్మీపత్యు
నవాడు

74) మధుసూదనః, సర్వనిర్వాహకుఁడైరాక్షసనాశ
నముచేసేప్రతిహతలక్ష్మీకుఁడైనవాడు

75) తాంశ్వరః, అపశ్యేషపరభాగభూమావప్రతిహ
తస్త్వచ్ఛః, అపారశమైనపరమానాశమునందు
నుప్రతిహతముకానిస్త్వచ్ఛగలవాడు

76) విక్రమీ, సంకల్పదన్యథాప్రసక్తికి విరాధియగువి
క్రమముగలవాడు

77) భస్మ, దివ్యంశార్జ్యభస్మత్ప్రమస్సతి, నిత్యమునుభ
ర్జ్యమనుదివ్యచాపమునుభరించినవాడు

78) మధావ, సహజసార్వజ్ఞః, సహజముగాసర్వజ్ఞుడు

79) విక్రమః, వినాపతంశపతినాక్రమణం, తత్రతత్రస్త్వచ్ఛ
యా, వివరగతాగతమస్సతి, వి.యనగోపదమయ

విష్ణుసహస్రనామభాష్యము ప్రథమశతకము 12
 ధైర్యమగుడుడు, వానప్రస్థస్థైర్యముగా వివరించుచు
 వాడు

- 80) క్రమః, నిత్యవిభూతచేసమృద్ధి ధైర్యవాడు
 81) అనుత్రమః, తనకంటెనుత్రముడులేనివాడు
 82) మరాధర్షః, గాంభీర్వాతశయన, అంభాధిపత
 నభిభవనయః, గాంభీర్వాతశయముచేసముద్ర
 మువలె (దిరస్కరింపరానివాడు)
 83) కృతజ్ఞః, సంసారిణామనుకుంల్లవంజునాత
 తి, అవిద్యావరణముచేభగవద్దాస్యమునుమఱచి
 మత్తులైయుండుబద్ధులు తనయందొనర్చినయానుకూ
 ల్యలెశమునుగుర్తింపువాడు
 84) కృతిః, తచ్చతేషాంసుకృతమసాదాదేవప్రసన్నాది
 తి, ఆయానుకుంల్లలెశమునుప్రసన్నుడైనవనివల
 ననకలుగును
 85) ఆత్మవాన్, తస్యకర్తాకావ్యత్యాసః, తదాయత్ర
 స్వరూపప్రవృత్త్యాదికతయా 2 స్వస్వభూత్యాతి
 ఆత్మలుతనకథనేమైనప్రవృత్తిగలవిగాను తనసాక్షు
 గానుగలవాడు

- 86) సురేశః, షల్లపదవిపూర్ణనాం బ్రవశ్శేషనామ పిసంవిధా
తా, శాష్టపదపులువాం-భిం-చు బ్రవశ్శేషదులకపచే
కూర్చువాడు
- 87) శరణాం, అవిశేషణ సేవ్షాం శరణాం, సర్వలకు సవిశే
షముగా రక్షకుడైనవాడు
- 88) శర్మ, శర్మ సుఖం పరమ ప్రాప్నోచేత్తి, పరమ ప్రాప్నో
యేన సుఖకూపుడు
- 89) విశ్వరతాః, విశ్వంకా ర్శమస్తేతి, సర్వము వనిచే
దేయబడుచున్నది
- 90) ప్రజాభవాః, సర్వాప్రజాః తద్వత్తైకవోపకర
ణైస్తు స్మైభవంతి, సర్వప్రజలు వానిచేన
యబడినయు పరకణములచేతనే వానియందా
భిముఖ్యమునొందియున్నారు.
- 91) అహః, నహోనాస్తిస్తేతి, హానములేనివాడు
- 92) సంవత్సరః, ప్రబుద్ధపు సముద్ధరణాయ సంవత్సరేతి త
స్మాత్తెరిగినవారినుద్ధరించుటకై వారియందుండువాడు
- 93) వాసలః, ప్రస్థాననతానాత్మనాత్మరోకేతి, జ్ఞానుల
కైదుగురగారబాధితనయందుఁజేర్చుకొనువాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము ప్రథమకతకము 16

94) ప్రత్యయః, ప్రత్యయతేఽస్మిన్నతి, భక్తులకు తనయందు
శాశ్వతముగలుగుచున్నది,

95) సద్దేశ్యతః, తేషాం సర్వం నమోమానందర్శయతే
తి, భక్తులకు (దనమవేదముం తయు) జూపువాడు

96) అజః, తేషాం స్వప్రాప్తిపరిపంధిస్తే పతత్యభక్తుల
కు దనప్రాప్తివిరోధులనునదింపజేయువాడు

97) సర్వోత్పరః, సమర్థానామ సమర్థానాం సర్వోషాం
శరణాగతానాం వైలంబ్యం పరిహారుమాను
తానశ్చ తత్తతి, సమర్థా సమర్థవై నశరణాగ
తులనందతిని రక్ష్యేం చుటకు వలంబనములేకవ
చ్చువాడు

98) సిద్ధః, తేషాం స్వరూపణాసిద్ధః, అనన్యోపాయము
లచేసెండుగాక స్వరూపముచేతనే భక్తుల
కు సిద్ధుడైనవాడు

99) సిద్ధిః, ఉపాయైరప్నయమవసాధనత్యతి, ఉపా
యములచేగూడ సిద్ధింపజేయు వస్తువితేడే
యగువాడు

100) సర్వవిః, తేషాం పరావరసర్వపురుషార్థమాలమ
తి, భక్తులకు (బరావరరూపసర్వవిధపురుషార్థ

విష్ణు స వా ప్ర నా మ భా వ్య మ్. ద్వి తయ శ త క మ్ 17
మ ల కు (గా రణ యై న వా (డు

ప్రథ మ శ త క ము సంపూర్ణ ము

ద్వి తయ శ త క ప్రా రంభః

101) చంద్ర తః తే భనః ప్ర సన్న భనః నా ప గ తః ప్ర పన్న ల నుం
డి వి డి వ డ ని వా (డు

102) వృషా క పిః ధ రు త్త వ్య డై న వా (డు

103) అమయా త్రా ఇ యా ని త్స ప రి ఛే ద్ద స్వ రూ పః
ఇంత వా (డ ని ప రి ఛే దిం ప రా ని స్వ భూ వ ము గ ల
వా (డు

104) స రవ యో గ వి ని స్ఫు తః వ డ ర వా స్థ ము లా వే త (బాండుట
కు యో గు డై న వా (డు

105- వసుః తే వే తి ప్ర తా వ స తే తి ప్ర పన్న ల యండు మి
క్కు ట యై న ప్ర తి గ ల వా (డు)

106) వసు మనాః వసు నిధా వి వ్ర తే ష మనాః స్వ తి నిధి
యండు వే తే భ క్తు ల యం డె ప్ప డు మ న స్సు నుం - మ వా (డు

107) స త్సః తే ష స త్స సా ధు రి త్రి స త్పు కు షు ల యండు
సా ధు వై యుండు వా (డు

108) స మా త్రా తే ష గుణా ది భి ర్మి మ్నాన్త తే వ్య వ్సా

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము ద్వితీయశతకము 18

అనునది

చేత విశేషమనాం, సుఖాదులచే దనభక్తులయందెప్పులా
చులుండి ననువానిని విచారింపక సమముగా జూచువా
డు—

109) సమితః, తైరస్థితైస్తస్థితై సమన్వీరితైస్తై-
భక్తులచేత మహంస్రగతుడై యభినుడుగా భావించు
బడువాడు

110) సమః, తత్త్వవిశారవసమగతి, అట్టివారియందు స
మమైన నెఱవముగలవాడు

111) ఆహోషుః, తేషామవితథస్పర్శః, వారియెడ
భేదముగాని సంబంధముగలవాడు

112) పుండరీకాక్షః, పుండరీకంపరంభామ, తస్మి
చాసినాం దృష్టిభూతః, పుండరీకమనగా
వైకుంఠము, అప్పుడు వసించువారికి దృష్టిభూ
తుడు

113) వృషకర్క, పవంప్రకృష్టసాన్ వనస్సావాదనామ
విశ్రయస్కరతాపత్ర, ధర్మరూపమస్మకర్మతి
శిష్యవాడైనను నచలమైన మనయందు శ్రయస్కరుడై
ధర్మరూపమైన కర్మమునాచరించువాడు

విష్ణు సేవార్థమేనామభాష్యమృద్ధితయనతకమ్ 9

114) వృషోక్తిః తథాకృతిరవతి ధర్మయక్తమైనకూపము
గలవారైదు

115) కుట్రః ఏవం విధకూప వివిధచష్టితమృతవృధయాన
సరినందబాష్యోక్తుర్వేదకోశయతతి) ఇట్టికూప
స్రేయ లచేత్రువం చిన మనస్సుగలవారి నానందబా
ష్టయము క్తులుగా జేయుచునేర్చుచు వారైదు

116) బవళిరారిః బవళిరారిరారిసి త్రస్సేత్రి త్రస్సేత్రి
రస్సులుగలవారైదు

117) బభ్రుః తథా విధస్సన్ చిభ్రుతి అట్టికిరస్సులచే
భూమినిభరించువారైదు

118) విశ్వయోనిః విశ్వోషాంభజుషాంస్వనమిత్రు
తతి) భజించువారి నందతిని (దనతోగలుపుకొను
వారైదు

119) శుచిశ్రవాః తదుక్తాన్సవశ్శంత్వణోతతి భక్తుల
చే జేష్టులును వియవశ్శము వినువారైదు

120) అమృతః శ్రేష్ఠాం నిరవధికమాభ్యుకాసదాసేవా
యామప్సత్ప్రకరత్వన వారు సదాసేవించిన
సుతప్రజనింపనంత మార్గుముగలవారైదు

విష్ణు స వాసునారమభా ప్రమృద్ధితయకమ 20

121) శాశ్వతస్థాణుః సవయంతి తోని భాక్త్యభాసేన పరి వా ర్హస్యే,
సవయముగానిత్యైత్రై భాక్త్యలను (దలు) గనివాడు

122) వరా శావంః, వరం, ఉత్తప్తమా శావణం సప్తాప్తి
రస్సేతి, ఉత్తప్తమైనతనప్రాప్తిగలవాడు

123) మవతపాః, మవత్ర పః జన్మ న మస్సేతి, పూజ్యమైన
జన్మనముగలవాడు

124) సర్వశః, బలనాత్మ వద్ధాశయనసంహృతాన్ సర్వాన్ శ
చ్చ తతి, బలముచేధరించినసంహరింప (బడిన) సర్వ
లోకములను (బాండు) వాడు

125) సర్వవిత్, సంహృతాన్ సేస్తుంః సర్వకార్యం వింతత
తి స్రవప్త్యే లభత్యతి, సంహరింప (బడిన) లోక
ములను స్రప్త్యేచేమరల (బాండు) వాడు

126) భానుః, సర్వనిరవణాప్సవిమర్యాణో భాతతి, సర్వ
మును నిర్మించియు, వికారములేక భాసించు వాడు

127) విష్వక్సేనః, అనేన స వావర్తత్య తి సేనా అనేన రక్షక
వంతా జంత వా విష్వం చాస్సేతి, తానేన రక్షకుడు
గా (గల) జంతవాటయంతటను గలవాడు

విష్ణు సమాప్తనామభాష్యమృత్తయశతకమ్ 21

128) జనార్దనః, రక్షోత్రుతిపక్షానజనానానవేక్షోర్దయ
తేతి, రక్షణకపక్షానైనజనులనునశంపజేయువాడు

129) వేదః, వేదములనుబ్రవణికిచ్చినవాడు

130) వేదవితృవేదార్థంచావిశయవిపర్యాసంవేత్తవే
దార్థమునునిస్సందేహముగానెఱిగినవాడు

131) అవ్యక్తః, తదస్యైశ్వందంకలబ్ధిభిరవిశేషః,
వేదాంశములనుసహాయుఁడెఱిగినవాడు

132) వేదాంశః, వేదాశ్చానంతశాశ్చ అసాంశశరీరమి
తి, వేదమువశరీరముగాఁగలవాడు

133) వేదవితృవేదానతదర్థానుష్ఠానననవిందతేతి,
వేదార్థముననుష్ఠించువాడు

134) కవిః, ప్రాంతదర్శితావతృభూతకాలమనెఱింగి
నవాడు

135) లోకాధీశ్వః, ఆరాధించు లోకులనురక్షించువాడు

136) సుకాధీశ్వః, ఆరాధించు దేవతలనురక్షించువాడు

137) ధర్మాధీశ్వః, ధర్మమునుచేడకుండరక్షించువాడు

138) కృతాకృతః, సంసారప్రవర్తననివర్తనకూపమైన
ధర్మముకూపముగాఁగలవాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ ద్వితీయః పాఠః 22

139) చతురాత్మా, వాసుదేవసంకర్షణప్రభృతాని
రుద్ధలానే దునాలుగు కూపములుగలవాడు

140) చతుర్వీధిహారి, చతుశ్చక్రలతోనాలుగువి
ధములుగానుండువాడు

141) చతుర్దంష్ట్రుః, పూర్వహంసమాలినీపరణిరూ
పణిచతుర్దంష్ట్రుః, పూర్వహంసమాలమైనపర
స్వకూపమునందునాలుగు దంష్ట్రలుగలవాడు

142) చతుర్భుజః, నాలుగుభుజములుగలవాడు

143) భ్రాజిష్ణుః, ప్రజ్జేష్టినచతుర్భుజాదులతోఁబ్రకాశిం
చువాడు

144) భోజనం, భుజ్యతే సేవేనానుభూయత్యత్రిత
పాసకులచేసే ఖముగాననుభవంబడువాడు

145) భోక్తా, స్వయమహితదర్శితస్తభోక్తా, స్వయముగా
దాసును వారిచేనర్పింపఁబడినవానిననుభవించు
వాడు

146) సతౌష్ణుః, తేజోమాభిముఖైస్తీరవధికా
చరాధాన్యసతౌష్ణుః, భక్తులయాభిముఖము
నకానందించివారిచేఁజేయఁబడినయసవనోపహ
రములను సహించువాడు

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, ద్వితీయశతకమ్ 23

147) జగదాదిజం, జగదాదిభూతాసుత్రిమూర్తిష్వ
న్మతమత్వేన జాయత్యతి, జగత్కారణ
భూతులైన త్రిమూర్తులయందన్నతమూడు
గానుండువాడు

148) లనఘం, పవంసంసారమధ్విజనితావప్సనఘం,
ప్రకృతియందుద్భవంచేయఁబాపములంట
నివాడు

149) వేదజయం, మూర్త్యంతరయోరపి సృష్టిసంవరా
దిభిర్భుగద్విజయోఽసౌదితి, మూర్త్యంతరము
లైన శివబ్రహ్మదులకు సహజగద్విజయమిత
నివల్లు (గలుగును)

150) జేతా, తయోరపి జేతా, వారిద్దఱినిఁదనయా
జ్ఞయందుంచువాడు

151) విశ్వయోనిం, విశ్వస్సకార్యప్రపంచస్సకారణం,
శివబ్రహ్మదులదవరాకార్యప్రపంచమున
కుఁగారణమైనవాడు

152) పునర్వసుం, పునర్వేష్యంతరాత్మతయా వసతీ
త్రిమరలనాబ్రహ్మదులయందరాత్మయైవ
సంచువాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్కమృదితయశతకమ్ 24

153, ఉపేతం, అనుజ్ఞానోద్దమపగతం, ఇందునను
దములైదైనవాడు

154) వామనం (ద్రష్టాన్తరీకాంతావామానిసుఖానిన
యతతి) - చూచువారికి (దనకాంతాచేసుఖము
ను (సూర్య) వాడు

155) ప్రాంతం (త్ర) విస్తరణకు పేర్కొనబడినది

156) అమోఘం, నాస్తి వ్యర్థస్యైత్యవ్యర్థమై నద్యటయవ
నివాడు

157) శుచిః, ఉపశాంతమునోన్మయబ్రతుపశాంతమునో
రనివాడు

158) శనివాడు
కార్తీకం, నమః చిత్త్రభుత పరివంధి వధవంధనా
త బలమూర్త్యాః స్వసంజాతేతి నమః-చి
మోదలగు శత్రువుల వధించుట వలనాప్రసిద్ధి
నందిన బలము శనివాడు

159) అతఁడు: ఇంతాను జతవో ష్చేన వార్యకా పదానన
తమ తిత్తాంతం: ఇందునికి (చమ్మ) ఉన్న నున్న ముచతను
పుత్తముచనతనిన తిత్తమిచ్చిన భా (డు

160) సంప్రవాంః, భక్త్యరయత్నస్సంప్రవాన్త్యత్తప్ర
యత్నమలేకయభక్తులవఁబట్టు వడువాఁడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము తిలకము 25

- 161) సర్గం) త్రివిక్రమ ~~క్రమ~~ పాదపద్మ వర్ణ సాతభస్రం సృజితృ త్రివిక్రమ రూపియై భక్తు లకు సుగ్రహ మునైన పాదపద్మము లుగలవాఁడు?
- 162) భృతాత్యాగి ~~భృత~~ ఏవమాత్మదానన భృతా ~~భృత~~ ^{త్యాగి} ~~భృత~~ ^{త్యాగి} ఆత్మదానముచే ధరింపఁబడిన యాత్మలుగలవాఁడు
- 163) నయమం) బలిప్రభృతయో ~~భృత~~ ^{భృత} యమ్యంతృతృ బలిప్రభృతృ తనచేసిన యమింపఁబడుచున్నారు
- 164) రుమం) సర్వమునకంటకానుకూలముగానియమంచువాఁడు)
- 165) వద్భం) ఏవమావిరుభయస్త్రికటితాతంత్రయమహిమతావత్సర్వైర్వచితుమశక్యం) ఇట్లు త్రివిక్రమ రూపియై తనమహిమనుస్త్రికటించయెల్లరచుదెలిసికొనుటకు యోగ్యుడైనవాఁడు
- 166) వైద్భం) వదితృభవభంజనం విద్యామథతవదత్తృ తస్మిణ్ శింసినవారిభవబంధమును వదలించువిద్వనేణి శింసినవాఁడు
- 167) సదాయోగీ) సతతజాగరూకం నిత్యమువచ్చు... రిక తానుండువాఁడు

విష్ణు సతానామ భాష్యము శ్లోకము 26

168) వరవర్, స్వవిషయ పరవిద్యాప్రవర్తనాచ్చ, మాయ
త్ర, తనేనెలుంగకదూర్షి-మహానిననింపజేయువాడు

169) మూఢవం, స్వవిషయ పరవిద్యాప్రవర్తనాచ్చ, మాయ
నగా స్వవిషయక పరవిద్యాదానినెఱువర్తింపజేసిన
వాడు

170) మధుం, లబ్ధవిద్యభనం, స్వధమానతాపత్రజ్ఞానుల
చేననుభవింపబడువాడు

171) అతంత్రయం, జ్ఞానాపకరణాన్వితప్రాంతర్, ఇంత్ర
యములకశచరుడైనవాడు

172) మవరమాయం, మవత్రాత్రప్రపన్నని జీలజనమహా
నమాయాన్వితప్రపన్నులకానిన మస్త్రజనులమహా
హంపజేయుగిష్టమాయగలవాడు

173) మవరాత్రాహం, మవరకత్రాహం, కర్మత్వ
లక్షణమై శ్లోకమస్సిత, కర్మత్వలక్షణమైన మహా
శ్లోకమగలవాడు

174) మవరబలం, సవరయోపేక్షకర్త్రంతరవాప్రవర్తకం
మవార్థులమస్సిత, కర్త్రంతరసవరయోపేక్షలేనిమ
వరబలమగలవాడు

175) మవరబుద్ధి, మవతజ్ఞానమస్సిత, మవజ్ఞానమగలవాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమృద్ధితోయము 27

176) మహావర్ణం, సత్సవిత్ వావ ఏకా రలక్షణం మహాదేభ్యమ
స్సత్రికారణమున్ననుకార్యమైనవికారమునుబో
దని మహావర్ణముగలవాడు

177) మహాశక్తిం, మహాతేజక్తిరస్సత్రిగి పృశక్తి గలవాడు

178) మహాద్భుతిం, సహకార్యపక్షకారణవెలక్షణకరం
తదనపక్షలక్షణంవతేజోమహాదస్సత్రికారణత్వ
మునకి తరసహాయమవసరమువేని మహాతేజస్సుగల
వాడు

179) అనార్థశ్చవపుం, అనుపమానవిగ్రహముగలవాడు
శ్రుత్యతేదనురూపయా, దివ్యభూషణసంపదానిత్యయు
క్తం, దానికనురూపమైనదివ్యభూషణసమృద్ధితోగూ
డినవాడు

181) ఆమయాత్మా, వివిధసుఖరూపానుకూలంభోధి
గంభీరభావం, వివిధసుఖరూపములకనుకూలమై
న మహాశాంభోభ్యముగలవాడు

182) మహాబ్రధృత్, మహాంతమృందరం మథనధృతవా
మథనసమయమున మందరాద్రినిధరించినవాడు

183) మహాశోషం, మహాకైష్ణాక్షాకామాసం, మహ
ధనుస్సుగలవాడు

184) మహాభ్రా, లలితధరశోభరణాలం, భూమినిధరించిన
వాడు

విష్ణు సహస్రనామా వ్యాఖ్య ద్వితీయః పాదః 28

- 185) త్రినివాసః, లక్ష్మీకేనివాసస్థానమైనవాఁడు
186) సతాంగతిః, ప్రకాశప్రియంశరః, సాధుపులకేశ్వమల
సూక్ష్మవాఁడు
187) అనిరుద్ధః, నిర్భూతనికాశ విప్రచక్షితః, అద్భుతనిధి
చేష్టలుగలవాఁడు
188) సురానందః, అపతనజాత్మేన సురా అనందంత్రస్యాది
తః, అపతనభూతగురువలనదేవతాతనివలననానందింతు
రు,
189) గోవిందః, తద్గవాంస్తు తిగేరాంవిందః, అదేవతలచేస్త్ర
ముచేయఁబడునుపకారముగలవాఁడు
190) గోవిదాంపతిః, నావంవేదసిరః తద్విదాం జ్ఞానినాంపతి
వేదవేత్తలనురక్షింతువాఁడు
191) మరీచిః, ప్రకాశ తనిర్మలరూపః, ప్రకాశించునిర్మల
రూపముగలవాఁడు
192) దమనః, కాంతిమందాకేనభిః భవతాపందామనత
తః, కాంతిప్రవాహములచేసంసారతాపమునుడుపు
వాఁడు
193) హంసః, మనోహరంహంతత్ర మనోహరముగానడచు
వాఁడు
194) సుపర్ణః, శోభనమైన నటకముగలవాఁడు

విష్ణు సహస్రనామభాష్యము ద్వితీయశతకము 29

- 195) భుజశత్రుమః) భుజగనాశత్రుమః) అనంతభాగవత్సంక
యనః) ఆదిత్యుఁడు పానుపుగా గలవాఁడు
196) పారజానాభః) బ్రహ్మాండమునాభియందు గలవాఁడు
197) సుతపాః) గొప్ప జ్ఞానముగలవాఁడు
198) పద్మనాభః) నాభియందు గలమలముగలవాఁడు
199) ప్రజాపతిః) ప్రజానాంపతిః) భూతకోటికి ప్రభువైన
వాఁడు
200) అమృతః) మృత్యువిరహితుఁడు మృత్యువునకు మృత్యువైన
వాఁడు

ద్వితీయశతకము సంపూర్ణము

తృతీయశతకప్రారంభః

201) సర్వభక్తసర్వాన్వియంతుంయథార్థం పశ్యతత్త్రిసర్వలనుయ
థార్థముగానియమిషఁజూచువాఁడు

202) సింహం) సింహాదుపియైనవాఁడు

203) సంధాత్రా) శివుఁడవనిష్కృష్టభవజ్ఞుఁడై సంఘాతాప్ర
ణయంనాం ప్రవక్తదప్రభుతనాం సంక్షిప్తయత్రావప్ర
ద్వపసంవారిభయంతకుఁడైననుఁ బ్రవక్తదప్రభుతులను
శాసించుకొనువాఁడు

విష్ణుసేవప్రసాదభాష్యమ్, భుజనసంకల్ప 30

204) సంధిమాన్, సవత్రై స్సంధిత్త తోక్త సేతి, వారితానిత్యయో
గముగలవాడు

205) స్థిరః, తత్సంధాన తదప-చార భుజ్యవాల్పితాత్, వా
రియప-చార ములనుగళోం పక యజ్ఞకూడియుం
డువాడు

206) అజః, స్త్రంభసంభవ త్వేన గ్నితరవన్న భాత్యై త్త, కం
బమున బుట్టుట వలన నీతరులవలె బుట్టినవా
డు

207) దుర్మక్షణః, ప్రత్యైర్దుష్టరం మర్షణ మస్యేతి, దుష్ట
రమైనకోపముగలవాడు

208) శాస్త్రా, పవంసర్వకంటకం సాధుశాస్త్రై సర్వ
క్షురకంటకుడై స హారజ్ఞాకరిపుని శాస్త్రించినవాడు

209) విశ్రుతాత్మా, సర్వప్రసర్వై స్త్యయన ప్రతస్సంవ
పదానస్వభావం, అన్నియెడలనంచటిచేతనా
క్షురముగా వినబడినసింహవృత్త స్వభావముగలవాడు

210) సురారవః, సురారింహతవానితి, ఇట్లు హారజ్ఞాకరిపుని
వర్ణమునుభవించిచంపినవాడు

211) సురుక్షురుతమః, అనేష విద్యాపరమాచార్యుడు

212) ధామ, సచరాచర జగత్తు నకాధారమైనవాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము. తృతీయశతకమ్

31

213) సత్సంగి, తత్సాధన మాత్రతేషు సత్ససాధుశిత్రాకాయానా
లములయంహాత్రయిం-చిన మహాపదులయెడ సాధువైన

214) సత్సపరాక్రమః, సత్సోక్తికై తవఃపరాక్రమాప్యత్తీతస్య
తి, సత్సమైనపరాక్రమవృత్తిగలవాడు

215) నిమిషం, తవిరోధి షు నిమిష తినకటాక్షయతేతి, అతి
తవిరోధులను (కటాక్షింపనివాడు

216) అనిమిషం, సత్సననిమిషతేతి, అతి తులకటాక్షింప
కుండనిల్వలేనివాడు

217) స్రగ్వ, తిర్యక్తైవిపరత్వసూచకైశ్చయంత్రగస్సనా
త్వయాంసినతి, తిర్యక్తైనమోనరూపమునందును
పరత్వసూచకమనవేజయంతేమాలభిం-చినవాడు

218) వాచస్పతిః, తత్సత్త్వమస్మత్సత్సపరాత్వైవభింహం
తాత్, మోనమైవదోపభింహామైనమత్సత్సపరాణ
మునుజ్ఞిప్తినవాడు

219) ఉదాత్తః, సర్వజ్ఞుడైనవాడు

220) అక్షణి, తనప్రకారణ, అగ్నిమంపత్తిమంపవంనయతేతి,
అట్లు మోనరూపియై ముందున్నదానిని వెనుకకు (చావునట్లు
చేయువాడు) అనఁగొవివారిం-చినవాడు

221) గ్రామణి, తత్రచనిత్యసిద్ధానాంగ్రామంసమాజంనయతేతి

విష్ణుసహస్రనామభాష్కమ్ తృతీయశతకమ్

అచ్చటికిని త్ససిద్ధులకు సమాజమును (జానిపొయినవాడు

222) శ్రీమాన్ సప్తమైన పశుశుభముగలవాడు

223) నానయః, యుక్తశాశ్రయుక్తమునాచరుచువాడు

224) నేతా నియుక్తవశతతి, శాశ్రనిర్వాహమునర్చినవాడు

225) సమీరణః, పవమిష్టచేష్టః, విహారతత్తి, ఇట్టురిష్టచేష్ట

తుడై విహారిం-చువాడు

226) సహస్రమూర్ధా, అసంఖ్యేన య ములైన శిరస్సులుగలవాడు

227) విశ్వేంద్రాక్షః, శ్వమును వానిపించియున్నవాడు

228) సహస్ర్రాక్షః, అసంఖ్యేన య ములైన నేత్రములుగలవాడు

229) సహస్రపాత్, అసంఖ్యేన య ములైన పాదములుగలవాడు

230) ఆవరణః, సంసారభుజయంత్ర పరివర్తనాత్మక

కృతిచక్రమును (బ్రహ్మచున్నవాడు

231) నివృత్తాత్మా, తతః సంసారమవరవిభూత్యస్త్రిపా

ద్యభూతికత్వేన నివృత్త ముద్ధతం స్వరూపం యస్త్వసః

త్రిపాద్యభూతియందుండి ప్రకృతిచక్రమునంటుకయుండువాడు

232) సంవృతః, తామసాద్భావముంధానాం గూఢతావృత

తామసులకు (జానరానివాడు

233) సంప్రమర్దనః, సంవరణంతమః, స్వవిద్యయాప్రమ

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ తృతీయశతకమ్

శ్లోకము తత్త్రి తన్నైలుంగుటచేసబిడ్డనమునుగరింపజేయువాడు

234) త్రివంస్సంవత్సరం కాలపరిభ్రమణమునకువోతుడనవాడు

235) వవేక్షిం దనకుపరిచివిద్యంవహితత్రిదశకుపముతోజేగతు
నువహించువాడు

236) అనిలం ప్రమామననామశ్చైవనాత్ భూతములనుశ్చైవంప
జేయువాడు

237) ధరణీధరం అన్నదపిధారకంధారయతత్త్రి ఇతరాధారముల
మనాధారమైనవాడు

238) సుప్రసాదం సముజ్జౌష్యసుప్రసాదం అభిముఖులయందుద
యగలవాడు

239) ప్రసన్నాత్మో సవతంకాంతం సహజముగాశాంతుడైనవాడు

240) విశ్వస్యై సుఖాదౌషమనేపశ్యేదాత్మైశాన్తవిశ్వంస్సజితే
త్రిసుఖాదౌషములనుబ్రూదనదయతోవిశ్వమునుస్స
జించువాడు

241) విశ్వభుద్విభుం తథైవవాన్పనభునక్రై పాలయతత్త్రి అట్లు
వాన్పించివిశ్వమునుబాలించువాడు

242) సత్కర్తా సతంసత్కర్తా సాధువులసత్కరించువాడు

243) సత్కృతం త్రై సత్కృతం వాకిచేసత్కరింపబడవాడు

244) సాధుం తదపక్షితదూతసారథాన్దిసాధయతత్త్రి
భక్తులచేగోరబడుదూతసారథులజేయువాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమృత్యుతయనతకమ్

34

245) జవన్యః, అభక్తృవృత్తమావత్త్యమపవన్యత్య
తి, భక్తులనానివారికి దనమావత్త్యమను బ్రవచం
పనివాడు

246) నారాయణః, నారాయణుడైనవాడు

247) నరః, అనన్దర-చిద-చిద్విభూతికం, సరింపనిచిద-చిద్వి
భూతిగలవాడు

248) అసంక్షయః, అసంక్షయములేనబ్రవశ్యంకములుగలవాడు

249) అప్రమేయాత్మా, అసంక్షయజగదాస్పదనాత్మ, అసం
క్షయబ్రవశ్యంకవాన్పదుడగుటచేనప్రమేయుడైనవాడు

250) విశిష్టః, స్వతః విలక్షణః, సహజముగా విలక్షణుడైనవాడు

251) శిష్టకృత్, సవసంబంధసతాన్తానుగుణకలగ్నకాన్తకా
తత్త్వ తనసంబంధముచేవారిని దనకనుగుణముగా
శుభులనుజేయువాడు

252) శుచిః, తలుగనితెబ్బుగలవాడు

253) సిద్ధాంతః, స్వతఃవావాప్తసమస్తకామతావత్, స్వయముగా
అవాప్తసమస్తకాముడు

254) సిద్ధసంకల్పః, స్వచ్ఛయాసాధితసరావర్థః, సంకల్పమా
త్రమునసరావర్థములనుసాధించువాడు

255) సిద్ధిదః, అణిమాదిసిద్ధిస్సాధకభావదవతత్త్వ, అణిమా

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్: తృతీయశతకమ్

దిసిద్ధులనుసాధకులకి-ప్రవాణుడు

256) సిద్ధిసాధనం: యస్యసాధనమపిప్రయంతరతావత్సిద్ధిరూపం
ఆరాధకులను(ప్ర)యంతరతావత్సతనయాగాధనముగలవాడు

257) వృషాక్షో: ఏనాడే తనిదర్శనముగలుగుచున్నదో ఆ దినమును
కర్ణావంతు అదిగలవాడు తన దర్శనముచే సఫలముచేయు

బడినదినముగలవాడు

వృషభాక్షో: ఏవమభిగచ్ఛత్ భవదగ్ధాన్వర్షతేత్రి సంసారతాపత
పులైధానించువారికి వృష్టి ప్రాయుక్తనవాడు 258

259) విష్ణుం: ఏవం వర్షన్వేష్యేత్త్రి తాపమున్నవృషాచియ
నవాడు.

260) వృషపరావృ: వృషావర్ణాశ్రమధర్మాణి, తే త్రహాళహాణో
పానపరావణేతి, వర్ణాశ్రమధర్మములేతననుబ్రాండు
టకు సాపానములగా(గలవాడు

261) వృషోదరం: ఆరాధాకానాం యథాలబ్ధ హంవిరాదిభిస్స
పూరతేనభాగ్నికోదరత్వాత్ ఆరాధకులహంవిరా
దులచేసిండు భాగ్నికరుడై(గలవాడు

262) వర్షనం: మాతృవత్తాన్ ఉదరకృత్వావర్షయతేత్రి
ఆరాధకుల(దక్షి)వరేశర్పముననుచుకొనిపోషించు

263) వర్షమానం: తాన్వర్షయన్సవయమపివర్షతేత్రి వారిని
వాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ తృతీయ శతకమ్
(బోధింపు-య(వాను స మృత్యు కై యుండువాడు

264) వివిక్రం, పవంస ర్వలాకొత్త ర స్వకాంత వృత్తాంత తాపత్త
విష్ణు సర్వలాకొత్త ర మైన తనరహస్యముగలవాడు

265) శ్రుతిసాగరం, పవంప్రకారసుఖ ప్రవణానాం శ్రుతనాం సాగర
వివ సరిదో ఘానాం పరమా పర్వవసాన భూమిరితి సరి
శ్రువాహమలకు సముద్రమువలె వెదములకు బర్వవసాన భూ
మియైనవాడు

266) సుభుజం, ప్రపన్న భరతు ర్నశోభన భుజం, ప్రపన్నుల
భారమును భరించు శోభనములైన భుజములుగ
లవాడు

267) దుర్ధరం, తాచల శభుజ బలెన పృథ్విర్దూరకవేగం,
అట్టి భుజములచేసి తరులచే వారింపరానవేగము
గలవాడు

268) వాన్మీ, ప్రశస్నతయా వాగసాన్వీత్రికానియాడదగి
నవాన్మగలవాడు

269) మహాంధ్రం, సర్వతోముఖం ప్రస్ఫుతతావత పూజనవరమై
శ్చక్షం, సర్వతః వాన్విచిన మహా శ్చక్షముగలవాడు

270) వసుదం, లఘుభాన్ధనదాదిభాన్ధనం దదాతేత్రిఅష్ట
తైనకుచేరాదులకు ధనములిచ్చువాడు

271) వసుం, శరయసాం సుయమ వధనమితి, గొప్పవారికిని
దానధనమైనవాడు

- 272) సైకరూపః, యథోక్తమహామోచితవైశ్నరూపః, కర్త
మహిమమునమచితమైనవిశ్వరూపముగలవాడు
- 273) బ్రహ్మరూపః, పశ్యంతేనమవదిగోనమావకాశంవానపశ్య
వశ్యబ్రహ్మరూపమనీతి, అజ్ఞానవలరూపములలో
నాశ్చైశ్వరరూపముతోనసర్వవిష్కలవాన్పింఛగోష్ఠరూపము
గలవాడు
- 274) శివవిష్ణుః, శివయః శక్తయః తైశ్చిష్టయస్త్రః, కిరణముల
తోఁగూడినవాడు
- 275) ప్రకాశనః, దివ్యరూపం దిద్దుక్షుభానదభయతత్త్వికరణము
మై నదివ్యరూపమును (జూపలును) బ్రహ్మశివఁడే
యవాడు
- 276) హిమస్త్రజోద్భుతిః, హిమః బలం, తేజః పరాభిభవనసా
మర్థం, ద్భుతిః హిమవల్నో, తాని ధరతత్త్వి బలముతేజ
ము కభవత్ప్రముగలవాడు
- 277) ప్రకాశాత్మకః, మూర్ఖ రపి సప్రతిపన్నవరప్రభావం
మూర్ఖులచే (గూడ) దెలిసికొనఁబడినవరత్వప్రభా
వముగలవాడు
- 278) ప్రతాపనః, తపింపఁజేయు శాంతిగలవాడు
- 279) ఋద్ధః, కూలము దవహ తద్విశ్వకార్థవన్నివఋద్ధః,
కూలములనొరయుచున్నవార్థకాసముద్రమువలె సమృద్ధి
గలవాడు

సహస్రనామభాష్యమ్ తృతీయశతకమ్

280) సృష్టిక్షరః, ప్రతిపాద్యతయాస్పృష్టకృతవహిక్షరగ్రతః
స్పృష్టకృతవహిక్షరములుగలవాఁడు

281) మంత్రః, మంత్రాశంత్రాయతగ్రతః, స్థిరం-చువానినద్యే
చువాఁడు

282) చంద్రాంశుః, మంత్రాశాంత్రము హారావ్యవసతేజ
స్థావత్ తస్మాస్థిరం-చువారికి ప్రమమునదంచ
సంతోషమును (సూర్యుడే జన్మ) గలవాఁడు

283) భాస్కరద్వితీః, పరపాం పరిభావుకప్రభావతా
త్, శత్రువులను (పరిభవించు) తేజస్సుగలవాఁడు

284) అమృతాంశుః, సర్వతా పహారావో
రుచి మృతసంజేవనామృతమయాంశుః, చంద్రో
ఽపితస్యః, శైతన్యశుణోపస్యవత్ తథోద్భవతేత్రి
వని మనః శైతన్యతీసాంగ త్సమువలననే-చంద్రుఁడు
మూఁడు లోకావస్థదకుఁడై యీతి-చియు వృద్ధిబాం
దు-చునమృతమయఁడుగు-చునాడు

285) భానుః, అతిభాస్వరణ సహస్రాంశునా పున్
పదేష్వత్ జ్యేష్ఠా తత్త్రి, సూర్యునకు (సూర్యునాథాన
మైన) తేజస్సుగలవాఁడై ప్రకాశించువాఁడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ తృతీయశతకమ్

39

- 286) శశిబిందుః, శశానాంకుటిలశతనాం, బిందుర
పలపితార, కుటిలవర్తనులకుఁగ నబ్రహ్మనివాఁడు
- 287) సురశ్వరః, ఋజుశతనాం నిరావహంకః, ఋజు
వర్తనులకు నిరావహంకుఁడైనవాఁడు.
- 288) ఔషధః, భవతేత్రవిషహారప్రభావాత్సంసార
రక్షకవిషమును హరించుటకు నౌషధమైనవాఁడు
- 289) జితతంసతుః, సదసత్వర్గసంకరవిరాధితోన్మ
సదసత్తులుకలసి సంకరమునామండు నెల్లప్పుడు
ధావిధినడపువాఁడు
- 290) సత్సర్గపరావ్రమః, శర్మాః కల్పజగుణాః
పరావ్రమాశ్చైవ తాని చ సత్సర్గా వితథాయస్య
సః, పర్థముగా కసత్సమలైన కల్పజగుణావ
ష్టిములుగలవాఁడు
- 291) భూతభవభవనాత్మకః, సావప్నం నోకవలమర్థ
కింతు త్రాకాకౌషివతి, మూడుకాలములందును
దససావప్నముగలవాఁడు సావప్నమనఁగాఁబ్ర
భుత్వము,
- 292) పవనః, సర్వదా సర్వత్ర సర్వభావాదవప్తనా

శ్రీహరి సహస్రనామభాష్యమ్ తృతీయశతకమ్ 40
తతః ఎల్లప్పుడు నెల్లయడల సహజముగా నెవవిత్రము
చేయువాడు

293) పావనం శ్రీ సృష్టసంబంధినా గంగాదనజగత్పుష్కర
ప్రయోజయతే త్రతన సంబంధులగు గంగాదులను
కముల (బవత్రము చేయుటకు నియమించువాడు

294) అనలం బవలము ఇము పకృత్సచనాలం నపర
ప్రమనోన్మగ్రహమహామృతైత్రబవవిధ
ములుగాను పకృతము చేసియు (దృష్టి నొందనియ
నుగ్రహముగలవాడు

295) కౌమవర్ సవసుణదర్శినాం విషయాంతరవి
షయస్పృహం హంతే త్రతన కల్యాణను
ణములను భవించువారికి విషయాంతరవాం
భలు పోగొట్టువాడు

296) కౌమకృత్రభాగమోక్షాదికౌమములనుదా
నయియు వాడు

297) కౌంతం సవయస్సౌందర్యసాకుమారాదికా
పసుణ్ణి కౌంతం సౌందర్యసాకుమారాదికా
పసుణిములచేసియు ముగా మనోహరుడైన
వాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ చతుర్థశతకమ్ 41

298) కామం శతా వార్షదయా దిభిరాత్మసుతైర్జ్ఞాన
కమనయతావత్ శతా వార్షదులగునాత్మసజ
ములచేమిక్కిలిమనోహరుడైనవాడు

299) కామప్రదం సర్వకామభనంజ్ఞప్రకామభనప్రయ
థార్థకామం ప్రదదాతత్త్రితనసుగోగువారికి
జ్ఞప్రకామములనుగోగువారికిసెల్లరను(దానకామ)
ములయథార్థముగానిచ్చువాడు

300) ప్రభుం నితాంతకాంతతయా సర్వవ్యాదయహ
శశాప్రభవతత్త్రిమనోహరత్వముచేసర్వల
వ్యాదయమునపహరించుసమర్థుడు
తృతయశతకమ్ సంపూర్ణమ్

చతుర్థశతకప్రారంభం

301) యుగాదికృత్రయుగసాధారణవ్యాధింతశాతత్త్రియ
శాంతమునందునుమతులజగత్తులసృష్టిచియుగా
రంభమునర్జువాడు

302) యుగాదర్శం సర్వశ్శుభవృద్ధియాకృతాదియు
గానాం పోనః పున్సానానువర్తనాత్ వానివా
నిధర్మములుచక్కగానడచునర్జుకృతాదియుగములము
రలమగలబ్రహ్మవర్తింపజేయువాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము చతుర్థ శతకమ్

42

- అనైక మాంయః, ముద్ధాశిశురూపా పరిమితజగన్మాగరణనితా
లంబనైశ్చాదక పట దళనయనాదనైకతా తర్కాన్వేషి
శిశురూపమును ధరించుట, జగత్తులమ్రొందుట నితా
లంబనమైన పట పత్రమున జలంబులనయనించుట
మొదలగునతర్కనములైనయాత్మర్కములుగలవాడు
304) మహాశనః, నిజీలజగన్మాగరణమస్యైత్ర సర్వలోక
ములమ్రొందువాడు
305) అద్భుతః, అతర్కనవృత్తాంతః, ఊహాపరానివృ
త్తాంతములుగలవాడు
306) వ్యక్తరూపః, అభిశచ్ఛతోమా ర్కంధేయాద్యైశ్చ
గ్రహ దివ్యవిశ్రవాః, భక్తులను మార్కంధేయా
దులను దెలియఁబడిన విశ్రవాముగలవాడు
307) సహస్రజిత్, సహస్రయుగసంఖ్యంక లాప్తాంతంశ
యానాజయతత్త్రి వేదియుగములు రుయంప
చునిమ్రొంచువాడు
308) అనంతజిత్, పరిమితశిశురూపసాగ్నిశ్చక్రత్
మహామావధి విప్రకర్షానాస్తోత్రి పరిమితశి
శురూపము కలిగియున్నను కాలతపెట్టురానిమ
హాముగలవాడు

309) ౧౨ పంక్తి) ఉ వేరణా భవత్యైర్మనైరపవేషణాజనయిత్ర
వ వాంఛితం గర్భగాళముననుంచుకొనఁబడిననట్లు
భూతకౌటిచి (దక్షిణవే వాంఛింపఁబడువాడు

3/0) అ వినిష్టం) అంధటికి వెళ్ళి పయనం అయ్యి కై నవా (ఉ

311) శిష్టశ్చ పంచమం ధీతాగ్రహేనాం మాత్సర్యేణ మోక్షనాం పర
మపురుషార్థతో నష్టః పంచమవైన మాత్సర్యే
యాదులను బరమపురుషార్థమగుటచే నిష్కర్ష
నవ్వారు.

312) శిఖండే శిఖండం పరమం తేజః, అస్మాత్తేశయతమ
త్రి, అత్తేశయంచిన పరమతేజస్సు గలవాడే

313) నవవృక్షం) సవమా యయా జేవాస్తావానతిబధ్నత
తి) తనమా యచేజేవులబంధించువాడు

314) వృషః, అమృతాష్టమం సవకాంతా వాచాచసా
 శరసాద్దరాటనశ్రాంతమాశ్వాసయన్సించతత్త్రి
 సముద్రశర్భమున (దిరుగుడువడియలసిన మార్గండా
 యునాశ్వాసించి తనయమృతమృతవాహమైనకాంతిచే
 తను ~~వాహమైన~~ వాహచేతను (దడిపినవాడు)

315, శ్రోత వర్గ ప్రశ్నల వారం నరపతినిరాసకరం శ్రోతం
కాశ్యపప్రార్థనామాత్రణ మాతవాన్, ఇతవదియ
కమాణురామలవధిం చికశ్యపప్రార్థనచే (గోపమునుడిపిన
వాడు)

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము చతుర్థ సతకమ్

44

316) క్రోధకృత్ పూర్వంతేభస్మిక్రోధకృత్ పూర్వముగా
జులకొలుకుక్రోధమునంశికరించినవాడు

317) కర్తా క్రోధహంతాకార్యవర్తన్యైత్యా క్రోధమునకు
హంతువైనకార్యవర్తని వధించినవాడు

318) విశ్వబాహుః కంటకద్ధరణవిశ్వస్థిబాహూయస్త్రి
కంటకులనుద్ధరించుచునంతటదేనబాహులు
శలవాడు

319) మహాధరః పవంభారావతరణోన మహాంధత్వైతి
ఇట్లురాజులవధించిభూభారముదొలంగించిభూ
మిసిధరించినవాడు

320) అచ్యుతః బ్రహ్మదిసాధర్మ్యై వతారవిష్టేష
ర్బ్రహ్మత్యైవైధర్మ్యై బ్రహ్మదులతోసాధర్మ్య
ముగిసిన యవతారమునందును సర్వకయపక
మైశ్వర్ణమునుండిజూలినవాడు

321) ప్రథితః తథా త్వేనప్రసిద్ధిః ఇట్లుండుననిప్రసి
ద్ధినొందినవాడు

322) ప్రాణాః తత్ర పజేవినాం జేవితరూపతావత్
సవకులకు జేవితసర్వస్వమైనవాడు

323) ప్రాణదః మరుతాం మధనోచితబలప్రదః
సముద్రమధనమునమయోగ్యమైన

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ చతుర్థాంతకమ్

45

బలముచే వలెలకిచ్చినవాడు

324) వాసవానుజ్యైష్ఠ్యతార్కినం వాసవమును
తత్సంవిధానాయైతి, అమృతమథనమునర్పనింతు
నకుఁడొఁచుట్టువైపుట్టినవాడు

325) అపానిధిః, మథనమానమవార్తవధారణాత్,
మథింపఁబడుచున్నమవార్తవమునుధరించిన
వాడు

326) అధిషేషానః, మందరాప్రరథిషేషానః, మందరగిరి
కినారథారమైనవాడు

327) అమృతమృతః, ఏవంవిధానాంత్రాణోహ్యుత్సంతమ
వహితః, అమృతమథనవిధానములనురక్షింప
టయందుమక్కిరిజాగరూకతగలవాడు

328) ప్రతిష్ఠితః, స్వయమనాన్వేష్యుయాస్వమహిమి
ప్రతిష్ఠితః, ఇతరాపేక్షులకస్వయముగా
దనమహిమయందున్నవాడు

329) స్థందః, స్వయమసురాదనస్థందయతి శోషయతేతి,
రాక్షసులస్వయముగాశోషింపఁజేసినవాడు

330) స్థందధరః, సురసేనాన్వమపి ధరతేతి, కుమారసోమనిఁ
శూడధరించినవాడు, అనఁగాఁదనవిభూతిలాగువా

331) ధుర్ధః, ధుర్ధృత్, జగద్ధ్వరమువహించువాడు

అన్యభాగం పి లోకకార్యధర్మభాగం వేవ భగనీస్రొస్తానవ
రానపదాతతి, లోకకార్యనిరాపవత్తులన వవతలము
శూరినాయురవరములిచ్చువాడు

333) వాయువావౌనం, జగత్ప్రకారం వాయుం వావౌతతి
జగత్ప్రకారమే న వాయువును వవదేయవాడు

334) వాసుదేవం విశ్వస్య స్థితిః స విత్రవాస యన్ పక్షాత్
మివాప్నోత్యుదయన్ తస్మాన్ వసంతతి వాసుం వాసుస్తా
నా దేవత్వే తస్మై వేదే విశ్వమును (దనయందుంచుకొని
అర్చితౌ లతో వేదే గచ్ఛేదానియందు ప్రవేశించువాడు

335) బృహద్రామాయం బృహద్రామాయం భారతవార్షిక్ అష్టసం
తత్త్వప్రకాశమునలబధకు రణములుగలిగి
యందువాడు భారతవిభూతియును పరమవ్యోమము
నందుండువాడు

సండుండవారిఁడు
336) అదిదేవః) అవశమైనవలె విభూతియందుఁగ్రేడిం
చువారిఁడు

337) పురందరం, అనురపురాణి దారయత్రా రాక్షస
పురములనరింపజేయువాడు

338, అశోకః, ఆధాన్ త్మకానాం శోకమో వశననాయా
 వనాం విశోధి, ఆధాన్ త్మకములైన శోకమో వశననాయా
 కు విశోధియైన వాడు, అశోకమో వశననాయా

339) కౌశల్య: ఆదిభోతకభక్తవైరి-వాళికాదిభ

విష్ణు సేవ ప్రసాదము భాగ్యము - పాతు ధన సమృద్ధి

యేభస్మరయవత్రి ఆ భిభో తకమునైన్ వైరిరాగి-వరాహా
యములనుండి వారటించువాడు

340) తా రః సన్నిధానాచ్చ సర్వసంసారభయములనుండి హతయ
సన్నిధానమువలన సర్వసంసారభయములనుండి హతయ
యమలనుండి హతయ

మహాత్ము
341) మూరం సమర్థజైత్రం సమర్థబయిం మహాత్ము

341) శూరిం సమర్థ జ్యోతిః సమర్థ తాపయోగము
342) శూరిం శూరస్సవత్సవేభవత్సవ వసుదేవునిచేమాదు

342) జనశ్రీః వంశసంపదా వనశ్రీః శ్రీమహాపురి
343) జనశ్రీః వంశసంపదా వనశ్రీః శ్రీమహాపురి
ఇట్లు సర్వలక్షణములను మంత్రాదులతో ప్రవాహముగలవాడు

344) అనుకూలం, నిసర్గ మహత్వోన విస్త్రయవమానవక్షనా
 వనుకూలం, నిసర్గ మహత్వముగవిగియగర్భా
 ములవేకయనుకూలైద్యుండువాడు

345 శతావక్తః శతమావక్తా అస్మి. త్ర) సంకటగమనార్థ
భముచేయు జ్ఞాననదాల్చి వక్త మువ్వెనెక్కించు సమ
యమున మఱింతవిద్యుంభించు పరమైశ్వర్యముగల
వారము

346) పద్మ) కలా పద్మ నని త్తయోగాత్ వసుదేవకు
మారుడై నేషుడు కలా పద్మ ముగలవాడు

347) పద్మనాభాక్షరణం, ప్రమలకమలానాభలననిభంశ్రమా
పమాం పద్మమనంతి, కమలముతాక్షుడువలెశ్రమ
ముహూరించుమాపుగలవాడు

విష్ణు సహస్రనామ శ్లోకము, చతుర్థ సతకము

48

348, పద్మనాభః, నాభిర్వపద్మనిభాః సత్త్వ, పద్మమువంటినా
భిశలవాఁడు

349, అరవిందాక్షః, అరవిందసుంధర అక్షిణి అస్సత్త్రి అరవిం
ద సుందరమువైసేన త్రములుగలవాఁడు

350, పద్మగర్భః, పద్మనాభ పాసక మానస సరసిజేన గేర్వతనాం
తరవస్తా ప్రతర్నత్త్రి, ఉపాసకుల మానస కమలము
లచేతాపలనుంచుకొనఁబడువాఁడు

351, శరశరభ్రత్, సవశరశరభూతము పాసకం పుష్పా తత్త్రి తనమ
శరశరభ్రే నయుపాసకుని రక్షించువాఁడు

352, మహార్థిః, తదానగక్షమక్షమనిస్సమ విభూతిః, ఆభయ
లయోగక్షమముల సరియూచున పరిమితవిభూ
తిగలవాఁడు

353, ఋద్ధః, తత్సమృద్ధాన్ సవయమ పిసమృద్ధః, ఆవిభూ
తచే సవయముగా సమృద్ధుడైనవాఁడు

354, వృద్ధాత్మా, ఇమం మహంతం మహిమానం చలకయన్తి
వప్రవృద్ధ ఆత్మాస్వరూపమస్సత్త్రి వైజ్ఞేష్వినమహి
మముకంబో బ్రవృద్ధమైన స్వస్వరూపముగలవాఁడు

355, మహాక్షయః, మహానామ బోధయస్ససః, వహించు
వాఁడు గురక ఆయుః, అనంతాగరుడు, పూర్వకైవ
గరుడు వావంశముగా గలవాఁడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యము చతుర్థశతకము

356) గరుడధ్వజం, సర్పధ్వజో యస్స సంక్రమ్య గరుడధ్వజముగా
గలవాడు

357) అమలం, అనుపమం, కపమానరహితం

358) శరభం, స్వమరాద్భుతాదాతివ్రాతం శృణోతే త్రితమతమ
ధర్మమును బాఁడువారిని హింసించువాడు

359) భమం, అతస్త్రితసేన్మద్భిభవతే త్రివైద్యే వై సదానివలనవారి
తనికొభయపడుదురు

360) సమయజ్ఞం, తేషామగర్భాదనామూర్ధ్వజ్జలనాదిసమ
యమధికారనియమంజానాతే త్రిఅస్మిన్మాత్రా
దుమేదలను వారియూర్ధ్వజ్జలనాదధికారనియమ
ములనెఱింగినవాడు

361) హవిర్హరిం, శ్రుతేసిద్ధసమయంజ్ఞాత్వాచేదయతే తే రాజ
యతేచేతి హవిః తద్విఘ్నమపహరతే త్రి
శ్రుతేసిద్ధసమయమానెఱింగే అస్మిన్మాత్రాదులకే
యబడుచున్నది వారిచేత్రహంపబడుచున్నదిగానహ
విస్తు అహవిస్తునకుఁ గలగువిఘ్నములనపహరించు
వాడు

362) సర్వలక్షణలక్షణం, సాక్షాత్కృతే సతతారంగనసా

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, చతుర్థశతకమ్
భాగ్యసూచకైః సర్వకర్మైశ్చ లక్షణజ్ఞానసాధుః, లక్ష్య
సమాలింగనాదిసాభాగ్యసూచకములైన లక్షణముల
చేత లక్షణజ్ఞానమునకు పయ్యుక్తుడైనవాఁడు సర్వకు
భలక్షణాసముపతుఁడు

363) లక్ష్మీవాన్, లక్ష్మీనిత్యయోగవాన్, లక్ష్మీతోనిత్యసం
బంధముగలవాఁడు

364) సమితింజయః, పితృవన్నిర్వృతికళాయంజేవానాంస్వహా
స్సవివాదక్షశంజయతీత్రతంద్రోవసేసు ఇకకుడైజేవులను
దాస్సవిరాధియనక్షశమును (బాగాట్టువాఁడు

365) వియరః, తఱుగనిభక్తప్రేమగలవాఁడు.

366) శోషితః, శ్రమలగశ్శాభతావత్, కమలగర్భమువంటి
కాంతిగలవాఁడు

367) మార్గః, ఉపాసన్తైర్భాగ్యనత్యత్రి, ఉపాసకులచేవదవఁ
బడువాఁడు

368) వేంతుః, భక్తవాంఛితములనువోతువైనవాఁడు

369) చామోదరః, ఉదరచామాన్సస్సత్ర, గర్భమునలోక
ములపేరులుగలవాఁడు, లేకకజ్జువులుగలవాఁడు

370) సహః, పవంతద్బంధనతర్జునాదికం సహంత్యత్రి

- విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము చతుర్థ శతకము
యజ్ఞాదైవ బంధన తర్జునామల సహించినవాడు
- 371) మహాధరః, భూభారధరశాసన, భూభారమును భరించిన
వాడు
- 372) మహాభాగః, రుక్తిశీసత్సభా మాప్రభవతనాం స్వయం
వరసాభాగ్యవతావత్, రుక్తిశీసత్సభా మామలస్వయం
వరసాభాగ్యముగలవాడు
- 373) వశవాన్, మనుష్యధర్మలోకబాహ్యోపి పశుశ్చర్మప్రసర
తావత్, మనుష్యధర్మలోకలుగలబాహ్యమునందును
(బరహ్మశ్చర్మ) ప్రసారముగలవాడు
- 374) అమితాశనః, అపరిమితం శోషైరింత్రాయకచ్ఛితమ్
శనమస్సతి, శోఫలచేనింధ్రనమగ్రచ్ఛింపబడిన
యారవరమునంతయుఁ దినినవాడు.
- 375) కర్ణవః, సవబంధానుసంధాయనంభవబంధనిర్ధూన
నన కర్ణతోభవోస్తాగ్దితి, తానుయశోదోషవి
చేగట్లుఁ బడిన విషయముననుసంధించువారిసంసార
బంధములఁబోగొట్టువాడు
- 376) ఔభణః, బంధార్థాన బంధనంప్రకృతం చ ఔభయత
తి, బంధార్థమనుబంధనేమైనప్రకృతినీ ఔభిం
పజేయువాడు
- 377) దేవః, మాయాపాశేన వాన్మువంగివరదివజ్జ్వవాన్

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము - పంచమ స్కంధము 52
 తిష్ఠతి తే తే వానస్రు వరాహా ముల సు వరే జేవులనుమా
 యవారములను బంధించి యాడుకొనువాడు

378) లేనప్పుడు పవంప్రాయ భాగస్యే హాసా హే తే న వర్షనయా
 స్వప్నరితి అట్టి భాగస్యే జలచవృద్ధి బొందింప
 దగిన సమర్థు గలవాడు

379) పరమేశ్వరం లక్ష్య స్వయంబ్రహ్మ ప్రయాజన పరమేశ్వ
 ర్భం లక్ష్య స్వయంబ్రహ్మ ప్రయాజన పరమేశ్వ
 యోగ్యుర్యము గలవాడు.

380) కరణం స్వప్రాప్త స్థానం తమ తాత్త తనను బొందు
 దును ముఖ్య కరణమైనవాడు.

381) కారణం త్రైస్త్రి సృష్టతస్త త్త త్కారయ తేతి, ఆ
 యాయం ద్రిములచే నిందియవంతులను నాయప
 ను బసయించువాడు

382) కర్తా తత్త స్వతంత్ర కర్తా జేవులకు^{సుఖ} షాదుల
 కు సంతోష వార్తను లక్ష్యముల బొందువాడు

383) వికర్తా తత్త లభాగే న వార్షికాదిభి ర్వికర్త
 ణం అట్టి జేవులగుటచే వార్షికములచే వికా
 రము నొందువాడు

384) గవంసం సర్వేశాం జ్ఞానాయ తన భాగ తదుపకరణ

విష్ణు సహస్రనామా షష్ఠ్యమ్ - చతుర్థ శతకమ్ 53
 స్వరూపేష తదభిన్నతంత్రాభిమానాత్మకమహాగుణాంతరభూ
 మి, ప్రకృతిజీవాపకరణాదూపమై నననృపమయై
 మంచచెడ్డలు తనవిగాభావించుగుణమునందు (గోలతప
 ట్టరానియ తిశయముగలవాడు

385) సుహం, పవంసూహా తిరక్కు త్తి, ఇట్లు రక్షించువాడు
 386) వ్యవసాయం, అ తిశయననయ తపధ్నత స్థిరజ్ఞాన తిత్తువు
 త్తి, జ్ఞాన తిత్తువు మనకాభారము నధువమా
 ర్తిగలవాడు ~~అతనియందు సమస్తమును~~
~~అతనియందు సమస్తమును~~

387) వ్యవసానం, తసుకలంకాలం కలాము వదూర్యదానై
 తత్రైవవృత్తి త్తి, జ్ఞాన తిత్తువు మనకు మూలమగు
 కాలము వనియంతయుండు 387

388) సంసానం, సర్వమేతస్థిర సంతిష్ఠ తనమా వ్యతర్కిత సర్వ
 మువనియందు సమాప్తి నొందును

389) సానం, పరమపదప్రాప్తమామం, పరమపదమునందు
 టకు (గారణామైనవాడు

390) శ్రువం, తుంగపదప్రకారేనోర్వాచనంధ్రువంధ్రువ
 చకార, ఉన్నతపదవినిచ్చి యల్పరై నధ్రువనినాశ్చతు
 నిగారజ్ఞేసినవాడు

391) పరశ్చి, సర్వేశ్వర్యాదపిపరాస్సన లగ్నాగుణగణసమ
 శ్చి త్తి, సర్వేశ్వర్యమునకంటె నెక్కువైనకలగ్న

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ చతుర్థశతకమ్
అనురాములుగలవాడు, రామావతారము,

392) పరమస్వత్వం, స్వప్నప్రత్యక్షప్రసవారము, స్వప్నము
సాక్ష్యాపబడినతనపారమ్యముగల్గవాడు

393) తుష్టం, అధిపతాధికారాత్ పరతాదప్రత్యయనసమస్తమను
వీరభక్తికారయోగ్యాశరధిత్వజగత్పాలనయోగ్యాభాత
ప్రతం, సరాధికారముగలిగిన పరత్వముకంటెను మనుష్య
సాధారణములైనదాశరధిత్వజగత్పాలనములు అధింతుడై
ప్రేమదైనవాడు

394) పుష్టం, పవంమహానుజాం పరిపూర్ణం, ఇట్టిమహానుజ
ములచేబరిపూర్ణుడు

395) శుభక్షణం, పవంవైశ్ణవోన్మతా తనయపిశునశతలవిశా
లాహారచిర్భుతాజీవలావనం, ఇట్టియైశ్వర్యోన్మతా
దికములసూచించునట్టిపల్లనివియు చిర్భుములైనవియు
విశాలములైనవియునగు తామరలవంటిన ప్రములుగల
వాడు

396) రామం, రమ్యతైస్త్విన్దానైర్మణిమూపవశక్వత్తైరి
త్రివనియందునుణవశక్వత్తైనసద్గుణరమింపు
చునర్జును

397) విరామం, విరమ్యతైస్త్విన్దానైర్మణిమూపవశక్వత్తైరి
భూవధనైర్మణిమూపవశక్వత్తైర్మణిమూపవశక్వత్తైరి

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము చతుర్థశతకము

మలైన బ్రహ్మ మలయొక్క వరములచే నవభక్తి మలయా పించినరా
వణామలచే ~~వనియందు~~ వనియందు విరమింపఁబడుచున్నది అనఁగా
వనియందు బనిచేయక వృత్త మగుచున్నది

398) విరతం, నిసర్గనైరపక్షాన్తా కృపణాద్రాజనదేవరతం,
నిరపక్షాన్తా జన్మదులయంతా సక్రైతకవిడిచినవాడు

399) మార్గం, భరదాజాదిభిర్బునిభిరగ్రగ్గతైర్భర
దాజాదిమనుషులచే నదురుమాడఁబడినవాడు

399) నయం, సువర్ణదానియోగార్హతావత్ స్తవోతుల
చే నొకపనియందు నియోగింపనర్హుడైనవాడు

400) నయం, తేచ తథా 2 స్థితి నయతైర్, వాచనప్రవ
నియందు బొందింపఁబడుచు నార్దు
చతుర్థశతకము సంపూర్ణము

401) అనయం, సప్తమశతక ప్రారంభం, సప్తమశతక
ప్రవృత్తినారావణాదులతో జనప్రేసనవాడు

402) వరం, రక్షసామతిభయచలనవోతులతో రాక్షసు
లకు మిక్కిలిభయకంపవోతుడైనవాడు

403) శక్తి మతాంత్రేషం, శక్తి మతాంసురాదినామ
తెలియన ప్రశస్తి, శక్తి మంత్రులైన దేవాదులకును

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ పంచమశతకమ్

56

జానదేదగినవాడు

404) ధర్మః అభ్యుదయనశ్రేయసాభాసం సర్వస్ససాక్షాత్
రకాత్ అభ్యుదయనశ్రేయసములసాక్షాత్తుసర్వ
లకుఁగనింఁచిధరించువాడు

405) ధర్మవిదుత్తమః ధర్మవత్సాత్తమః ధర్మవత్తల
లానుత్తమః

406) వైకుంఠః సర్వేషాంసంక్షేపయతా అన్నిటినిఁగల
పువాడు

407) పురుషః సయతుర్భర్వాసాత్సర్వసాత్పాపూన
పపస్తాసాత్పురుషః ^{విష్ణుః} పాపములనన్నిటినిఁగల
ర్వుఁడైనవాడు అనఁగోరెరమపావనుడు

408) ప్రాణః సర్వప్రాణనాత్ సర్వలనుజ్ఞవింపఁజేయు
వాడు

409) ప్రాణదః ప్రసిద్ధానవిప్రాణానదదాతేత్రిప్రసిద్ధము
లైనపంచప్రాణములనిచ్చువాడు

410) ప్రణమః సర్వగుణైశ్చరాచరనామనాత్ తనగుణ
ములచేఁబరాచరములచేసమస్తకీర్తనఁబడు
వాడు

411) పృథుః యశసాపి విస్తృత్యతిగ్రీవైచివస్తాదుడైన
వాడు

412) హారణానగర్భః, హారణమణయస్సభానత్రహృదయస్స
శుభాశ్రయత్వననిగర్భత్వాత్ హారణమరణమణయము
నైనయుపాసమనిహృదయమునకు శుభాశ్రయఁడై
ననుంచుకొనఁదగినవాఁడు

413) శత్రుఘ్నః, విషయపువిషయజాత, తేహారావణవ
చ్చత్రుమండ్రయవర్గం వవేశశైర్హృతేశమయతత్రావి
షయములయందుఁ బ్రవర్తింపఁజేయునవిగాననింది
యములరావణునివరేశత్రువులు అట్టియిందియము
లనుభక్తులైనవారికిశమంపఁజేయువాఁడు

414) వానప్రః, తద్భాసముగ్ధవృద్ధభక్తుభృత్సత్రుమ
త్రాదిభవార్చలగ్ధవేషణేహృతస్మధర్మసంయవా
రియందు చాలవృద్ధభృతలగ్ధివేషములకవాళి
ల్లముంచువాఁడు

415) వాయుః, తానెన్నెయముగాభక్తులకడకగువాఁడు

416) అభోక్షజః, అమృతదధివత్సైస్సదోపయభృమా
నోఽపి అభోనయ్యయతేజాతుయసాత్తనాదధోక్షజః
ఎల్లప్పుడుపయోగింపఁబడినను, అమృతసముద్రమువ
లెదలుననివాఁడు

శిష్టసహస్రనామభాష్యము పంచమశతకమ్

58

417) ఋతుః, సహస్రపూర్వైశ్చకవల్గైశ్చకైశ్చ
క్షణపరాధ్యైః ఋత్యైశ్చ ఋతుషుశ్చకైశ్చ
సకరమువైన యపూర్వగుణములచే వర్తించువాడు

418) సుదర్శనః, గుణప్రభావానభిజ్ఞానామపిదర్శనమాత్ర
మేవాస్మిన్భవనమిత్రగుణప్రభావమణుగేన
వానికేనిభవనమైనదర్శనముగలవాడు

419) కాలః, ఏవంభూతైర్గుణైరాత్మనిచరాచరసంకలనా
త్ ఇట్టగుణములచే జరాచరములనుదనవై
పునరుత్పన్నుకొనినవాడు

420) పరమేశ్వరః, రాక్షసపుగయయాజగత్ప్రక్షళనచా
త్రవివృత్తపునః పరమస్థానశ్చిత్తతత్త్వరాక్షస
వధగావించి జగత్ప్రక్షళనమునరించి యాలోకమునవి
హరించి మరలని త్తస్థానముననిలుచువాడు

421) పరిశ్రవః, అత్రతత్రచ పరితాపవశస్సత్త్విహ
పరలోకములయందు సంబంధి సంబంధులను (సూక్ష్మ) పొందిరక్షించువాడు

422) ఉగ్రః, యుగావసానమౌపాతప్రసంగిషు సుకృ
తైశ్చాతమవ్వవశ్చ షష్ట్రచండః, యుగాంతమునవర్త

విష్ణుసేవ ప్రసాదాభిషేకము చరితము శతకము

శ్రీమద్భక్తల విడిచి మేరక వేషమైనవారికి భయం కడు (ఉనువాడు)
423) సంవత్సరం, పాతాళాన్ని సంహరింపగల కర్మకర్తల ప్రత్యక్షనం
తే సంవత్సరం సంహరింపగల కర్మకర్తల ప్రత్యక్షనం
కుమారులు (చాతాళమున ననంతముని పొందెను)
యవారిడు

424) దక్షిణం, దక్షిణ వేది దక్షిణ తే శ్రీకృష్ణా శ్రీపాపలవధింపుట
యందు వేగముగలవాడు

425) విశ్రామం, పాపతత్పలాత్రిప్రసంగత్రాంతంతు విశ్రా
మభూమి, పాపములచేతను (దత్తులమైనదుంజ
ముచేతను (గనలు (జేందిన భూతకటికి విశ్రాంతి
నమైనవాడు

426) విశ్వదక్షిణం, విశ్వస్థిని జేయనిష్ట కారిణి వ్యవహార
నిదక్షిణతత్త్వం, విశ్వస్థినిష్ట ములానరించువారియందు భ
ద్రములేక సర్వలయందు దాక్షిణ్యము జూపువాడు

427) విస్తారం, కలిప్రబల సంహరిణి వేతంతు వక్రయ
తత్త్వ స్థావరమర్థాదాప్రథితత్త్వం కలిప్రబల
మున ఉంచి వక్రయగమును ప్రవర్తంపజేసి
వేదశారవమును విస్తరింపజేయువాడు

428) సౌవరసౌఖ్యం, ధర్మసౌఖ్యం వారికి తే మనస్థానతత్త్వం
మస్థిరముగ (గాదానును శాంతివహించువాడు

429) ప్రమాణం నారాయణానాం వేదావేదయోగ్యం
వస్తావకం కృతయగపరుషులను వేదావేదములం
దుప్రమాణభూతుడై నవాడు

430) బిజమవ్యయం పవంకరికాలాద్భవశ్రవణసానోషప
సర్థశ్శ్రుతావంశాత్త్రిమ్యుకరికాదీపాపసమయా
వసానములయందు మరలమరలభక్తమునలబెట్టు
వాడు

431) అర్థం పశుశక్తిశిశిశక్తిశిశిశాస్త్రమ్యుక్తజ్ఞా
నినం స్వయంప్రయోజనతాపిత్రపశుశక్తిగతి
ని మహాజ్ఞానియైనవానికి స్వయముగాప్రయో
జనభూతుడై నవాడు

432) అసర్థం మందసుకృతేనారథాధినానిరవ్యసంనా
ర్థితత్త్వే మందసుకృతవైనయథార్థలవేగేన
రవ్యసజముగాఁగారబడనివాడు

433) మహాశక్తిం సదాసేవ్యభనం సర్వథా వానప్రక్షయతా
స్థావరంతం శంఖపద్యాదినిధితత్త్వకరకావంశాగిరివ
రాజయం కౌశాభాండగారభాస్సేత్రిసదాసదృ
లమదానమిచ్చినను (దలుగనిశంఖపద్యాదినిధులుసమ
ద్రౌకావంశావలములుభారండాగారములుగాఁగల
వాడు)

434) మహాభాగం అర్థసార్థం కామభాగం పి మహాన
సార్థదిత్రి అర్థసార్థము
వెదకామభాగాదులవలనవల్లనలబించును

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, పంచమశతకమ్

అమృతాశనః, అనిరుపాస్తితిక్రపాప్రదయమనంతధనమస్తోత్ర
నిరూపింపరాక కృపణులకయః (దనియమస్తోధనమతిశ
యముగాఁగలవాఁడు

436) అనిర్బుణ్ణః, స్పృశేత్ప్రదస్తే త్రుదిష్టదానసాన్ది సకృత్ప్రయ
క్రసేత్సప్తసంసారిషు విషయానాద్రితాదస మ్మోక్షే నమ
తైష్ఠ్యేన్ద్రపి పనస్త్రుతౌదా వత్సనధురాశయాల్లసః, విష
యాసక్రిచతనభిముఖా లుగానిజేవులకు స్పృశేత్ప్రదీనుండియ
చ్చిన తత్త్రుదిష్టదానమువ్వయమైనను మరలమరల వారినభి
ముఖాలుగాఁజేసికొను విషయమునందు దురాశవదలననభి
దమునొందకయుండు వాఁడు)

437) స్థవిష్ణుః, తారాశింశుమా రాకృతిస్తారాప్రకార
జాస్థిలాగ్నత్, స్థూలమైన తారాశింశుమా
రాకృతిగలవాఁడు

438) భూః, భ్రువానుబంధినసరదభా శభవత్రిభ్రువసంబం
దముచే సరదభాగుఁడైనవాఁడు

439) ధర్మయాపః, ధర్మతత్త్వంశిరోవయవతయాయా
తతి, ధర్మతత్త్వమేశిరోవయవముగాఁగలవాఁడు

440) మధ్యమబిః, ధర్మశరీరతయా మాజన్యబ్జ
సాన్దవయవబ్జతి, ధర్మశరీరకుఁడగుటచేయబ్జ
మొకయవయ్యముగాఁగలవాఁడు

విష్ణు సత్య ప్రసాద భాష్యము, పంచమ శతకము

62

441) సత్త్వముః, జగదతిత్తవ్రంసయతత్త, జగదతిత్తవ్రమునదప

442) సత్త్వము, సత్త్వములకాక్షాతుడై నందున సవిగలవాడు

443) క్షుమః, అజీలభువనభారమునాయాసేన క్షుమతేవహా
తత్త, అజీలభువనభారముననాయాసముగా
వహించువాడు

444) షైవముః, అవాంతరక్షయ సత్త్వత్రాంతరైః క్షేణస్య
ష్టతత్త, అవాంతరప్రళయమందుఁ గొ
న్నినక్షత్రములతో నుండువాడు

445) సమిహంసః, అభస్పష్ట సర్వాన్ సప్తధికారేషు సమిహం
యతత్త, స్పష్టయందు సర్వలను సర్వాధికారముల
యందుఁ బ్రవర్తింపజేయువాడు

446) యజ్ఞః, యజ్ఞతత్తాభినతత్తలావధితేన ప్రతిపా
ధితః, యజ్ఞయజ్ఞసాభినయజ్ఞఫలరూపముగా
(ప్రతిపాదించఁబడినవాడు

447) విజ్ఞః, కామాధికారైరింద్రాదిదేవైరజానమర్హతత్త
కామాభిలాషులవేతనునింద్రాదిదేవరాపూజల
నొందువాడు

448) మహావిజ్ఞః, అకామహంతామహతజ్ఞానీశ్వర

విష్ణు సత్యం నామ భాష్యమ్, పంచమ శతకమ్

పథానకేతి, అవన పథానమైన గాపుమా జగలవాడు

449) ప్రతుం, పంచయజ్ఞ పాకయజ్ఞ మా విర్భజ్ఞ సమయజ్ఞ

రాశాధ్వంత్రియత్యతి, పంచయజ్ఞ పాకయజ్ఞాదులచే

నారాధ్యుడగుజేయబడుచున్నాడు

450) సత్రం, విర్భుకాలబవవయజమానక మాసహదనా

లన్యత్రం, సత్రం, తత్రచారాధనతయ సత

. తంసిదత్తేతి, బవవకాలముబవవయజమానుల

చేమారసమారసమునజేయబడునది సత్రమురాని

, యంతారాధింపబడువాడు

451) సతాంగతిం, ఏవమప్రప్రప్రతిధర్మనిష్ఠానాంగతిం

ఇట్లుప్రప్రప్రతిధర్మనిష్ఠులకుగతియైనవాడు

452) సర్వదర్శి, సర్వదీవిభావవిధర్మవధ్నయతుల

మననీతి, సర్వలచేతసూరిండువిధములైనదర్మ

ములననుష్ఠింపజేయుశ్చలముగలవాడు

453) నివృత్తాత్మా, విషయభన్, ప్రతానవారితమ

నాం, విషయములనుండి మరలింపబడినమ

నస్సుగలవాడు

454) సర్వజ్ఞం, సర్వత్మనాత్మానంజానాతీతి, సర్వత్మని

గాదేన్మతింసినవాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ పంచమశతకమ్

455) జిహ్వాసముత్రముమ్ జిహ్వాంతస్థిపరః సర్వవైష్ణవభక్త

త్రిత్రైలోక్యమై న సర్వవైష్ణవభక్తమువని

యందుఁ దెలియఁబడుచున్నది

456) సుప్రతః శోభనం త్ర తమస్సత్త్రి అవాప్త సమస్తకాముఁడ

గుటచే శ్లోక నమై న ప్రతమగలవాఁడు

457) సుముఖః జపాద్యవికృతప్రసన్న మనోవారముఖతావత్

జపాదులయందు వారమువేస ప్రసన్నమై నముఖము తోనగపడువాఁడు

458) సూక్ష్మః నిరుపాధి న సమాధిసాక్షాత్త్వే త సుసూక్ష్మస్వ

రూపతావత్ నిరుపాధి న సమాధిచేసాక్షాత్తరింపఁ బడి యు సూక్ష్మస్వరూపముగలవాఁడు

459) సుఖేషః డాపనిషత్సావధావయన్ త్త్రైలోక్యే డపనిషత్సా

బంధమైనవేదభాష గలవాఁడు

460) సుఖదః సదాచార సమాధి సువర్ణవననతస్య

త్వభిః ఫలంపరమ సుఖం దదాతత్త్రి సదాచార సమాధులననుష్ఠింపించివారికిఁ దత్ఫలమైనపర మునియ్యువాఁడు

461) సువృత్ అను పకారిణాపికి మస్సభవప్రతికింకరవా

తోత్త్రి మభాశంసి శోభనవృద్ధయత్నో అనుపకారియైనవానికిఁ గూడ నేమిమెలుపయ్యునునా

162) మనోహారః) వవంని సర్గసౌ వరశ్చ స, తేషాం మనోహారత
త్ర) ఇ ట్లు సహజ సౌ వరశ్చ మచేనా రాధకులమ
నస్సుల నపహారిం చు వాండు

463) జీ తక్రోధః) జీ తాత్మతేషాం శ్రోధా దయా 2 నేనేత్ర) ఆ
రాధకుల శ్రోధా కుల జయించి వానినుడుపువాడు

464) వీరచావళః) స్ఫురత్ కటక కాయూర మాలమథ నఖే
లావం మహామహా వనతవరశ విప్రం తచావం
వస్సహస్ర మస్సోత్త్ర కాయూర కటకాది భూషణ
ములుగలిగి దుష్ట మధనం దహ మహామహాగా మందం
జవయశా ర్హముగలవేయబావలుగలవాడు

465) విదారణః) ది వ్నహ తిభిరావల మఖౌన్ విదారివ
వానిత్ర) దివ్యాయుధ ముఖౌరావలము
ప్రభువు విదారిం చి నవాడు

466) సావపనః) నష్టశిఖేచ్ఛినపి చారుచతురస్థై తమధురకటా
యేషూ విలాస్యైః సావపయతి పరవనయతేత్ర చావగావి
గిలినరాక్షసులను మనోహారమందస్థితకటాక్షువిభ్ర
మాదులచే బరవకులుగా న్నానర్చి నవాడు

467) శ్చవనః) తేషా సప్రప్రప్ర కయై స్స హస్తైరవివరై
త్ర) అట్లు రాక్షసుల పరవకులుగాగా (దనవారితో)
కుండి స్వేచ్ఛగారి వివారిం చి నవాడు

468) వాగ్దేవై సురాసురమండరదాసుకప్రభృతిషు శక్త్యావో
యనాయవ్యాపనాత్ శక్తౌ వృద్ధి నందుతుడు (గాను సురా
సురమండరాదులయందు వ్యాపించినవారిడు

469) సైకాత్మా తదా తేనై రబ్రవ్యకౌర్మమోవేన మజ్జే
మూప్రః సైకాత్మా అప్మదేమూర్మమోవేనాదీబ
వబరూపములు భరించినవారిడు

470) సైకకర్మకృత్ మథనధా రణా వైరివిదా రణ సుభాదానా
ద్యవేకకర్మా సముద్రమథన మండరధా రణాద్య
నకక్రియలూచరించినవారిడు

471) వత్సరః పురుషార్థవృషస్థా పనాయసర్వాంతర్వసేత
త్రి పురుషార్థసంపాదనము నకై యందతియందువల్ల
పించియుండువారిడు

472) వత్సలః వత్సాన సోపత్సకాన్ కామయత్యత్రి తన
యంకాత్సక్మముగలవారిని ప్రేమించువారిడు

వత్సాని త్వపోష్ణ ఆత్మవర్గభూయస్తావత్ సదా పోషింపఁదల
నపిత్తమందిస్థయులుగలవారిడు

474) రత్నగర్భః కేళధనార్థభక్తః ప్రథనాధికానత్ అట్టిభక్తు
లలోగదనార్థమైనవారికి మిక్కిలు ముగానమువ
సినధనముగలవారిడు

475) భనశ్చరః తత్తద్విధనదాన ఆశుకారితావత్ వారి

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ పంచమశతకమ్

67

వారియిష్టధనములిచ్చుటయందు (ద్వారగలవాడు

476) ధర్మగుప్త, వత్సా వత్సా మా దుర్విషయాన్ని వత్సాభాసో
హే తథర్మరక్షణాత్, వారికినర్థకామములనిచ్చినను
దుర్విషయములవలన పోనీయక వానివే ధర్మమును రక్షింపు
వారిడు

477) ధర్మవృత్త పవంస రిషన్ ధార్మికయన్నా రణాదనుగ్రహం
హేతుంధర్మం కళాత్మిత్యిష్టం దత్తేని ధర్మవక్త్రులుగ
నొనరించి నిష్కారణముగా ననుగ్రహించుటయను ధర్మ
మునాచరించువారిడు

478) ధర్మ ప్రసేద్ధి పిథర్థోస్స సర్వసాధరణో పకరణమితి
సిద్ధమైన ధర్మమును సర్వసాధారణపరివరముగా గ
లవారిడు

479) సత్ కత్త ధర్మప్రకస్తుతావత్ ప్రధర్మమునందు బ్రసే
ద్ధుడైనవారిడు

480) సత్ అక్షరం నిత్యనిరుపాధి క సద్భావసాద్భావభాగ్ని
నిత్యనిరుపాధి సాద్భావ సద్భావములు గలవారిడు

481) అసత్ కర్మధర్మం పంచలఁచినవానివేను ధర్మములను జే
యించువారిడు

482) అసత్ అక్షరం అధర్మ పతితుని జేయఁచలఁచినవానివేను
ధర్మములను జేయించువారిడు

483) త్రివిజ్ఞాతా, సాంధ్యవరాధానసంతానపీఠవర్జితసతం
 కయతి, క్షమతేచేతినైతావదవకింతతేషామవిజ్ఞాతా
 భక్తులయపరాధతమలఁబూచిదండింపకసహింసటయ
 నాథ వాననెలుఁగకముండువాఁడు

484) సహస్రాంశుః, సహస్ర^మపరిమితా^లంశవజ్ఞానాన్వసేతి,
~~సహస్రసంఖ్యేనకమతేనవాన్వసేతి~~ సహస్రసం
 ఖ్యేనకమతేనజ్ఞానములుగలవాఁడు

485) విధాతా, పాపఫలములననుభవింపజేయుమాదు
 లకునుఁబ్రభువైనవాఁడు, వారినిసృష్టించినవాఁడు

486) కృతలక్షణాః, కృతంహితేనలక్షణముపాదయానాం,
 గ్రహింపదశినవానినివర్జింపఁదగినవానినిగుర్తింపు
 టకైలక్షణములనెర్పరచినవాఁడు

487) శభస్త్రినేమిః, శభస్త్రిర్దేవతేజానతిర్మయనేమిలక్షితం
 చక్రంయస్సేతి, భక్తులరక్షింపుటకై జానతిర్మయనేమి
 లక్షితమైనచక్రముగలవాఁడు

488) సత్వస్థః, వృద్ధయస్థితః, భక్తులవృద్ధయముననుం
 డిడుఁజూడులకువాత్సవైనపాపాదులననింపజే
 యువాఁడు

489) సింహః, యదిదమవిదంతాయమాదయస్తానప్రాకృ

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, పంచమశతకమ్

69

వధక్షయయుః, తానవోనస్త్యత్, తనభక్తులమా వాక్ష్యమే
ఋంగకప్రావృతులనువేచెబాధపట్టరనియమాడులనుహం

సించువాడు.

490) భూతమవోశ్చరః, భూతేశ్వరాశ్చాంబ్రవర్ణయమాద
నామపినియంత్రా, భూతేశ్వశువైనబ్రవర్ణయమాడు
లనునుబ్రుభువైనవాడు

491) ఆదిదేవః, తేషామపికారణం, ఆబ్రవర్ణిడులనును
గారణభూతుడైనవాడు

492) మహాదేవః, త్రైన్రేడనేన్రేకం, కుకాదిభిరవన్రేడత్యై
వారితోబంతులతోవెనాడుకొనువాడు

493) దేవేశః, తేషాంసావీమౌ, వారికినేవీమయైనవాడు

494) దేవభక్త, తేషాంయథార్థనియోగవృత్తానభిభక్త
త్రివారనియథార్థముగానియోగింపుమభరింపు
వాడు

495) శురుః, తేషాంవద్దై, స్వసేవధికారవాధినాత్, వారికి
వేదములచొవారివారియధికారములనుబోధిం
చువాడు

496) ఉత్తరః, బ్రవర్ణిదేరాసురాపదుత్తరకాత్, బ్రవర్ణ
దులకురాత్, సులవల్లగలిగినయాపదలవాపియత్
రించినవాడు

497) గోపతిః, లకేశ్చ ఘంధభాషావేషవాష్ట్యైశ్చకః
వం

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ పంచమశతకమ్

సర్వవిదభాషావాగ్విదేషములకునిరూపమాకుడై నవాడు
జగత్త్రయోగోవ్రాసర్వవిదభాషాలనాత్మసర్వవిద్యలనుబరిపా
రించువాడు

499) జ్ఞానగమ్యం పరవిద్యావేద్యం పరవిద్యచంద్రాశుక
నదేననవాడు

500) పురాతనం నదం విద్యాప్రజ్ఞాతనమద్యైవకేంతుప్రతిక
ల్పకమిత్రైర్జ్ఞానవిద్యాపరిపాలనాదుర్విష్టం
కాకప్రతికల్పమునంచునానరించువాడు
శ్రీపరాశరభట్టరాచార్యవృతవిష్ణుసహస్రనామభా
ష్యాంధ్రీకర్తామపంచమశతకముసంపూర్ణము
శ్లోకశతకప్రారంభం

~~శ్లోకశతకప్రారంభం~~

501) శరీరభూతభృత్ శరీరభూతం తత్త్వజాతం బిభర్త
త్రైపుథివాదితత్త్వములశరీరముగా
నలవాడు

502) భాక్త్యా హంస్యకన్యభుక్ హంసకన్యములనుభాక్త్యై
నవాడు

503) కపేంద్రం కపిరూపం ప్రవనానాం దేవానామి
ంద్రం కపిరూపములనొందినదేవతలనుబ్రభు
వైనవాడు

భూరిదక్షిణం.

504) భూరిదక్షిణం, హయమథాదిభిర్నజమరసః, హయమథాదు

లనానర్చినవాడు దక్షిణంలాసంజెనోవాడు.

505) సోమపః, తత్రైవసోమపథి, ఆయజ్ఞములయందుసోమప

సముచ్చేదినవాడు

506) అమృతపః, హవిఃపరిణామకూషమమృతంస్వయ

మవపిబతిచేత్రి, హవిఃపరిణామమైనయమృత

మునుస్వయముగా (త్రావినవాడు)

507) సోమః, స్వస్థై సోమసభవితృభవత్, అమృతాయమా

నః, తనకు (దనననుభవించువారికి) సమృతమై

యుండువాడు.

508) పురుజిత్రబహూనాం బయాత్ బహుమందినిబ

యంచినవాడు

509) పురుసత్రమః, స్వగుణామృతసముద్రవిపాసుషు

హనుమదాదిషుమహాత్ముః, అస్మితమః,

స్వగుణామృతసముద్రపానమునర్చుహనుమ.

దారులయందు బ్రెక్కమందియందున్నవాడు

510) వినయః, మారచాదయాపి వరాధినానర్జిత్వినయం

తదప్సంతర్నత్రి, మారచాదులితనిబలపరాక్ర

మందులవల్లగిక్కింపబడుచున్నాడు

511) జయః, ఆశితైర్భయతే వేదయాశ్రయతర్నత్రి, ఆశి

తులచే వేదయుడుగా జేసికొనబడుచున్నాడు

విష్ణుసేవ ప్రశ్నా ప్రమే ప ధ్య శతకమ్

512) సత్సంధిః, తేషు సతాన సంధా ప్రతిష్ఠా సేవిత్రా త్మత
అయం దు సత్సమై న ప్రతిష్ఠా గల వాఁడు

513) దాదాక్షిణి, దాదాదానం భక్తి సేవ సై సావత్మ నవేదన
దూప మక్షత త్రిభక్తులచే వారియూత్మ సమర్పణ
రూప మైనదాన మనుచు వాఁడు

514) సాత్వతాంపతిః, సాత్వతా భాగవతాం తేషాం పతిః
భాగవతులకు బ్రహ్మదైవ వాఁడు

515) జీవః, భాగవతాన్, ఆత్మనా వప్సే వత్సన స్వపరిచర్య
యా జీవయత త్రిభక్తులనాత్మనా శక మయైన
పనులనుండి మరలించి తన పరిచర్యనిచ్చి జీవిం
పఁజేయువాఁడు

516) వినయితా, తానరాజకు మాతలా లనే సరక్షత తి
వారినిరాజకు మారునిలాలించు నట్లులా లించి
రక్షించు వాఁడు

517) సాక్షి, తదర్థం తద్వృత్త సాక్షాత్కారాత్, అట్లులా
లించుటకు వారియూచారమును బరిశీలించు
చుండు వాఁడు

518) ముకుందః, తైరే కాంత్యగి మ్హ్య ప్రార్థితః స్వయం
ముక్తిభూమిం దదాత త్రి, వారిచే ననన్యభక్తిచే బ్రార్థిం

ప(బడిమోక్షమునిచ్చు)వాడు

519) అమితవిక్రమః తేషాంభానారాధనానుసంధయతత్త్వ
నికరాధారశక్తిధారణాత్ప్రవారియా రాధనధానా
దితత్త్వములయాధారశక్తినిధరించువాడు

520) అంభోనిధిః పాతాళాంభస్సజ్జలజగదాధారపేద
కమతాత్మనానిధియత్యత్య పాతాళజలమున
జగదాధారపేదమైనకమత్తరూపమునుధరించు
యుండువాడు

521) అనంతాత్మా తమపరిజగదాధారస్రంభభాగం
త్రసాన్త్యతయాతిష్ఠత్యత్య అకమత్తముమీద
జగదాధారస్రంభమైనశేషరూపమునుధరించు
యుండువాడు

522) మవేదాదధికయః సపవాంత్రావతస్త్రిష్టవా
నంతభాగపర్వంకమవేదాదధౌశత్యత్య ప్రక
యముననాయనంతశయనమునసముద్రమునందు
బడుండువాడు

523) అంతకః తదాసర్వసాంతంకణత్యత్య అప్రళయ
మునసర్వమునునంతమొందించువాడు

524) అజః అస్మింస్తుత్వావసానప్రణవప్రకృత

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, పద్మశతకమ్

భూతాకారవాచ్యతయా స్మృత్యవతత్వప్రకరణము
సప్రణావమునకు (బ్రహ్మతయై నయకారమునకు వాచ్యుడై
పృథ్వింపఁదనియుండువాఁడు

525) మహాత్మ్యం, తత్రప్రణావని మహం, అత్యనవదనపూ
ర్వకంపూజనమత్తతే, అష్టాడుప్రణావమాచే
నాత్యనవదనపూర్వకమైనపూజనండువాఁడు

526) సాక్షాత్సాక్షిః, పవమనన మంత్రానాం సప్రణావైరాత్మ
భిః సాక్షాత్సాక్షిణాభి ముఖ్యేనావశ్యంభావనయా
తత్వత్, అష్టాడుప్రణావ మంత్రముచేదనసాక్షుగా
నున్నజేవులచేత సాక్షిగా నవ్వచ్చుముఖా వింషద
నినవాఁడు

527) జితామిత్రః, పతత్రకాసానవహాభ విరోధ్యహం
కారమమకారకారమజయోజితాస్త్రపా
మననతే, తంపై రహస్యమునఁజుండును విరోధు
లైనయహంకారకమమకారాదులితనిచేభక్తులు
జయింతురు

528) ప్రమాదనః, సప్రసంబంధినాం తత్ప్రథమానుసం
ధానప్రహర్షం ప్రయోజనం, తనభక్తుల
యాప్రణావముతోనైనప్రథమానుసంధానమున

విష్ణునామ సంహితా మధ్యము, పశ్చిమతరము
 కుంజరయోజనమున వారిడు
 529) ఆనందంః వాష్టానసదుర్గవయా మవనందంః
 సుత్ర వాష్టానస^{సు}లకందని మవనందముగల
 530) నందనంః తమనందంయథక్త్రాయాం ముక్తాత్రా
 పయస్సదయతత్త్రిట్టయనందమునుము
 క్రొనాందించి యితరులకును గూర్చు వారిడు
 531) యవ మనంతభాగనభాక్తృభాగతదు పకశక్తాస్సమ్మ
 ధ్నతతస్సాన్త్రాత్త్వలనంతభాక్తృభాగోదు
 లవనియందు సమ్మద్ధినందుచున్నవి
 532) సత్సధర్మ సత్సవత్తంః సత్సమననదవడిగ
 లవారిడు
 533) త్రివిక్రమంః ఈదృశనమవ మహామూర్త వాష్ట
 నవిక్రాంతత్రావదంః ఇతి మహామహిమచిత్రవదము
 534) మహాశ్మింయథక్త్రవదదర్శనాత్త్రిట్టవద
 ములను జూచిన వారిడు
 535) కపిలాచాత్మంః కపి ~~లక్ష్మ~~ లక్ష్మసావాచా
 త్మంః కపిలవర్ణముగలిగిన యూచాత్మంః
 య

తిక్కన వాసన గామభావము

2 ద్వితీయ ప్రకరము

536) కృతజ్ఞః, నాం పరాధసగరాపత్నీప్సంతు మతిసావ్యభి
నమ్రత్వీసుకృతమవజ్ఞాతవానిత్రసాపరాధం
నసగరమమారుడగునంతుమంతునినమస్సారమా
త్రమైనసుకృతమునెఱింగినవాడు

537) మౌఢిపతిః, కపిలకూపమునుధరించేధరించుటాదే
భూమికైబతయైనవాడు

538) త్రాపద్యి, మూడు పదములతోగూడిన, చింతాక
మచెఱిపిచుడువాడు

539) త్రావశాధనః, బ్రవర్తదేప్రళయాపత్నాతవ
తప్రళయమునందుబ్రవర్తమలచునాపత్నవ
కయుండునట్లురక్షించువాడు

540) మవర్షింగః, అశ్రులన్నమహేమండలదంష్ట్రః
అశ్రుమునందున్నమహేమండలముగలదంష్ట్ర
గలవాడు

541) కృతాంతకృత్, కృతాంతమంతకాభంహారణాన్
యంకృతవానిత్రయమసన్నిభుడైనహార
ణాన్యొనిసంవారింఁచినవాడు

542) మవరవరాహః, వరాహంకూపమునుధరించి
నవాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ పద్మశతకమ్

77

543) గోవిందం, నమోస్తుతే నమోస్తుతే నమోస్తుతే నమోస్తుతే

544) సువర్ణం, గోభినా, శుభ్ర సత్వమయో బద్ధముక్తాని
త్వజయో పరకణతావత్ సేనవ పంచాపనిష
త్ గోమోఽస్తి, శుభ్ర సత్వమయమైబద్ధము
క్తాని త్వల సుజయంచుటకు పరకణమైన పం
చాపనిషత్కాయ శరశముగలవాడు

545) కనకాంశద్రు, అంశద్రు లక్ష్యైర్ద్రిష్టభూషణైర్ద్రిష్ట
యోగాత్, అంశద్రుద్రిష్టభూషణములధరిం
చినవాడు

546) శుక్లం, పవంపరమోపనిషద్విషయేణ వపుషా
శుక్లం, ఇట్లు పరమోపనిషద్విష
యమైన శరశముచేర వాస్తవమైనవాడు

547) శభరం, తదభి వస్త్రైశ్చర్య మవగాంభర్యం,
అశరశముచే వస్త్రముచేయబడిన యైశ్చ
ర్యగాంభర్యముగలవాడు

548) శవంశం, దురవగావంశం, తెలియరానివాడు

549) శుక్రం, వానిశారవేషణిగిన పూర్వులచేర వా
స్తవముగాదాచబడినవాడు

విష్ణు సహస్రనామ శ్లోకము శ్లోకతరంగము

78

550) చక్రగణాధరః, క్రమనిత్యరూపవిభూషణవత్సంపద
క్రమయనిత్యదివాన్యయుధః, ప్రజేష్టప్రబుడినన
శరభూషణములవలెనిత్యములైనక్రమయములై
నయ్యెనుదివాన్యయుధములుగలవాఁడు

551) వేదాః, ఏవంవిధమనంతమహావిభవంనిత్యంవిదధా
తేత్రైర్ము వివిధమైననయనంతవిభవమునిత్య
ముగలిగియుండువాఁడు

552) సాక్షిః, సమగ్రసాక్షిసాధారణమంగం, సర్వాధి
రాజ్యపరిబర్హజాతంనిత్యమస్మైత్రసాక్షిసా
ధారణాచివత్తములును సర్వరాజ్యధికారయో
గ్యములైనభక్తప్రచారముగాదులుగలవాఁడు

553) అజితః, ప్రాకృతైరుత్పత్తిమరణాదిభిర్భజితా
యథాక్రమప్రవృత్తానాం పురఃపితృభిః
సాస్మైత్రప్రాకృతములైనయుత్పత్తిమరణాదు
లులేక, కాశించుపురము, అజితయనఁబడు,
నట్టినిత్యపదముగలవాఁడు

554) కృష్ణః, మేఘమచకచారువత్క్రమేఘమువం
టిమనోవారమైననట్లనిరూపముగలవాఁడు

555) వృక్షః, ఉపాసకామనుగ్రహాయ పూజకావికించిత్
 స్థూలః, ఉపాసకులననుగ్రహించుటకునైకించి
 త్సుష్ణాల్పమునొందినవాడు

556) సంకర్షణః, సంసారవిదచితోరాత్మనిసమంకర్ష
 శాత్, సమంకర్షనయతత్త్రివిదచిదాత్మకమైన
 ప్రపంచమును సమముగానడపువాడు

557) అచ్యుతః, పూజకామనందును (దనపదవినుండిభం
 గములేనివాడు

558) వరుణః, తనదమావృతం, భూమానానాదుల
 సంతకువానిపించియుండువాడు

559) వారుణః, తంసర్వమిత్వేన ప్రణాతన్నిత్రవాని
 యందుసర్వమిగాఁగఁజేయుండువాడు

560) పురుషః, తేషాం యాతమృతదావృతానామపజే
 ప్తస్సర్వసం తత్త్వతాపమర్షసహస్రసేవయా
 పురుషతన్నిత్రవానియందు భూయాతరుపు
 వేత (శిష్టియుండి వానినుపజేవింపజేయుచు
 వానియొత్తుడులసహించియుండువాడు

561) పుష్కరాక్షుః, తేషాం ప్రసాదవర్షణ పోషకా
 యోగోయస్ససః, వారి

- విష్ణునవాప్రనామభాష్యమ్ పద్మశతకమ్
యో దృఢయనువర్తింపుచుమోపింపునత్రములుగలవాడు
- 562) మహామనాః తేషాం భోదారవిస్తృతమనాః వా
రియందు మక్కుబుముగా వాసపించుమనస్సుగల
వాడు
- 563) భగవాన్ అశేషదోషవిశ్వేశ్వరలక్షణస్య
రూపతయా పరమపూజ్యః అశేషదోషరహిత
తమైనకల్యాణస్వరూపముచేరపరమపూజ్యుడై
నవాడు
- 564) భగవత్ భగః పాక్షాన్ తం వాంతి శచ్చతత్త్వ
ద్గుణములుగలవాడు అనగా జ్ఞానశక్తిచైతన్య
శక్త్యవర్ణతేజస్సులుగలవాడు
- 565) నంద, సోమవతారసందగోపన పితృమాన్ అవతార
సమయముననందగోపుడుతండ్రిగాగలవాడు
- 566) వనమాలీనవసుజన్మభూతసూక్ష్మ^{సౌ}రభాస్విమా
నినాన్ వైజయంతాన్ నిత్యయోగాక్రతవచ
స్సజింపఁబడినభూతసూక్ష్మములసారములయం
దలిసౌరభముగలవైజయంతాచ నిత్యయోగముగ
లవాడు
- 567) వాలాయుధః డక్ష్మభూతసమృద్ధిర్వేదలహ
లపరివరః భూతసమృద్ధికొలుచు వాలాయుధ

విష్ణున వాప్రనా మభాష్మమ్, పశ్చతతవమ్
ముధ రించిన వాఁడు

568) ఆదిత్యః, స్వవాచకా ^{ధవా} పర్యాదా తత్తత్సంపూర్ణాత్తి
స్వవాచకేష్టన ^{యస్య} తత్తత్త ముచ్యతా పునఃకృతనవాఁడు

569) జానతిరాదిత్యః, దివాన్త్యర్థజానతి క్షయతాత్, దివ్య
లకాన్త్యర్థము నొసంగు జానతిస్సుగలవాఁడు

570) సహాష్టః, ~~తత్తత్త~~ తత్తత్తదపరాధసహనాత్, కివుని
యపరాధముల సహించినవాఁడు

571) గతి సత్తమః, పరమధర్మాధవోదైక త్వేన, పరమ
ధర్మమార్గమును వదలించినవాఁడు

572) సుధనావ్, సుధానిమిత్ర సురాసురసమరసంవో
రితరాసనతాత్, మృతమధనమునకైన
సురాసురసమరము, నుపశమింపజేయు దివ్యధను
స్సుగలవాఁడు

573) ఇంద్రపరశుః, పరశునా శౌర్యసంగ్రామ ఇంద్రనా
త్, పరశువుచేతుడుని సంగ్రామమునాపి
నవాఁడు

574) బాదుణః, బావన్యోభన్, తరారిదారకాత్, బా
వన్యోభన్, తరవైరుల సంహరించినవాఁడు

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, పద్మరతకమ్

82

575) ప్రవిణాక్షుః, సమస్తం చాస్త్రతదర్శనాపం ప్రవిణం
దవా తే త్ర సమస్తముగా నాస్త్రములను వానియ
ర్థమును (జెప్పి) లోకములకొసంగినవాఁడు

576) దివిస్పృక్, పరవిదన్యా దివిప్రపరమపదస్థితం,
స్వతత్త్వరహం, స్పృశతే త్ర పరవిదన్యచై బరమప
దమంతుస్త తనతత్త్వరహస్సమునెఱింగినవాఁడు

577) సర్వదృక్, అన్యదపి సర్వం వైభవం పశ్యతే త్ర పరమప
దమునందలిదేశాకమతరమైనవైభవమునె
ఱింగినవాఁడు

578) వాన్సః, త్రైకాలవేదియై నవాన్సరూపి

579) వాచస్పతిః, పంచమవేదరూపాయాహ్వాంచస్తోమో
పంచవేదమైనభారతమునకుఁ బ్రాశ్నవ

580) అయోనిజః, సారస్వతారవతారభగవద్వాక్సంభ
వతావత్ సారస్వతారవతారమునభగవద్వా
క్కునుండి పుట్టినవాఁడు

581) త్రైసారమ్యాస్వగాయకబృహద్రథంతరవామదే
వ్యప్రథానసామకతావత్, బృహత్, రథంతర
ము, వామదేవ్యము, ననుసామవేద విశేషములు
ప్రథానముగాఁ గలవాఁడు

విష్ణు సతామ్రనామ భాష్యము. పద్మ నతనమ్

582 సామః, సవయంపసావసుభవప్రత్యతావృంశిగా యతత్తి,
తామసావసుభవమునై యంసామగానమునక్షువా
డు

583 సామ, స్వగాయతానామ పేచావంస్సతత్తి, తనసుగాన
ముచేయవారి పాపములనపహరించువాడు

584 నిరర్థకం, పవమపహతపాప్యనాం పరమగతినిమత్తం,
ఇట్లులపహతపాపులనువారి పరమగతికి (గాతామై
నవాడు

585 భేషజం, అసాధనసంసారవాన్ధం, పరమభేషజం,
అసాధనమైనసంసారవాన్ధికి నొప్పభమైనవా
డు

586 భిషక్, సమగ్విదితనిజానచికిత్సం, చక్రగానైతి
నినకారణాచికిత్సగలవాడు

587 సనానసకృత్, సాత్వికనసనానసనరజస్యమసేకృం
తతత్తి, సాత్వికమైనసనానసమువరజస్య
మస్సలనశిష్యజ్ఞయవాడు

588 శమః, ఇచ్ఛాభయప్రథశాంత్యపాయమాచప్యైతి
ఇచ్ఛాభయప్రథాదులుశాంతియైతి యజ్ఞ
ప్లువాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ పద్మతరమ్

589) శాంతిః స్వయంచశాంతః సవయముగాశాంతః
తైనవాఁడు

590) నిష్కా) వనస్థిచిత్ర శుభాశ్రయభూతై రస్థైస్థిశ్శయ
తల్లిత్రి ప్రబుద్ధ ముల్లై నచిత్రములు వనియం
దుకమిం పుచునిలుచుచున్నవి

591) శాంతిః తత్రపరమసమాధౌ విస్తృతసరాధికా
రాంశామంతత్రి పరమసమాధిలాసశ్చ
మువిస్తరించి వనియంచు నిర్మలచిత్రములు
యింపుచున్నవి

592) పరాయణం సమావౌతానాం పరమయనంత్ర
వ్వవవౌతప్రాపికా పరమాభక్తిరసాక్షాదిత్రి
సమావౌతచిత్తులై నవారికెన వ్వవధిగాఁదన
సుఁబాందించు పరమభక్తి వని వలననకలుగుచు
న్నది

593) శుభాంగః పవంసవభక్తి భావనాశుభానియ
మసమాధనవధిసన్వేద్యవంగాని తసాక్షాదిత్రి తనభ
క్తి భావనముచే శుభ ముల్లై నయమనియ మాధ్వవేద్య
యోగములు వనిచే గలుగుచున్నవి

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, పద్మశతకమ్

85

594) శాంతిదః, స్వసాయుజ్జనుపాంశాంతిందహతేతి,
అట్టిభక్తులకు జన్మకాపేతమొసర్చి స్వసా
యుజ్జనుపాంశాంతినొసఁగువాఁడు

595) ప్రవేషః, ఏవం ముముక్షునామ్మన్తస్సంసిస్సమూంక్ష
ప్రచితచిరంతనకర్మవైచిత్ర్యే తపరికర్తృజయ
న్ సృజతేతి, ఇట్లు ముముక్షువులవిడిచిబద్ధులను
పూర్వకర్మవైచిత్ర్యచితమైన పరికరములతో
సృజింపుచుండువాఁడు

596) కుముదః, కుః ప్రాకృతమంఠలం తత్ర భక్త్యాన్భాజ
యన్మోదతగ్నిత్రాకృతమంఠలమునభాక్త
తైనవారినివారికర్మనుగుణముగాననుభవింపఁ
జేయుచునానందమొందువాఁడు

597) కువేశాయః, కువలాజేవాః, తస్వదేవేంద్రియా
వైత్రపక్షికాభిమానికాతంశాక్షేతి కువేశాః
తాంసుఖానియచ్ఛ్రయతేతి, కువలులనఁగాఁబ్ర
కృతిమంఠలమునవర్తింపుచుజేవులువారుతమదేహ
దులయందభిమానప్రభుత్వములగలిగివర్తింపునట్లు
గానియోగించువాఁడు

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్ పద్మన తకమ్

86

598) గోపాతః, గోప్రకృతే స్సంసారచరణావాపక్షే ప్రభూ
తా యాగోపాతః వ్యవస్థాపకః, సంసారచరణావాపము
సమక్షేప్రమేన ప్రకృతికి నియామకుడు

599) గోపతిః, భోగభూమి స్వర్గసాగ్ని పతిః, భోగభూమి
యైన స్వర్గమునకు బ్రభువు

600) అస్థికర్మచక్రస్థికర్మితా, ఈ కర్మ తత్ఫలచక్రమునకు
రక్షకుడు

ప్రపరాచరభట్టరాచార్యకృత విష్ణు సహస్రనా
మభాష్యము యొక్క ఆంధ్రవరణమునందు
పద్మన తకమ్ సంపూర్ణము
సప్తమన తకప్రారంభః

601) వృషభాక్షః, ఫలవర్ష వృషభాక్షః సోమైష్ఠః సంసార
రచక్రభాగోయస్మాత్ సంసారచక్రమున
కు ఫలవర్షయైన ధర్మమునిడుసుగానుంచినవాడు

602) వృషప్రియః, పవంప్రవర్తనివర్తకధర్మప్రియావస్థో
త్తి, ప్రవర్తకనివర్తకధర్మములు గల రండును
ప్రియముగా గలవాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్కర్య సప్తమశతకమ్ 87

603) అనివర్త్య ప్రవృత్తికర్మరతాన సంసారాన్ననివర్తయతే
త్ర ప్రవృత్తినిష్ఠుల మరలమరల ప్రపంచసం
సారమునుండి తప్పుకొననేయనివాడు

604) నివృత్తాత్మా నివృత్తిధర్మాణోఽపవృత్తానోఽస్సతి
ప్రవృత్తినిష్ఠులకొక నివృత్తిధర్మచరణులనైన
యాత్ములగలవాడు

605) సంక్షేప్తా తత్రప్రవృత్తాన సంకుచిత సావభావి
కాజ్ఞానప్రభావానకర్తుంకలమస్సేత్రిప్ర
వృత్తినిష్ఠులను సంకుచిత జ్ఞానులుగా జేయువా
డు

606) క్షేమకృత్ నివృత్తానాం తత్సంకృతవనవిమోచన
క్షేమంకరతేత్రి నివృత్తినిష్ఠులకట్టి
జ్ఞానసంకృతమనెను డులుయనెడునుభ
మును గూర్చువాడు

607) శివః సర్వబుభుక్షుముముక్షుశివంకరతాత్
శివుని సర్వబుభుక్షుముముక్షువులను భరిం
కుడైనవాడు

608) త్రైవత్సవక్షోః లక్ష్మో వాల్మీకిసాభాగ్నచిత్తం
త్రైవత్సవక్షోః లక్ష్మో వాల్మీకిసాభాగ్నచిత్తం

- విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ సత్త్వ మహతత్వమ్ 88
 చివత్తే మైన శ్రీ వత్తము వత్తము నగలవాడు
 609) శ్రీవాసః శ్రీ మోని త్తే సైవ రవి వారక కల్పద్రుమో
 దానః లక్ష్మణ దేవ సైవ శ్చా వి వారము నత్తు
 టమను దాన వన వత్తే నవాడు
 610) శ్రీవతిః తనాన స్సముచితో నిత్త స్వయం వరవతిః
 ఆమెను (దగిన భక్తయై నవాడు
 611) శ్రీమతాం వరః తనాన సాద క పూర్ణ నిర్వక్త ననిత్త
 వత్తం ఆమెచెనా దక పూర్ణ ముగా నిత్తము
 మిక్కిలి చూడ బడు వాడు
 612) శ్రీదః నిత్త సూతన నిర్వాన జ ప్రణయ రస శ్రీయం
 తస్య దదాతి త్త నిత్త సూతన మునుని
 రత్న నిజ మును నిర్వాణ మున గు ప్రణయ ర
 స సమృద్ధి నామెళా సగు వాడు
 613) శ్రీశః శ్రీయః అపి తథా సవని దాన తావత్ ఆమె
 కును దాన కా రణమై నవాడు
 614) శ్రీనివాసః దివ్య వల్గాన్ గ్రవ కల్పద్రుమః తనాన ని
 తాన వత్తము కల్పలత కు (గల్ప వత్తము వేతనా
 మెకు బ్రాకు డుగొయ్యై నవాడు

615) త్రైనిధిః, రత్నమంజరీవమంజుషాయాం, త్రైరస్మిన్నిహితే
త్రైమండసమునరత్నమంజరీవలక్ష్మణదేవదేవనియం
దుంపఁబడినది

616) శ్రీవిభావనః, సైవాస్సవిభావనప్రజ్ఞాపాపానహతుః
త్రైమయకైర్నిత్యైష్టలకుహంతువృణాగ్రలవాడు

617) త్రైకరః, తాంరత్నమివార్చిషంపుష్పమివ, సురభిమందురివ
చంద్రికామమృతమివసాధుతామోత్పత్తికనసంబం
ధనధరతేత్తి, రత్నముకాంతినిఁబూవుగంధమును
చంద్రుఁడువెన్నెలనుత్తిమృతమునుచినివలె ~~విడుదలయగు~~
విడదయకానిసంబంధంబుతోనొకమెనుధరించువాఁడు

618) త్రైకరః, తాంపరత్వేర్నివపూర్ణవరవతారాద్విష్వక్ష్వి
సాధునుకూపాంకశోతేత్తి, పరస్థానమునందువలెనే
పూర్ణవరవతారాదులయందునునొకమెనుసాధును
కూపముగొమార్చుకొనుచుండువాఁడు

619) శ్రేయః, శ్రేమాన్, శ్రేయసోరవపురుషార్థాయ, శ్రేయశే
యాశ్రయః, శ్రేయః, శ్రేయః, సాన్తస్సనిత్యయోగినేత్తి,
సర్వవిధపురుషార్థములకునాశ్రయింపఁదగినలక్ష్మణదే
వితోనిత్యముకూడియుండువాఁడు

620) లోకత్రయోశ్రయః, సహతయా, జగన్మాత్రాపితృవ
త్తరాశ్రయః, జగన్మాతయనునొకమెతోదంత్రీవ

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ సప్తమశతకమ్ 90
తెనర్జులకునాత్రయైశ్చనవాఁడు

621) సవత్సరి తత్రానందర్శసుభదధిపారణాదివృక్షరణి
లక్ష్మణదేవసాందర్శసుభాసముద్రమునమగ్నమైన
యంద్రియములుగలవాఁడు

622) సవంగరి అనర్థఅపిస్పృహతోయదివృక్షదేవంగి
మకుసువాంధింపదగినదివృక్షదేవముగలవాఁడు

623) శతానందరి పరస్పరప్రణయప్రవహదపరిమితానం
దరి పరస్పరప్రేమచేసత్కృతమైనయానందము
గలవాఁడు

624) నందిరి వచనశ్చదాసరవత్రసర్వధాచానయాన
మృద్ధనతత్తి ఇట్లుసదాఅన్నిచోట్లనన్నివిధము
లనామతోఁగూడినమృద్ధుఁడగుచునర్పడు

625) జన్మతర్గణశ్చరరి కభయానుమాంలాజ్ఞులశేషశేష
శనాదినిత్యపరివారికగణపరివరణోయత్సాత్
తమకభయాలకుననుమాంబునశేషశేష
శనాదినిత్యసూదులచేసదాపరివరింపఁబడు
వాఁడు

626) విజేతాత్మా లక్ష్మణకమనయత్వసంపదుఞ్చంబల
మపి మనోస్సప్రణాప్తో ప్రవణోకృతమితి

విష్ణుసహస్రనామాభాష్కమస్తమకతకమ్ 91

లక్ష్మీసాందర్భసంపత్త్యై నలాంగని వనిమనస్సుభక్తులచే
వశకరింపఁబడినది

627) విభేయాంతర్జితేషాం విభేయం పో ఇవంగచ్ఛ, ఇవో
స్య ఇదం భుంతువ ఇతి విధా తుం యోగ్యం స్వరూప
మస్మత్ ఇచ్చుట కి రమ్మ ఇట నిల్వము ఇచ్చుట
సూర్పుండు ము దనిని (దినుము) అని భక్తులచే ని
యోగింపఁ దగిన స్వరూపము గల వాఁడు

628) సత్కర్తృః తం దృశ సౌశల్స్వ సత్వనా సాన్తతి మహతే
కర్తృరితి ఇట్టి సౌశల్స్వ మందుటచే న
పరిమితమైన కర్తృగల వాఁడు

629) భిన్నసంశయః ఏవం సౌశల్స్వ ప్రథమం సుఖ్య
నదుర్జ్ఞాన సుసాధ దుస్సాధ సులభ దుర్లభ తత్త్వవిసం
శయశ్చిన్ననేనేతి ఇట్టి సౌశల్స్వ కర్తృచే స
లభముగాఁ దెలిసికొనఁ దగిన వాఁడౌ తక మంబుము
చౌఁ దెలిసికొనఁ దగిన వాఁడౌ సులభుఁడౌ దుర్లభుఁడౌ
యను నివేముదలుగా గల సందేహములను (బాగొట్టిన
వాఁడు

630) ఉదర్శః చర్మచర్మషామపి ప్రత్యక్షయోగ్యత్వేన,
మంస సేత్రములకును (గనఁబడు వాఁడు

63) సర్వతత్వముః, అస్మదాదిచక్షురంశ్చపి తత్తాత్మైత్యైతే
 రాజాచేతి, మననత్రములుగూడవానినిసాక్షాత్కరించు
 చుండును)

632) అనంతః ప్రపంచ తదభినసాన పరికర్మ నిష్కానిది సత్త్వ
వస్థితాత్ భక్తులయభినమందు స్తుతానప్రసా
దనా ముఖగలవాఁడు

633, శాశ్వతస్థిరః, తథా సకృత్ప్రత్యక్షకృతసహితననా
నాబింబావృత్తిరవ్వవహితశ్చ తిష్ఠతీతి, పలు
సాగులుప్రత్యక్షముచయ (బడినప్పు రవ్వబింబా
కృతులుగలవారై యవ్వవహితముగానిలుచువా

634) భూవయః తద్దర్శితాయ తనభూమిషస్వయంవక్తృ
మానుషాదిలక్షణాసు తదనుగ్రహం సుఖేననేత
ఇతి స్వయంవక్తృమనుష్కృతామతైనయాలయ
ములండుభక్తులననుగ్రహింపుచు సుఖముగాం
బరుండువారు

శుభకృత్యం వం విశ్వజనేన నశనానశ్రియం పతిమాతానం శుభ
యతత్త్రిగ్భు విశ్వజనోపయోగమైనప్రవరణముచే
తనను శూషించుకొనువాడు 2635

636) భూతిః, సర్వభూతార్నంతరహయశక్త్యానాంతర్హమే
వసర్వసమృద్ధా విభూతిరిత్రచావర్నంతరరూపములే
న సర్వోపాయములను విడిచినవారికి సర్వసమృద్ధి
న విభూతియైనవారఁడు

637) తిరోకః, పవంశస్సచిదప్ససాధసాన్వితానాత్మవిషయే
దనుడైనవానినాన్వనిని విడువకుండుటచేవాని
విషయమున వానకులతలేనివారఁడు

638) శోకనాశనః, తేషాంస్వసంబంధవ్యతిరేకశోకానా
శయతత్త్వబ్రుష్టిదనులకుఁదనసంబంధమున
కువిరోధులైనశోకములననింపజేయువారఁడు

639) అర్చివర్జిన్, తద్భావార్నంతరచక్రురున్నయనక్షమది
వ్యతేజోఽతీతయః, అర్చితలచావర్నంతరన
త్రములకు మిఱిమిల్లుగా బుపుతేజస్సుగలవారఁ
డు

640) అర్చితః, అర్చి, అర్చి వతారః సాన్వసంజాత
త్రి, అర్చి వతారమునొందినవారఁడు

641) కుంభః, తత్రతైః పరిచితసజాతయసాందర్భా
దినారామ్యతత్త్వత్రి, పరిచితమును సజాతయ
మునుదైనసాందర్భదులచేభక్తులచేఁగామింపఁబడువాఁడు

విష్ణు సహస్రనామా ప్రశ్నమ్ సమమతతమ్

94

642) విశుద్ధాత్మా, పవమతేషామైతేషానిరవతేషిత సర్వ
స్వతావత్ సమస్తామైతలయందు సర్వస్వమునా
చినవాడు మిగుల్పుకొనక ప్రతిపాదించినవాడు

643) విశోధనం, తత్రైతేషాన్యస్తదేవతాన స్వప్రాప్త
స్తాన్ విశోధయతే తనైతేషామనదేవతామర్చి
చినవాని స్వప్రాప్తకర్మలుగా జేయువాడు

644) అనిరుద్ధం, వాసుభాండమండలమునననిరుద్ధా
భ్యుత్థాసున్నవాడు

645) అప్రతిరథం, శత్రువులవారిని చుట్టయందు
దనమిచ్చి ప్రతిపక్షులనివాడు

646) ప్రక్షుష్ణం, ఆత్మ ప్రదీపతనాత్ ఆత్మలప్ర
కాశింపజేయువాడు

647) ఆమితవిక్రమః, త్రైలోక్యేష్వపర్జవసేతవిక్రమ
తావత్ మూడులాకములందు నిమగ్ని
విక్రమముగలవాడు

648) కాలనేమినివర్, పతేషామైత్రామస్థితావకలికల్పా
పహం, పుణ్యైత్రములయందుండే కల్పము
లహరించువాడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ సప్తమశతకమ్ 95

649) శౌరిః, కత్పలావరకదశమునశౌరియనునామ
ముతానున్నవాఁడు

650) శూరః, చిత్రకూటమునశూరవిజౌనతితానున్న
వాఁడు

651) శూరదనైష్ఠికః, శూరులకుఁబ్రభువైనవాఁడు

652) త్రిలోకాతిధి, భక్తానుగ్రహయత్త్రినలోకార్హసాత
త్వనగచ్ఛతేతి, భక్తులననుగ్రహించుటకైమూం
డులాకములందునుసదాచరించువాఁడు

653) త్రిలోకేశః, ప్రాశ్నాతిషపురమునఁత్రిలోకేశుఁడను
ప్రసిద్ధితానున్నవాఁడు

654) కేశవః, మధురయందునుఁగానియందునుఁగేశవ
నామముతానున్నవాఁడు

655) కేశవేశకేశపాంతా, కేశయనురాక్షసునిసంహరిం
చినవాఁడు

656) హరిః, శివర్థనసిరియందు హరియనుపేరుతానున్నవా
డు

657) కామదేవః, కైలాసమునఁగామదేవుఁడనుపేరుతాను
న్నవాఁడు

658) కామపాలః, దత్తానుపాలనాత్త, భక్తులకిచ్చినవా
ఁ ధితములమరలఁగాపాడువాఁడు

విష్ణు సహస్రనామా పంచమ స్కంధము 97

659) కామి, ప్రదయా తిథయా త్తం యదక్షి నకామములు
మిష్టతుముగాఁగలవాఁడు

660) కాంతి, స్వయమేవకమనయః, సహజముగా మనోహ
రుడైనవాఁడు

661) కృతాగమః, నానాశాస్త్రముల వ్యక్తకరించినవాఁడు

662) అనిర్దేశ్యవపుః, తత్తద్గుణగుణానుగ్రహంకరూప
వైచిత్ర్యాన్త, ఆయా యుగగుణములకుఁదగి
నబహురూపములధరించినవాఁడు

663) విష్ణుః, వాన్ప్రినియమనాదితక్రి ద్వా రా విశ్వవస్
త్వః, వాన్ప్రించుచు నియమించుట యనునక్రి

ద్వా రా విశ్వమును వాన్ప్రించి యున్నవాఁడు

664) వరః, ఆజ్ఞాప్రత్యక్షకృత్తావగదాచక్రద్వయసత్
ప్రకృతనవోనసాన్తగుసాధుసంతాపకారిణః
విష్ణుతత్వజ్ఞుః, ఆజ్ఞాప్రత్యక్షించుభటునివలెగదాచక్రములధరిం
చిసాధుసంతాపకారులనుహంసించువాఁడు

665) అనంతః, నాన్తస్కదేశకాలవస్తుతోవధయస్సంతత్రి
దేశకాలవస్తు తత్త్వములైన పరిమితులులేని
వాఁడు

666) ధనంజయః, ప్రవోసేవార్జున లాభశూమానాపజే

- విష్ణు సహస్రనామ ధ్యాన మంత్రము సప్తమశతకమ్ 98
 వనాదియోగస్య తావద్ధిక్వ నమామ రత్నాదికం ధనమధఃకరో
 తేత్రి పాంచశృంగులు సంపాదించుట మొదలుగా
 నియండు వా మరత్నాదుల నధఃకరించిన వాడు
~~బ్రహ్మచారి వా మరత్నాదుల నధఃకరించిన వాడు~~
~~తొలుత బ్రహ్మచారి~~

667) బ్రహ్మచారిః, జేవాష్ట్రకృత్ కృత్తులచ సరావస్థలు
 గలుగజేయుచు వాడు వైష్ణవాడు

668) బ్రహ్మకృత్ బ్రహ్మచారి, అష్టకృత్ కృత్తికాగార్హమే
 నమహావహంకారాదులు బ్రహ్మచారి మనబడును
 వాని స్వజీవము బ్రహ్మచారి యాముక్తుగా గల
 వాడు

669) బ్రహ్మచారి, ఏవంష్ట్రకృత్ కృత్తులు పాన్ బృహంహ
 యత్రాష్ట్రకృత్ కృత్తులు గాను స్వకృత్తులు
 లనువు ధి నొందించువాడు

670) బ్రహ్మచారి, వివర్ధనః, సర్వసాధననిమిత్తం, తపః
 పలక్ష్యతాధర్మః, బ్రహ్మచారి, తంవర్ధయతేత్రికంసర్వ
 మునకు వాడు నతపస్సు బ్రహ్మచారి మనబడును
 బ్రహ్మచారి పథార్థము నువు ధి నొందిం
 చువాడు

671) బ్రహ్మవిత్ తత్త్వ తివాదకోవ త్త త్త పేబ్రహ్మ వేదా
న ప్నవధినారవేత్త త్త త్త్వ తివాదకోవ త్త త్త పేబ్రహ్మ
వర్ణమనబ్రహ్మనట్టివేదములనన్నిటనెఱిగెనువాడు

672) బ్రాహ్మణ్యం వేదవేదవేదసాధ్యపాద్యం
మత్త్రాగ్రాహ్యం దత్తాత్రాయాదికూపేణాబ్రాహ్మణ్య
భవతే త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త త్త
దత్తాత్రాయాదికూపేణాబ్రాహ్మణ్యం దత్తాత్రాయాదికూపేణాబ్రాహ్మణ్య
నవాడు

673) బ్రహ్మ స రవమే తత్త్వ మాణప్రమేయ కూపం సరవ
ప్రమాణప్రమేయ కూపమే నవాడు

674) బ్రహ్మజ్ఞం వేదార్థపర్వంతం సాక్షాత్కరతే త్త వే
దములనర్థము తగ్గించి సాక్షాత్కరించుకొన్నవాడు

675) బ్రాహ్మణప్రియం తదధికారణో బ్రాహ్మణాంప్రి
యాం అస్మత్తే వేదాధికారమై నాబ్రాహ్మణ్యమై
యూలుగఁగలవాడు

676) మవరోన్మయం పరమయంగమాత్రానం పరమని
మృగావపాతాళాశ్చైవేనారావంయతోమేవంతానో
పణసాపానపర్యానుపూర్వస్య త్త మిక్కిలి నచస్థానగతులగు
జీవులు సర్వోన్నతుఁడగు తనను చూచుచు మధురలోనవరి

మితనాపానమార్గముగలవాడు

మిత్రానామోనమార్గముగలవాడు
 677) మహాకర్తాత్రిమికోటకొదిభావేడుర్జ్వరపరోచ్చిష్టప్ర
 ప్తమామ్రంజయం సమమహావిభవానుభవయుక్తం
 కౌతూహలవిస్మయనయం మహాదస్తకర్తాత్రిమికోటకొ
 డిరూపములాందిషరోచ్చిష్టమయావారముగాగలజం
 తుకొటిని (దనమహావిభవముననుభవించుదానిగానాన
 రించునట్లు) తర్కముగలవాడు

678) మువరతేజాః తామసానామవన్విదానతమస్తస్క
 కతజస్రావత్ తామసులయనాది ~~తామసులయనాది~~ యవిభ
 యనెడు తమస్సును (దస్కరించుతేజస్సుగలవాడు)

679) మవెదారగం, విషయాంతరవత్తతత్తరకాన్సనుప్రవిశ్చ
తత్రాంతంకరకానుప్రవేశాత్తరమనఁగొవృద
యలక్షితమైనమనస్సు, విషయాంతరములవేవనింది
యములదర్శనాయంతంకరకామునఁబ్రవేశించువా
డు.

680) మహాత్మ్యము: మహాత్మ్యమునుకర మారాధనమునకు
సమర్థులనుకరమైనయారాధనముగలవాడు

(681) మవరయజ్ఞాన్ని సవరయజ్ఞానుడైనా మన్వయజ్ఞానుడైనా చేసినా పుణ్యము
 రాబట్టి తరులఁబూజించువారికంతటిదననుఁబూ
 జించువారుగొప్పవారుగాఁగలవారు)

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము సప్తమ తకమ్

101

682) మవరయజ్ఞః) అభిగమనభాగమధుపర్వాదినామౌ
శయోగోఽప్సన్సభస్సదేతి) ఇతరయోగములకుం
బ్రహ్మవిద్యున ఎదుర్కొనుటమధుపర్వమునిచ్చుటమ
దలగునవిష్టంగములతోగూడినతన భక్తియోగము
గలవారఁడు

683) మవరమావిః) అహంస్రనామైకాపనిషదానివావం
ప్రసాదేతి) హంసాంశక్యములనుబాధింపకసాత్వి
కములనుపపాదించునుపనిషత్తులచేఁజెప్పఁబడిన
హంవిస్సులుగలవారఁడు

684) స్తవన్) స్తవమర్హతేతియతలనభాగోష్టమహామం
శళనిత్యనిరవధికనిరవద్దగుచోనామసహస్రప్రపద
శ్లోపతిరవస్తుతిమర్హతేతి) ఆరాపింపఁబడకనహంజ
ముగానుండునిత్యనిరవధికనిరవద్దకల్యాణగుణములచే
స్తోత్రార్హుఁడైనవారఁడు

685) స్తవప్రియః) యథాకథంచిత్రయానయాచిద్భాష
యామనకానాపతేజస్కరస్థిరస్థారవాగుణ
సంకర్తనాబహుస్సంకర్తనాక్రయమాకాస్తవంస్వవిషయంప్రి
యతమాఽస్మేతి) ఎట్లామొకప్పు యెదోమొకభా
షచేసెవనిచేతనైనను తనగుణములను (గీర్తింపవలెనను
నభిమానమున్నమాత్రమునఁజేయఁబడుస్తోత్రముచేత
నెంతసంతసించువారఁడు

686) స్తోత్రమ్, సవస్తోత్రమ్ పిప్రుసస్సనాననకరణాభూతేన
నిషాద్ధ్వత్యాతి తనస్తోత్రమును బ్రువన్ము
త్తేనవనివలననఁ జేయించుకొనఁబడుచున్నది

687) స్తుతః, సహస్రపతా, త్రయితమయాదిభిస్తూరిభిరసం
తైర్భువోదిభిరస్మదాదిభిర్భౌవిశేషైకానవధౌకా
చౌతత్తదభిలషితసిద్ధయస్త్యుత్పత్తి అనంతగతు
దాదినిత్యసూకులచేతనుప్రవృత్తిదులచేతనుమ
నచేతనునవధిలేకయాయాయభిలాషలక్షణ
కుస్తోత్రముచేయుఁబడువాఁడు

688) స్తోతా, సవస్తోతారంస్తోతుంశలమస్సేత్రిత
ననుస్తుతించువారినిస్తోత్రముచేయుశలము
గలవాఁడు

689) రణప్రియః, శ్రమశ్రామాయణమవరభారతప్ర
భృతనభిష్టుతాభేష్టదిష్టచేష్టితః, రామాయణభా
రతాదులయందునుతింపఁబడినదిష్టచేష్టలుగల
వాఁడు

690) పూర్ణః, సతపవావాప్తసమస్తకౌముది, సవయ
ముగానవాప్తసమస్తకౌముఁడు

691) పూరయితా, భక్తమనోరథపూరణశీలతావత్
భక్తమనోరథములనుఁబూరించుస్వభావముగల
వాఁడు

692) పుణ్యంః, పాతకానికాపి సవస్థుత్సర్జన పునాతత్రిపాతకుల
నుసేతము తనస్తాత్రమునర్చుటకు నర్హులగుపవిత్ర
లుగాఁజేయువాఁడు

693) పుణ్యకేత్రిం, సంకేత నమపితధేత్రి పవిత్రమైనతనసం
కేత్ర నముగలవాఁడు

694) అనామయం, సవసంస్పర్శదివోషధేనసంసారమవ
వాధివోధ్యతనసంబంధమనుదివోషధము
చేసంసారమవరవాధినినివర్తింపజేయువా
ఁడు

695) మనోజవం, క్షక్తృషుశ్రుక్వారితావత్సంసారవా
ధినినివర్తింపజేయుటమున్నుసైజైష్ట్యబడి
నవానినిశ్రుముఖానానరించువాఁడు

696) తర్థకరం, ఆత్మవత్సరణకేర్తనాది మాత్రాణి
ర్వపావనానాంశంగాపుష్కరాదితర్థానాంవో
తుతావత్తనవలెస్మరణకేర్తనాది మాత్రము
చేసరువులనుఁబుణ్యవంతులుగాఁజేయుగంగాపుష్క
రాదితర్థములసప్త్యించినవాఁడు
(కృష్ణావతారము)

697)

697) వసుకేతం, దివ్యజ్ఞానతరుపాదానవోతుతావత్తదివ్య
తేజస్సులకుపాదానకారణమైనవాఁడు

698) వసుప్రదం, పరమనిధి మాత్రానం దేవకేవసుదేవా

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ సప్తమశతకమ్

104

భాగం పుత్రతేన ప్రదత్త తత్త్వ పరమ నిధి యోనతన సుదేవో
వసుదేవులకు (బుద్ధుని గానిచ్చి) నవాండు)

700) వసుప్రదం తా భాగం జగత్పితం సప్తపిత్తుత్పరూపం మహాత్మ
జం ప్రదదా తత్త్వ జగత్పితయశుతనకు (దక్షిదంతు)

లగు భాగ్యము దేవక వసుదేవులకు సంగినవాండు

701) వాసుదేవం వసుదేవా పతనతావచ్చి వసుదేవునిమ
మారుడైనవాండు)

శ్రీ పరాశర భట్టరాచార్య వృతవిష్ణు సహ
స్రనామ భాష్యము యుక్త ఆంధ్రే చరణామనందు
సప్తమశతకము సంపూర్ణము.

అష్టమశతక ప్రారంభం

701) వసుంక్షే రాక్షవ వసతత్త్వక్షే ^{తమ} మునందు వసిం
చువాండు

702) వసుమనాం తత్ర లక్ష్మ జన్మభూమా మా వసతోపి
వసావాసుదేవ మనోఽస్థితీ లక్ష్మ జన్మభూ
మియాక్షే రాజ్యయందు వసింపుచున్నను వసుద
వునియందు మనస్సుగలవాండు

విష్ణుసత్యప్రసాదభాష్యమ్, అష్టమశతకమ్

105

703) వావిరి, దేవతావసుదేవసమీపవాసకు-విరప్రపదప్రమా
మలాభానం తాభానంకంసాద్గుప్తయోనం దయతోదా
భానమందయతేత్రిదేవతావసుదేవసమీపముననుం
డఁగోరినను (ప్రమామలై ననందయతోదలవఁగంస
భయమువలనశ్రవోంపఁబడినవాఁడు

704) సద్గతిః, జాయమానపవ అసురకృతాపనాదనః స
తాంగతిః పుట్టుచునేయసురకృతమునైనయా
పత్తులు (బాపుచుసాంధువులకుగతియైనవాఁడు

705) సత్కృతః, సత్సత్సకలసంసారనిగళచ్ఛేదినః, దధినవన
తచాశానలూఋలలింఋణరాసక్రొడాది ముగ్ధకృత
యోఽత్రి సకలసంసారబంధములనువిదలింపు
దధినవనతచాశానలూఋలబంధనరాసక్రొడాది
ముగ్ధచేష్టలుగలవాఁడు

706) సత్తా, సత్తాపి సతాంస్పయమవేత్తి, సాంధువులకుస
త్తయఁదానెయైనవాఁడు

707) సద్భూతిః, సతాంపుత్రమిత్రంబంధుద్దాతః సార
ధిరన్వచ్చతద్భవన్, సాంధువులకుఁ బుత్రుఁడు మిత్రుఁడు బంధు
వు సారధి యతరము తానెయైనవాఁడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ అష్టమోదశకమ్

106

708) సత్పరాయణః కృష్ణాశ్రయాః కృష్ణబలాః కృష్ణనాథా
కృపాంఢవాః కృష్ణః పరాయణః తేషామిత్ర కృష్ణా
శ్రయవై కృష్ణః కృష్ణబలము గలవాడై కృష్ణః కృష్ణనాథుడై
కా (గలవాడైనాథువైన పాంఢపులమరక్షుచుండైన
వాడు

709) మారకసేనః, యాదవపాంఢవాదయో భూభారావతర
సవరయో, అస్సత్రి, యాదవపాంఢవాడులుభూ
భారావతరణమునకు సవరయముగా (గలవాడు)

710) యదుశ్రష్ఠః, యదుమలాధిక్తా, యాదవవంశమును
ధరించినవాడు

711) సన్నివాసః, మనుష్యధర్మకలత్వోప్సితాంసననాదనాం
విశ్రాంతిభూమిః

712) సుయామునః, శోభనంపావనం యమునాసంబం
ధిబలశ్రద్ధాపుష్కపచయరాసశ్రద్ధాదియ
స్సత్రి, యమునానదియందు (జేయ
బడిన పావనములైన బలశ్రద్ధాపుష్క
పచయాదులుగలవాడు

713) భూతారవాసః, భూతానామావాసః, భూత
ములకుస్థానమైనవాడు

విష్ణు సవరస్రనామభాష్యమ్ అష్టమశతకమ్

107

714) వాసుదేవః, వసుదేవో^{స్తవో} విష్ణుర్భాగవత్సంనియత్యతే
వసుదేవునిను మానుడై ద్విష భాగవత్సమునుబొం
దినవాడు

715) సర్వాసునిలయ్య సర్వప్రాణాలంభనం సర్వలకుఁబ్రా
ణాభానుడైనవాడు

716) అనలః, తేజోమవసర్వకర్మకరత్వవిస్తృతి-చిత్రవ
మతేషాం మయత్సవితృప్రంభక్తులకుసర్వ
కుభముల(సూర్చి)యనింకనయనైతిననియసంతృ
ప్తిగలవాడు

717) దర్శవర్, శోవర్ధనోద్ధరణపారిజాతాపహరణబాణదో
ష్ఠంఢజంఢనాదోదవానాందర్పమాత్రంహతవానిత్రి
శోవర్ధనోద్ధరణబాణబాహుజంఢనపారిజాతాపహ
రణాదులచేతదర్శమునునశింపజేసినవాడు

718) దర్పదః, శత్రుశమనదుర్భయదౌరవతేకరణశంఖప
ద్మనిధిసురతరుసుధర్మావారకాదినానిర్భరకృతేభ్యో
యోదతేభ్యోమధుపానాదిదర్పందత్రవానిత్రిశత్రు
నాశమొనర్చుట, దౌరకసునిర్మించుటశంఖపద్మని
ధులను పారిజాతమునుసుధర్మసభను(దసికొనివచ్చు
టమొదలైనవానచేసిర్భరులుగాజేయఁబడినయాద
వులకు మధుపానాదిమదమును(సూర్చి)నవాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ ఆష్టమ శతకమ్ 108

719) అద్భుతం, అభావిస్త్యయమద్భుతం, అద్భుతమవశేషవత్తునం

వియుగరవమువనివాడు

720) దుర్ధరం, బాలవలూదిప్రసంగేషు, మత్తమాతంగవత్

తాభానం, దుర్ధరం, బాలవలూదిప్రసంగంబునం

దుమత్తగజమువలెనా బాలురచేధరింపరన్

ముగానివాడు

721) అపరాజితం, భారతసంక్రామేనిష్ఠురగ్రవోపేతత్వం

గ్రవోపేత పంచాపిపాండవాశతనాపి బహూపక

రణదుర్ధమవైరావధృతరాష్ట్రమూర్త్యుపరాజే

తాత్మత, ఇతరసహాయములేకపోయినను దనసహ

యముచేనైదుగురైన పాండవులు బహూపకరణ

ములుగలిగిన సూర్యుడు భార్గరాష్ట్ర ప్రాచీనయంప

బడలేదు శాననసపరాజితుడు

722) విశ్వమూర్తిం, విశ్వశరశకం, విశ్వమంతయుదన

శరశముగాఁగలవాడు

723) మహామూర్తిం, విశాఖాయమూర్తిం, విశేష

నకాశ్రయమైనదహమగులవాడు

724) క్షేమమూర్తిం, యత్కించత్తనచిద్గుణనదప్రం

తదస్య విశేషణమూర్తిరతి, పద్దనస్సగణముత్

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్) అష్టమశతకమ్

109

జోతంతమైనది వశేషముగా (దశమూర్తియైనవాడు) 724

725) అమూర్తిమన్యుల మూర్తియూ 2 వక్తృపురుషాదయో

2 ప్సవమస్ససమమిత్ర అవక్తృపురుషాదుయసు (దశసాత్తుగానువాడు)

726) అనేకమూర్తిః, కృష్ణతేష్వజహవావసుదేవాదిచతుర్ము

తి తావత్కృష్ణత్వమునందును వాసుదేవాదిచతుర్ము

ర్ములుగలవాడు

727) అవక్తృః, ఇదం మనుష్యత్వేన గూహత ఇతి, కంఠనేక

మూర్తిత్వమును మనుష్యత్వముచే గనఁబడనేయని

వాడు

728) శతమూర్తిః, చిద్రూపే 2 ర్మునాయవక్తృవైశ్చర్యం

ప్రం, చూడఁగోరినయర్జునునకుఁబ్రకటించఁ

బడినవిశ్వరూపముగలవాడు

729) శతాననః, అనేకముఖములుగలవాడు

730) ఏకః, ఉక్తృమహావిద్య సజాతేయసంజ్ఞనియాసం

భవాదధైవతంగచ్ఛతేతి, శం విశ్వరూపమును

జ్ఞాపకయందు సజాతేయః కుమఱియొకఁ

డువనివాడు

731) సైకః, అత్యవక్తృత్వం ననర్థనివర్జితవిభూతితయా

దివతేషు వాసేవతి, విజాతేయమైనవిభూ

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ అష్టమశతకమ్

110

త్రయండు (దనకంతారం ఉదాహరణ వాడు

732) సః, ఏషామమారమ జేల ప్రసిద్ధాన సవవిషయజ్ఞానం
సతతత్రి పసిపిల్ల వరుడు (దనవిషయ జ్ఞానముం
డు అవ (ప్రసిద్ధుడైనవాడు

733) వః, యథా ప్రసిద్ధి సర్వవాసి తావత్ ప్రసిద్ధి కే (దన
సర్వవాసి పించి వసించు వాడు

734) కః, మలేమసహ వసన్మపికనతత్రి మలినవతార్థ
ములయండు స్మను (బ్రహ్మం చు వాడు

735) కమ్, తత్త త్వరం త్వేన తలుభుమూనాం నిరుపాధి
క ప్రప్రవృత్తావత్, ఆయానా మములననుభవింప
శక్తు వారికి నిరుపాధిక ముగ్గుడు

736) యత్, తేషాం రక్షాయత తత్త్రి షమ్మలను రక్షేం
చుకొనుటయత్తం చు వాడు

737) తత్, తేషాం సవజ్ఞానభక్తిం తనతత్త్రి తత్త్రి తులకు
దన జ్ఞానభక్తులను (గలిగించు వాడు

738) పదమను త్రమమ్, తేషాం పరమప్రా ప్నతావత్
సాధువులకు (పరమ ప్రాప్తుడు

739) లోకబంధుః, లోకానాం సవజనం, లోకమలకు

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్ తత్త్వ మతతకమ్ 111
 ముఖ్యబంధువై నవాండు

740) లోకనాథం, లోకనాంనాథమితి, లోకప్రభువై నవాండు

741) మాధవం, మధుమలోద్భవతావత్, మధుమలముననుష్ఠ
 వించినవాండు

742) భక్త వత్సలం, భక్తలంభసంభ్రమవిస్తూతాన్యకామం
 భక్తులలభించుటచే (గలిగిన సంభ్రమమువలన
 నితరకామములముఱచువాండు

743) సువర్ణ వర్ణం, కనకనికష నిర్దోషజ్వల దివ్యవర్ణం
 బంగారునకు సమామైనయుజ్వలదివ్యవర్ణముగ
 లవాండు

744) వామాంశం, వర్జాధిష్ఠానంచ నిత్యదివ్యసత్త్వమయ
 మంగమస్థిత్ర అట్టి వర్ణమునకా భారమైన నిత్యము
 దివ్యముసత్త్వమయమైనవిగ్రహముగలవాండు

745) వరాంశం, తేదీతదే పనిషదం దేవకాన్త్రయమజామ
 తినివల్లతదివ్యచివర్తి మావిష్ణుతమత్రిక్షప
 నిషప్సృతి పారిదితమును దేవకాదేవిచే గోరెబడినది
 యునతిరహస్యమైనదియునగు తనదివ్యచివర్తిము
 నావిష్ణు రించినవాండు

746) చందనాంశద్, దివ్యభూషణాన్యంగదాదనిభూం
 వర్ణాన్యస్థిత్ర కయూరాదిదివ్యమండ

వములుగలవాఁడు

747) వేరవారి అతిముగ్ధస్రనంధ యోగి పూతనాథక
బాస్యరాజన్ ~~దురాధిప~~ వంచనానసమూలమూ
తంత్రంతత్రి పసిబిడ్డయ్యెముండియుఁబూత
నాశకటరాసురాది వంచమలను సమూలముగా
వధించినవాఁడు

748) విషమం, ఋజుమశలాశయిషుక్లమంకరభ
యంకర విషమవృత్తతావత్తసహాయ
ముగలవారికి యేమంకరుఁడునుఁ గుట్టిలా
శయులమభయంకరుఁడునుఁ బుత్రవిషమప్ర
వర్తనముగలవాఁడు

749) మాన్యం, మనుష్యతేవషణ్ణేషణ్ణోషైర్వర్జితం, మను
ష్యతేమనండును సర్వజోషములులేనివాఁడు

750) ఘృతాశం, గోపగుహాశేషోఽశాస్త్రశస్త్రేతి గొల్లయం
క్షయంవలిఘృతమునావారిం చినవాఁడు

751) అచలం, దుర్గోధనాదిభిర్దురాత్ముభిరభేద్యం, దుర్గోధ
నాదిదురాత్ములకభేద్యుఁడైనవాఁడు

752) చలం, ప్రణవారంధవోదేప్రయోజనాయ సత్సమయా
దేవులతేతి, భక్తులైనవారందఱులకై, తనప్రతిష్ఠ
నువిడిచినవాఁడు

విష్ణు సహస్రనామభాష్కమృత్యుమనంతరమ్

113

753) అమాని, భక్త్యష్టనహంయుః, భక్తులవిషయముననహం
కారతనమువేసివాడు

754) మానదః, అర్జునాగ్రసేనయు ధిష్ణిరాదిభాగోరథిత్వ
దిరాజ్జనవరుమానందత్రవాన్, అర్జునాగ్రసేనయు
ధిష్ణిరాదులచరధిరత్వకాజ్జనదిబవరుమానముని
చ్చినవాడు

755) మానసః, తదయత్వేనసమంతవ్యః, భక్తులస్వజను
నిగాఁబరిగళింపదగినవాడు,

756) లోకసాక్షిమా, లోకసాక్షియయన్ నిష్ఠికర్ణములుసేము
వాడు

757) త్రీలోకధీశ, త్రీలోకమపిధారణపోషణయోగ్ధా
రకపోషత్, సరువులధారణపోషణభారమువ
హించినవాడు

758) సుమధాః, ఆరాధకసుసాధుబుధిః, ఆరాధకుల
యెడసాధుబుధిగలవాడు

759) మధజః, మధజవకేళిత్రయవ్రతతూపయజ్ఞే
జాత్యుత్ర, జవకేయొక్కపుత్రాక్షమైనవ్రతతూప
యజ్ఞమునందుఁబుట్టినవాడు

అష్టసహస్రనామసత్యభాష్యమిష్టమశతమ్ 114

760) ధన్యః, తస్య సుధనలాభాత్, అష్టజన్మం-విధన్యనే

గారవలం-మకొన్నవాడు

761) సత్సమీధాః, వల్లవవసుదేవాదినా జాతానాభి మానసా

తానః సనకటనమాత్రమిది, వల్ల వవసుదేవా

దులమసజాతయూతనని తలం-మకొన్నబుద్ధి నటు

మాత్రముగాక సత్సముగా (గలవాడు)

762) ధరాధరః, గోవర్ధనంధరమాదధత్, గోవర్ధనపర్వతము

సుధరించినవాడు

763) తేజోవృషః, సువృత్తాల్లనలక్షణం తేజోవర్షతేత్తి

సువృత్తాల్లనరూపమైనతేజస్సునువర్షిం

చువాడు

764) ధ్నుతిధరః, తారుణ్యోపేంద్రాభిభావుకామతిమా

నుష్కం ధ్నుతిధరతవాన్, తారుణ్యమునందును

నిండ్రుని (దిరస్కరింపగలయతిమానుషతేజ

మునుధరించినవాడు

765) సర్వశస్త్రభృతాంవరః, నరకజరాసంధాదిసమర

భృగుశర్వశస్త్రభృతాంవరః, నరకజరాసంధా

ది సమరములయందు సర్వశస్త్రభాదులకుమ

టియైనవాడు

766) ప్రశ్రవః, అర్జునసార్పరధినాననరశ్శిఖిరివ

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ అష్టమశతకమ్

112

~~767~~

ప్రగవభవత్యతి అర్జునశారథియై నవనచైబగ్గముల
చేతవలెగ్రహింపఁబడుచున్నాడు

767) నిశ్రవః॥ అర్జునపౌరుషనితపక్షిణసారథివై
చిత్రై నిశ్రవభంతత్రవత్యతి అర్జునపరావ్ర
మమపక్షింపకతనసారథివై చిత్రై ముచితన
శత్రువులనిగ్రహించినవాఁడు

768) వ్యగ్రః॥ అర్జునవైరినిగ్రహాయుద్ధకర్తా సహమానః॥
అర్జునవైరులనిగ్రహించుటయందు యుద్ధక
ర్తమును సహింపనివాఁడు

769) సైకశృంగః॥ బుద్ధియోగసారథాననాయుధగ్రహ
ణవాన్జిః ప్రాప్తకాలే తద్గుహాజామతిబహు
వైరిబాధకమస్యతి బుద్ధియోగపదశమునార
థ్యమునాయుధముపట్టుకుండుటయనువాన్జిము
న్నను ప్రాప్తకాలముననాయుధముపట్టిబహు
శత్రువులబాధించినవాఁడు

770) శరంగ్రజః॥ శరదనామైరగ్రజః॥ గతుడనువాని
కి నన్నయైనవాఁడు

771) చతురుగ్రిక్తిః॥ విభవైపితసూరిమూర్ఖవం ప్రత్య

విష్ణు సవరణనామభాష్యమ్ అష్టమశతకమ్ 116
 భిక్షాపయతి విభవావతారమునందును నవతారమున
 మఱికారణమున పూర్ణహమసుగుర్తంపఁజే
 యువారిండు

~~771) చతుర్భువంశం, పూర్ణహమసాననిరుపాధికపర~~
 772) చతుర్భువంశం, పూర్ణహమసాననిరుపాధికపర
 హంపరాధివర్ణామవతతారత్రా పూర్ణహ
 మనకు మూలమైనపరకూపముతో దేవకియం
 దునవతరించి నవారిండు

773) చతుర్భువంశం, అత్రాపేతద్వైవసమస్తవస్థ
 షాక్షణానవస్థతామత్ విభవమునందును పూర్ణహ
 మనందువలె, షాక్షణానవస్థగలవారిండు

774) చతుర్థతీతి, ఉపాసకాభియోగతారతమనక
 తప్రమంజుతప్రసిద్ధిప్రాప్తయోగినినిత్రిక
 పాసకులనివేత్తతారతమనమచనైననాలుగువిధ
 ములైనతనప్రాప్తులుగలవారిండు

775) చతురత్వార్థ, అధికారతారతమనప్రాదుష్ట
 తస్థలసుఖార్థబాధాచాతురాత్మనస్థ
 బేకరణాత్మతావరతార్థనానెనెత్తి అధికార
 తారతమనమచస్థలసుఖార్థబాదురాత్మముతో
 ప్రత్యక్షమగుచే నాలుగువిధములుగలవారిండు

776) చతుర్థ వం పంచ వం శతాత్మ నాచతుర్వినాశాధిపత
జగదావనితారనాస్రదానాదిస్థానసూక్ష్మవ్యాప
ప్రయోజన పంచ వంజనాత్ పది యాజ్ఞ విధములై
ననాలనువ్యాపకములయందు జగదావనితారనాస్ర
దానాదిస్థానసూక్ష్మమపమలైనవ్యాపకప్రయోజ
నములవ్యక్త కరించినవారిండు

777) చతుర్విదవిత్ పూర్ణ హ విభవయోగిభా వితమిదం
మహర్షివైభవం మహావిభూతిమహర్షివలవమా
త్రం పరాపరవిభవకవిదానాం చతుర్విదవిదాం
ప్రతిభాతితి మహావిభూతియందులవమాత్రమై
నయోవిభవపూర్ణహములందలి విభవమునాబరా
పరకావిదునైనవదవేత్త ల్కృత్యాసించును

778) విష్ణువునందునాల్గవభాగమున జన్మించినవారిండు

779) సమావర్తం, ఏతాదృశంసదా పరత్రసద్భాసమంతా
దైవయూహావైభవావర్తన మస్సత్త్వైక్యమన
హావైభవముసదా సర్వత్రసద్భాసలవారిండు

780) నివృత్తా త్కృతృ పౌలుతయైష్వర్యజగత్సంవతితోధి
కారం సవత్సుత దసమ్మ తమనాం ర
యచేతనేయోజగత్పాలనరూపాధికారమునర్జునాడు
సహజముగాదయధికారాదులయందునాదరముగలవారిండు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్, అష్టమ శతకమ్

118

781) దుష్టయః, సురసరాదిశక్తాశ్చ శక్తవశకతుమిత్రవశకశిః
మళానుబకు సురసరాదిశక్తులకనా ధ్నుడై నవాడు

782) దురతిత్రమః, సర్వసాన్సన్సపాదమూలమతిత్రమనగత్స
తమిత్ర, సర్వలకు (దనపాదమూలమగతిగా)

గలవాడు

783) దుర్లభః, అన్యమనన్యతగలవానికి (ప్రాపింపరానివాడు)

784) దుర్గమః, నత్రదుర్బలానామివ మథానవర్తిభాస్కర
ప్రధుష్పతేజా, నత్రదౌర్బల్యముగలవానికి మథా

వర్తికాలసూక్ష్మ (డువరి నత్రధుష్పమై నతేజస్సు)
గలవాడు

785) దుర్గః, అవిదానవరళాత్మ దుష్ప్రవేశః, అవిదానవ
రణములకు (ప్రవేశింపరానివాడు)

786) దురావాసః, పవంచదురదృష్టరస్తుత్పదా
వాసగ్నిత్ర, దూరమునందున్న దుష్టరమై
నపదావాసముగలవాడు

787) దురాశివః, దురాశ్చర్లగామినోదురాశిః, తాన్
త్రయీమార్గతాన్ జనాదిభ్యస్తైర్దూపైర్మతవా
నిత్ర, దురాశ్చర్ల-చతుశ్చైవ త్రిపురాసురులను (త్రయీ
మార్గమును వదలింపించి చంపినవాడు)

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, అష్టమశతకమ్

119

788) మౌఖాంగః, అసురవిప్రులంభక మాయామోహన
విశ్రవాంగః, అసురులవంచించు మాయామో
హనవిశ్రవాంగముగలవాఁడు

789) లోకసారంగః, లోకయతసారం న్యాయాదనపేతంభో
గమోక్షవత్త్య తద్గచ్ఛతేత్రి లోకమునందునానో
యయుక్త సారభూతమైన భాగమోక్షమార్గములు
సూపినవాఁడు

790) సుతంతుః, శోభనోనస్రతిలంఘనస్త్రువువంటివాగు
రాతంతుః కృత్రిమశాంతిభారనాదిరువోఽస్య
త్రి. అలంఘనమును (గృత్రిమశాంతిరూపమునైనట్టి
యసురగ్రహణమునకైన మాయావాగురాతంతు
వులగలవాఁడు

791) తంతువర్ధనః, పవంపాపరుచిభిరంశుభిరివసంసా
రతంతుంసంతనోతేత్రి పాపరుచిగలిగించి సం
సారతంతువును విస్తరింపఁజేసినవాఁడు

792) ఇంద్రకర్ణా, శరణాగతేంద్రార్థ, పవంవిధవో
పారత్వాత్ ఇంద్రునికొఱకెట్టివాని పారమునరిం
చినవాఁడు

793) మహాకర్ణా, ప్రపన్న పరిపాలనార్థత్వాత్ దురాచార

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, అష్టమశతకమ్ 120
 దండనార్థతాత్పర్యము పరమకారుణిసైన్య విప్రులంభసంభవం
 ఏదంనానాయపుత్రతాత్పర్యప్రపన్నపరిత్రాణమునకుదురాచా
 రులదండించుటను నిట్టివంచననుపయోగించియున్నాయ
 మునురక్షించువాడు

794) కృతకరాజ్య, తదివప్రువిష్ణుయాస్వయమప్ససుష్టిత
 తహాచారః, త్రిపురాసురులవంచించుటకుఁబా
 నునువారియాచారముననుష్ఠించినవాడు

795) కృతాగమః, తత్తస్థేమృత్యుశోతయథార్థతా
 దిసామయికాగమః, అట్టియాచారముద్భుధ
 మనుటకుబౌద్ధజైనాదౌతత్తత్సమయానుకూల
 గ్రంథములసృష్టించినవాడు

796) ఉద్భవః, ముక్తుపదేశనాటితకోనభవాదుద్గతయ
 ముక్తినుపదేశించువానివలెనటించిప్రకృతినుండి
 యుద్గతుడైనవానివలెననుపట్టినవాడు

797) సుందరః, తద్భవస్త్వమనోహరః, వారిభుష్టేరేమనోహ
 రుడైనవాడు

798) ~~ఉద్భవః~~ సుందరః, తనాసురమనాంసిసుహృదానత్ర
 త్రిసౌందర్యముచేవారిమనస్సులసమూలముగా
 బెడఁగొట్టినవాడు

799) రత్ననాభః, వారిండ్లవిడంబనమలవేదరవ్యతరము

నాభి, వారిండ్ల తనవడంబ నములచే మృత్యువై నకున్నయం
దు బ్రాహ్మణంప బడిన రక్షనాభిగలవాడు

१००) సులాలచనః వృద్ధయం శుభరాలచనః సవృద్ధ
యులవృద్ధయమునుహరించునే ప్రముఖగణపా

శ్రీపరాశరభట్టాచార్యవృత్తివిష్ణుసహస్రనా
మభాష్టమమైక్య అంభోరకణమనందు నష్టమన
కముసంపూర్ణము

నవమశతక ప్రారంభం

801 అర్థం) మహాత్మా విభావ్యున గుణితై స్తుతం, మహా
త్మాఁడు సత్విభావ్యుఁడు (చని వారచే స్తుతింపఁబ
డువాఁడు

802, వాజుసనిః, నాస్తిక వాదనై హేళ మనా వికమేవసం
భజతేతి, నాస్తిక వాదముచే నై హేళ మనయ
నాదులనే పరముగాఁ జెప్పినవారు

803, శృంగే, శృంగ మహాహం ఏదంబన పిచ్చికా స్సకరస్త్రీ,
శృంగ^{మృ}హంబి అహం నాం పిచ్చిక చేతిలో గలవాడు

804, జయంతం, ఆస్తి కన్వాదిన్తం సంవిదాత్త త్వప్రపంచమిధాన్
త్వమిధాన్వాదైర్జ్వుతవానిత్ర ఆస్తి కన్వాదులను, బట్టిన

[illegible]

810) మవరగర్తం, చావన్మదృష్ట నివిష్టనవేపత్తనాంకారవా
దిగర్త అనార్థదితి, చావన్మదృష్ట మతములనవలం
బించినవారికి కారవాదినరకగర్తములు వనివలననే
కలుగుచున్నవి

811) మవరభూతం, మవరత్తానోన్మన్మభూతాత్మమవత్త
లు తనసాత్తుగాఁగలవాఁడు

812) మవరనిధిం, తనిధివదతిప్రియాఅస్సతి, అట్టి మవత్తల
యందునిధివలె ప్రేమాతిశయముగలవాఁడు

813) కుముదం, కౌప్రకృతిమండలపవత్రస్సవంమోదతత్త్వ
ప్రకృతిమండలమునవారితోఁగూడనానందపడువాఁడు

814) కుందరం, కుంకుక్రభువందదాతత్త్వమక్రభూమినాసంగువా
డు

815) కుందం, జితపూర్వపూర్వజ్ఞానవైరాగాన్దిభూమకభన
దత్తరొత్తరాంపరభక్తిపరజ్ఞానాదిభువందదాతత్త్వ
పూర్వపూర్వజ్ఞానవైరాగాన్దులజయించినయుత్త
రొత్తర పరభక్తిపరజ్ఞానాదులనిచ్చువాఁడు

~~816) పద్మనాభం~~

816) పద్మనాభం, సవతత్త్వజ్ఞాననైత్రితాపవహం, సవతత్త్వము
నుదెలియఁబరచిత్రివిధతాపములఁబోగొట్టువాఁడు

817) పావనం, పవతత్త్వపావనమనరించువాఁడు

818) అనిలః, తతసుగ్రహప్రకరనిరవత్తుతావత్, భక్తులనసుగ్రహం
చుసమయమున (ప్ర)రకులువేకప్రవర్తిం-చువాడు

819) అమృతాంశః, తానసవగుణామృతమాశయత్యై, వారివేద
ను దినిపింపజేయువాడు

820) అమృతవపుః, రూపమప్సమృతమస్మత్త్రి, అమృతమయమై
నరూపముగలవాడు

821) సర్వజ్ఞః, తేషాంశకాశైతన్యసాధనసాధానిదికమనుసంధత
త్తిత్రి, అట్టిభక్తులకుశకాశకన్యసాధన
సాధనములననుసంధించువాడు

822) సర్వతోముఖః, తేషామనేనైవముఖేనసుగ్రవేమానాస్యో
నేత్రి, నియమంనిర్భయయేనకానాపివాసజ్జేనసుప్ర
వేశితావత్, కుమారముచేతనేనులభుడుమఱి
యొకవిధముగా, గాఢనునియమములేక భక్తుల
కోర్కొయొక వాన్జమునగువేంపసులభుడైనవాడు

823) సులభః, అనర్ఘుపి మూలాన్భావేనస్వకర్మంశకః,
అనర్ఘుపదార్థమైనను మూలములేక స్వకరింపకన్
డైనవాడు

824) సుప్రతః, యథాకథంచితప్రవిష్టానాంసర్వథాపరి
పరిపాలనదృఢప్రతః, ఎట్లుయొకట్లుతనను

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్, నవమశతకమ్

125

సమీపించినవారిని సర్వవిధములఁ బరిపాలించుట మందు దృఢత
తముగలవాఁడు

825) సేథః) సవతత్త్వస్థి తివిదాం ప్రయత్నసాధనం, సవతత్త్వ
స్థితులనెఱింగినవారికిఁ బ్రయత్నముచేసాధింపఁ
బడువాఁడు

826) శత్రుజిచ్చత్రుతాపనః) శత్రుజిద్భిః శ్శపరుమతానిధిభిః
సవతజసాపానయితై రర్థ పరిపంధినస్తావయతతి, శత్రుజే
తవై న కరు శ్శపరుమతానిదులయందుఁ దనదివ్యతేజస్సు
నావేశింపఁజేసి ~~శత్రు~~ వారిచే శత్రువులఁ దపింపఁ
జేయించినవాఁడు

827) న్యగ్రాథదుంబరః) న్యగ్రాథశ్చాసాం వుదుంబరశ్చ న్యగ్రాథై రర్థః
కృతాంబలిభరుధనతే సవత్త్వ సాదా స్మృత్యేన వ్యవస్థా
వ్యవస్థాత్తి, కృతాంబులువై న వారిచేఁ బ్రసాదించున
ట్లు వ్యవస్థాపింపఁబడువాఁడు, సర్వగుణైరుద్గతమం
బరం పరంభామతదుపలక్షితా లక్ష్య పరిజనాదయో
న్యతి, సర్వగుణగుణములచేతను త్రమమువై న స్థానము
నుపరివారమునుఁ గలవాఁడు

828) అశ్వత్థః) అశ్వస్థి తపినశవః) అని త్నమింద్రాదితానదిపదం
యషాంతే ఘనియా మకతయా తిష్ఠతతి, అని
త్నమువై న యింద్రాదితానదిపదపులయందుండువారియందు

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్ నవమశతకమ్
నియామకుఁడై యుండువాఁడు

829) చాణూరాంధ్రనిషాదనః, చాణూరనామానమసూరాం
ధ్రమల్లంనిషాదితవానిత్రి-చాణూరుఁడనుమల్లునివ
ధించినవాఁడు

830) సహస్రప్రాబ్లిః, పంచనశోషణప్రతాపనప్రకాశనధర్మా
ణానధన్యైశోపకారాశీ సహస్రమర్చింష్యనేన
సూర్యనిషికానత్రిపంచనశోషణాదిధర్మములు
గలసహస్రకైరణములు సూర్యునియందు లాకోపకారా
ర్థముగా వనిచేసుంచఁబడినవి

831) సప్తజిహ్వః, దేవాపాన్యకావయిత్రహణవహనాధికా
రాః, కాళికరాళప్రభృతయః సప్తజిహ్వత్రిద
వతలద్రుప్రేనాందించుగ్రహణవహనాధికారములుగల
కాళికరాళాదిసప్తాగ్నిజిహ్వలుగలవాఁడు

832) సప్తధాః, ఇంధనానిపాకహవిః సోమసంస్థానిప్రత్యేకంస
ప్రసంఖ్యానవేటిపూర్వులుం పాశీ సప్తవానస్పత్యో
స్సమిథోఽసేనత్రిప్రత్యేకమేడువిధములైనపాకహ
విస్సమానుకూలములైనవానస్పత్యసమిథలుగలవాఁడు

833) సప్తవాహనః, గాయత్రాన్దిచ్ఛండస్తవేద
మంత్రాభిమాననిరవిరథధరుణాణి సప్తవాహనాన్
సేత్రి గాయత్రాన్దిచ్ఛంకోరువవేదమంత్రాభిమా
నులునురవిరథధరు ~~కావ్యములు~~ ములైనయేడువాహనములు

విష్ణు సేవ శ్రునా మభాష్మమ్ నవమతతకమ్

834) అమూర్తిః, స్థూలభౌతిక మూర్తి వానవృత్తిః, స్థూల
భౌతిక మూర్తి కాకయున్నవాడు

835) అనఘః, అకర్మ వశ్యతన తస్మాత్సజ్జీవ విలక్షణః, కర్మవ
శ్యుడు కాకపోవుటవలన కర్మమునందు మునిగియున్న
జీవునకంటె భిన్నుడైనవాడు

836) అచింత్యః, ముక్తాపమయాపి కుష్టరూపః, ముక్త
నివంటి వాడునియు నిరూపింపరానివాడు

837) భయకృత్, 838) భయనాశనః, స్వకాసనాతివర్తిన్
సువర్తినియథా సంభ్రం, భయకృత్ భయనాశనః
తనకాసనమునుల్లంఘించువారికి భయంకరుడు
మనసువర్తించువారికి భయనాశనుడును నై నవాడు

839) అణుః, అతిసూక్ష్మ దహరాకాశావృత్తజీవానుప్రవేశ
సామర్థ్యాన్తర అతిసూక్ష్మమైన దహరాకాశా
వృత్తములయందును జీవునియందును ప్రవేశించునా
మర్థనముగలవాడు

840) బృహత్, బ్రహ్మా విపులపరమవోమాది-ములుకకృత్
దిమహంతామహేమాత్మ విపులపరమవోమాదుల
ములుకకరించి మహామహేమాచే బ్రహ్మపించియున్న
వాడు

841) కృశః, తూలానిలాత్మతికాయనాలఘ్నమాత్మ సర్వత్రా

విష్ణు సత్యప్రసాదమభాష్యమ్, నమశతకమ్

128

వ్యావృత్తగత్యర్థం, తూలానిలాదులనతిశయించినలఘుత్వ

ముచేసన్నిహిత్యనష్టతేనచరించువాడు

842) సుఖాలం, సర్వమష్టవహితమకత్రస్థితావస్థప్రస్తుంభూ

మిష్టస్థచచంద్రమసంపరిమార్జ్యంశక్తింప్రా

ప్తిం తయంతిప్రకృష్టయావిశిష్టం భూమియ

దుండిచంద్రనిస్పృశించునట్లు సర్వత్ర వ్యాపించియు

డువాడు

843) గుణభూత స్వసంకల్పేన సర్వం స్వగుణభూతసర్వావ

స్థం దుర్బాణభక్తి తనసంకల్పముచేసర్వము

నుస్వగుణభూతమువైన సర్వావస్థలనుగలిగి

పుచుభరించువాడు

844) నిర్గుణం, అద్భుతతయాతత్సంస్వర్గప్రస్థాప్త

ర్గుణం ప్రకృతిస్వర్గయున్ననువానిగుణము

లనంటకయుండువాడు

845) మహాన్, పరమప్రకాశాత్ ఇచ్ఛాప్రకారమువర్తిం

చువాడు

846) అధోతం, వైశ్ణవరూపప్రకాశాకవచితధతోనియమ

తోనేతి, వైశ్ణవరూపాతిశయముగలవాడుగు

టచేసొకచోటనునియమింపఁబడవయుండువాడు

847) సౌఖ్యతం, మంత్రాపధి తపస్సమాధిసిద్ధిభక్తిశ్చరం

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్ నవమశతకమ్

విలక్షణం, సవభావతామస్సైశ్వర్యమిత్ర మంత్రాపభాదులవ
ల్ల సిద్ధించు జేవునియైశ్వర్యమువలె గాక సవభావసి
ద్ధమైనయైశ్వర్యముగలవాడు

848) సావస్థతి, ముక్తైశ్వరానత్, ముక్తులయైశ్వర్యముకంటే
జాషయైశ్వర్యముగలవాడు

849) ప్రాశంశం, నితాననామైశ్వరానత్, నిత్యులయైశ్వర్య
మునుభగవద్విష్ణూ మాపకారణజన్మమగొన్న
నట్లు గాక సిద్ధమైనయైశ్వర్యముగలవాడు

850) వంశవర్ధనం, వంశంస్వసంతానభూతం, నిత్యవర్ధసి
ద్ధవర్ధ వర్ధయతేతి, సవసంతానభూతమైన నిత్యవర్ధ
సిద్ధవర్ధములను పుద్ధి నొందించువాడు

851) భారభృత్, మూర్తానాంచ బంధస్రంసన స్వరూపా
విరభివస్వప్రాప్తిభారంచీభక్తిత్రిముక్తులబంధన
మునువదలించి సవరూపా విరభివముగా వించిత
ననువహించు భారమునుభరించువాడు

852) కథితం, ఉక్త వక్తనమాణగుణవత్తయం సర్వశాస్త్ర
భవకథితం చెప్పబడినవియు (జెప్పబోవునవి
యునైనవి) గుణములగలవానిగా సర్వశాస్త్రము

విష్ణు సహస్రనామ శాస్త్రమ్, నవమశతకమ్
లయండు (జేష్టు) (బడినవాడు)

130

853) యోగీ, యుజ్మతే ననత్రి యోగోఽఘటితార్థఘట
నం మహాప్రభావం సోఽసర్వతీతయననిత్యయో
గనచేతి) యుజ్మతే తార్థఘట నమోప మహాప్రభా

వమునిత్యముగలవాడు

854) యోగేశ్వరి, బద్ధేష్టవి సహజసమాధికానాం సనకాదియో
గినామపి ధున్యం, బద్ధలయండును సహజసమా
ధిగల సనకాదియోగులయందును సమానముగా
భారమును వహించువాడు

855) సర్వకామదం, యోగస్థైర్యతేజోనప్సకౌ మాదికామా
నంతరాయతయా దదాతేతి యోగశ్రష్టులకుయో
గవిష్ణుముగాగానతిమాదికామములనిచ్చువాడు

856) శ్రీమం, తతోనివృత్తసభిక్షపరవద్దోష్టవైష్ణవగృహం
మతేషాం విశ్రాంతివోతుం, మరలవారినిపరవిధ
సుష్మగా (గరిసినవైష్ణవగృహములయందు (బుట్టిం
ప (జేయువాడు

857) శ్రీమణి, భోగజన్మభానమనుపక్షేణ సర్వసంస్కారైస్తే
త్ర సమాధిశేషోనాయాసేనశ్రమ్యతే అభినన్దతే
భోగజన్మములచేదలుగని యోగశిష్యమునుమరలని
చ్చి శిష్యునిద్వలనుగా వారినిజేయువాడు

858) ఔషమ్, స్వయంగాభిముఖ్యమంత్రాంతయోగభూషణం
 అపిదుర్గంతరితుంక్షమంత్రసాధనాదిత్యస్వయంగాభి
 ముఖ్యమాత్రమనయోగభూషణం లునుదుర్గత్వేనసం
 సారమునువనివలనదాతుతుకుశలములనుచునార్చు

859) సువర్ణమ్, పవంప్రతాపస్ససమాధిస్సమాధివిపకవదాప
 రాతమసంపారంనయతత్త్రిక్షుమరలసమా
 ధినాందినవారిని, వారిసమాధిని (బరిపకవమునం
 దించిప్రకృతినదా (టింపుచునార్చు

860) వాయువాహనమ్, తాంత్వప్రబలవౌతుభిః పతితానపి
 వాయునానుపమశతవరణ పతగపతినా వావాయు
 త్స్సత్తారయతత్త్రిక్షు తనయోగమునకభిముఖ
 తైనవారుప్రబలవౌతుప్రబలచ (బతితువైననుగడుత్తం
 తునిచెనుద్ధరింపజేయుచునార్చు

861) ధనుర్ధరమ్, తావృనుపాసకానాంకం బుకోద్ధరణాయ
 స్వయమేవధనుర్ధరమ్, ఇట్టిభక్తులను (గంట
 కువైనవారినినిర్మూలింపుటకై స్వయముగా
 ధనుస్సుధరించువాడు

862) ధనుర్విదమ్, అస్సవిసురనరంబ్రాదయోధనురాదికం
 తత్తత్ప్రాప్తప్రవర్తకోన్మిదివిందంతత్తిసురనరం
 బ్రాహ్మవైనయితరులును ధనురాదికమునుతత్తత్ప్రాప్త
 ప్రవర్తకుడుగువనివలననయెలుగుచునార్చు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్కమ, నవమశతకమ్

863) దండః, వేదధర్మమంతరస్పతిముఖేనదండనత్యా
దుష్పానకామస్తత్త్రిధర్మప్రభువులబాహు
ప్తులనుదండంచువాడు

864) దమయతా, స్వయంచరావళాదన్తాచ్ఛేదనదమ
యతా, స్వయముగారావళాదులదండనతి
చేసాసిం-చినవాడు

865) అదమః, సచాన్సలన్సకచ్ఛేదవమత్రితననుదండంచు
వాడుమతియొకడువనివాడు

866) అపరాజితః, ఏవంసర్వతోముఖేప్రశాసనేకృచిత్రా
చిత్రకృతచ్ఛేదప్రతిహతః, క్షేప్లుసర్వతో
ముఖమైనశాసనమునందుబ్రతిహతములే
నివాడు

867) సర్వసహః, సవశాసనేసర్వంచేవతాంతరపిమందాధి
కారితామారాధనతయాసహతేచిభర్తృత్రితన
శాసనముచేతనేయితరదేవతలను(సూడమందాధి
కారులకును పాస్సలుగాజేసిసహించువాడు

868) నియంతా, తత్రతత్రుచన్ప్రశాపయన్నియచ్ఛత
త్రి, వారికాయారుచులనుగల్గింపు
చునియమించువాడు

869) నియమః, తత్ఫలంచజాత్యాయుర్భగాదికంనియ
మ్యతేన్మితి, ఆయారాధనకు ఫలమైనయా

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, నవమశతకమ్

133

యాజ్ఞాతాన్యూరాదులును వనివల్లనెగలుగుచున్నవి

870) యమ్య తత్తు త్థ లనియామకాన్య మాదన పేయేచ్ఛ

తత్తి ఆయా ఫలములకునియామకులైనయ

మామలనియమం-చువాడు

871) సత్త్వ వాన్, పరమప్రకౌశలా ఘవ సుశాసంపదా

మోక్ష మూలంసత్త్వం సాక్షా దధిష్ఠయమసత్త్వ

మోక్షకారణమైన సత్త్వము అధిష్ఠంపదగిన

చిగ్గలవాడు

872) సాత్త్వికః, ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యత్వోర్గురూపఫలని

యమనెనచ సత్త్వమర్హ తత్తి ధర్మజ్ఞానాది

ఫలములనియమంచుటచేతను సత్త్వమునుబొ

చుచున్నాడు

873) సత్త్వః, సాత్త్వికశాస్త్రప్రతిపాద్భతయా యథార్థవై

భవః సాత్త్వికశాస్త్రములచే బ్రతిపాదింపబ

డుబచేయు ధార్థవైభవముగలవాడు

874) సత్సద్ధర్మపరామితాః, నిరుపాధిక ~~సాత్త్విక~~ సాత్త్విక

చోదనాధికారి ఫలక కత్తమకత్తర ధర్మసంప

రాయణం పరమప్రకాసమత్రి సాత్త్వికఫలప్రదమైన

కత్తమధర్మమునందు బరమప్రతిగలవాడు

875) అభిప్రాయః, సత్సద్ధర్మనిష్ఠన నిరుపాధికోద్భవత

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యము నవమోతకము

134

యా 2 భక్తితః, సత్సద్గుణిష్ఠులమనదు పాధికముగానిష్ఠు
శ్లోనవాఁడు

876) ప్రయాత్నః, పవమైదమర్థసజ్ఞానిసంప్రయమవార్హత

తి, ఏకాంతభక్తులస్థులచొచ్చియమునొందువాఁడు

877) అర్హః, అనన్యస్థులవలెఁ తేషామప్నయమవార్హత

~~తేషామప్నయమవార్హత~~ యోగ్యుతి, అట్టివారికిఁ దానయోగ్యుని

శ్లోనవాఁడు

878) ప్రయత్నః, అన్యపరానపి భజతస్తుష్టాంహానువర్తన

నప్రయానకకాతి, అన్యపరులైనను భజిం

చువారి ననుసరించి ప్రయముల నొనరించువాఁడు

879) ప్రతివర్ధనః, ఆధిత్రురత్రురగుణైవిష్ణోరణతాం

ప్రతివర్ధయతే త్రిక్షత్రురత్రురగుణాములనా

విష్ణురింపుచునాప్రతినిఁబెంచువాఁడు

880) విష్ణోగతిః, తథానిరూఢభక్తిపరకాతిభిర్విష్ణోగతిః

పరమవోమపదమవగమనతః సాక్షిదిత్తి

ట్టిపరమభక్తులపరమవోమపదమును వసివలనపొం

దుచునాల్గును)

881) జానోతః, జానోతేతనానాదితి అర్చిస్తువని వలనవెలిగి
పలుకుచున్నది.

882) సురుచిః, సూర్యోదయా ప్రచత్యతిరుచిరహంసా
2 సన్ జాభనేతి, సూర్యోదయ మచభాసించన
ది అహస్సు, జాభనేతి మైన యా అహస్సుగలవాడు

883) వసుతభుగివభుః, అమృతపరిణామం వసుతంభుః
జానసాభ్యమోయగ్నినశుక్ల పక్ష దావరా వి
భుః పూర్ణాభవంతి, అమృతపరిణామమై
న వసుతమనుభుజేంపుచు, జంధ్రుడు శుక్ల
పక్ష దావరా వనియందు వృద్ధి బాండుచున్నాడు

884) కవిః, కత్థానకాలతయోదనయనదావరాకూయతే
ప్రశస్థత్యతి, ముక్తుడగునష్టుడు కత్తరా
యజామదావరా యతండు ప్రశంసింపబడువాడు

885) విరోచనః, దావభానమయనగతిభానం సంవత్సరార్థ
నాదిత్సం విరోచయత్యి దక్షిణోత్తరాయజామల
దావరా సంవత్సరమై సూర్యునిరథ ముతోబ్రహ్మ
పజ్జేయవాడు

886) సూర్యః, వాయుస్సదా సరత్సనాదితి వాయువు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ నవమశతకమ్

వనివల్లనచరింపుచున్నది

887) స విత్తా సూర్యదావరా వృష్టిససాదాదినం సూత్రత్త సూ
ర్నని దావరా వృష్టిని ససాదాదినమును గలిగించువాడు

888) ~~మహాదేవ~~ ర విలాచనం రవిరశ్మి సంప్రాంతానది ము
ఖేన చంద్రవిద్వద్వరుణాన్ లాచయతేత్త సూర్య
కి రకా ప్రవేశ దావరా చంద్రవిద్వద్వరుణులను
బొందించువాడు

889) అనంతవరుతభుగర్భక్తా సమతంతుషు భుంక్త్య
తం ద్రోవరుతభుక్ష్మజా భునక్తి పాలయతే
ప్రజాపతిర్భుక్తా తామహంతా వన్సత్తయ
శ్శములయందలి వరుతమును భుజించువాడిందు
డు ప్రజాపాలనమునడు వాడు బ్రహ్మగోష్ఠవారై
నవరిద్దఱుగలవాడు

890) సుఖదం అమానవముఖేన స్థలవేటివసవాసనం
సంసారముతార్కసావప్తి సుఖందదాతేత్త
మానవములముగాఁ దాకి సమూలముగా సంసార
మునుఁ దొలఁగించి తన ప్రాప్తి సుఖమునిచ్చువాడు

891) దైకదం ఏకందద తేత్సైకదాంత దివరుద్ధానైవదాతి
సంఖ్యాయ మాలాంజన వాసంప్రభృతి బ్రహ్మలంకా
రదాయన్యో ముక్తా భున్తా నవి ధోది వాన్ పురస్కా

విష్ణుసేవాప్రసాదమభాష్యమ్, నవమశతకమ్

137

సేతి, అసంజేనయమాలాంజనప్రభృతిబ్రహ్మలంకారముల
నాసంకుటై ముక్తులనెదుర్కొను వివాహప్రసంగలవాడు

892) అశ్రజః, పవంప్రాప్తవతాం ముక్తానామగ్రసహస్
శ్చేద్యకానైత్రయాం యథా పశ్యంత విద్ధం పరమభాగో
జాయతేతితిత్తుతననుజ్ఞేరినముక్తులకులక్ష్య
తొఁగూడి పశ్యంతవిద్ధయందుజ్ఞే పృబడినట్లుభా
గ్యుడైనవాడు

893) అనిర్విణ్ణః, పవమాత్రతం మహతాప్రజాభాసేనసం
సారగర్భాదుత్తరకప్రత్యానంప్రాపయన్తేమహా
భ్యంపశ్యన్ అనిర్విణ్ణః, ఇట్టులాత్రితుని అనన్య
భక్తిచేసేసంసారమునుండిబాటించి తననుజ్ఞం
కునట్లొనర్చుదుఃఖరహితుడైయున్నవానింగాం
చియప్పుడునిర్వృద్ధమయిఉచువాడు

894) సహమర్ష తతః ప్రభృతి సర్వకాలంతేనకృతప్రతి
కృతం మర్షతునిర్వృధుం శలమస్సేతి, అవిమోదలు
సర్వకాలమునట్టి ముక్తుడొనర్చునదిసహించియుం
డువాడు

895) లోకాధిష్ఠానం, ముక్తభాగ్యములైన లోకములకాశ
యుడైనవాడు

896) అద్భుతః, సర్వసర్వభానుభవప్రపంచపదతివిస్తా

విష్ణు సహస్రనామాభాష్యమ్ నవమశతకమ్

యనయః సర్వలవే చూర్ణగాననుభవంపఁబడి ననుభవము
~~అనియు~~ నాత్మేర్గముగ విసిం-చువాఁడు

897) సనాత్రతేషాం సంభజనాత్ వారినిభజించువాఁడు

898) సనాతనతమః సదా తనతేవేపి తదా తనవస్థుత్తంసూ
తనభాగ్యం పూర్వతనుఁడైనను పుటికప్పుడు
సూతనభాగ్యుఁడైనవాఁడు

899) కపిలః మధన్యనలతాయదవిద్యున్లేఖజ్వలవర్ణః
నలతాయదమధన్యమందున్నవిద్యున్లేఖవంటికా
తిశలవాఁడు

900) కపిరథయః సవయమపి తదనుభవసుఖనిర్మతిం
పాతి-పిబతేతి వారలట్లునుభవించుటఁజూ
చితానునానంబమొందువాఁడు

901) శ్రీపరాశరభట్టరాచార్చకుతవిష్ణు సహస్రనామ
భాష్యమందునాంధ్రతాత్పర్యము నవమశతక
ము సంపూర్ణము

~~అనుభవము~~

902) శ్రీమదాంధ్రతాత్పర్యమునవమశతకము
భద్రులనియువాఁడు

~~అనియు~~

~~స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం~~
~~జానుభవములుగలుగునట్లు శక్యమిం చెప్పవలెను~~

903) స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం
శక్యమిం చెప్పవలెను

904) దశమతక ప్రారంభం

901) స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం
శక్యమిం చెప్పవలెను

902) స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం
శక్యమిం చెప్పవలెను

903) స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం
శక్యమిం చెప్పవలెను

904) స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం
శక్యమిం చెప్పవలెను

905) స్వస్తి దమ్, ఏవం మహస్థంగళమ్, తా నే స్వయ ముగామం
శక్యమిం చెప్పవలెను

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, చరమచరణమ్

906) అకామ్రం, పరమైశ్వర్యోపిగుణానతలిమయై, పరమైశ్వ
ర్యమున్ననుగుణానై త్తమగలవాడు

907) కుండవ, యథాచితదివ్యభూషణం, తి వ్యభూషణము
లుగలవాడు

908) చక్రై తాదృశదివ్యాయుధం, చక్రాదివిభక్తాయుధము
లుగలవాడు

909) విప్రమౌ గాంభీరాన్మహాలవిలాసం, గాంభీర్య
మునకనుమాలమువై నవిలాసములుగలవాడు

910) ఊర్జితకాసనం, విరాంచీపురందరా ద్నలంఘ్యజ్ఞం
ప్రవేశింప్రాదులమదాటరానియాజ్ఞగల

911) శబ్దాతిగం, అనంతజివోవనానంతనానంతకాక్షరా
మృత్యుసాక్షా తస్యరసూతానచదురుదాహారమహే
మా, అనంతజివోలుగలిగినయూదిశేషునిచే
తనుననంతములగువదములచేతనుసాక్షాత్తు
రస్వతిచేతను వర్జింపరానిమహేమగలవాడు

9112) శబ్దసహం, అస్పృష్టశబ్దానాం తిరక్చామవన్తిరశబ్ద
మతిభారమిహాసహతైత్తి సృష్టిప్రచారణావ
ని తేర్చుకల్పదై ననునారూరవమును మహాకల్పము
గాసహించువాడు.

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్. చరమచరమ

141

913) శిశిరః, ఆర్ద్రశబ్దశ్రవణానాం తరమతితవరయాగతః
ఆర్ద్రనాదమును వినినవెంటనే మహావేగముగానే
శిశిరవాఁడు

914) శరవరశరః, శరవరపాంస్రా పరవిదారిణోపచాయుధ
తథాకరైతి

915) అమ్రాః, గజపరిజిహ్వాక్షయా కరస్థిరపానయాధైర్ద్రాహమ
పి ఝటిత్సక్తృత్తవాన్, గజరక్షణానై కరమునందున్న
యా యుధములచేత వెంటనే మరణినినటుకనివాఁడు

916) పరలః, సంప్రమాదయథాయథస్రస్థృషణాంబరరమ
ణీయః, గజరక్షకాసంప్రమముచేసేయథాయ
థమువైన మాల్యభూషణాదులగలవాఁడు

917) దక్షః, స్త్రీప్రమాసంతాచ, త్వరగానచ్చుటకెవచ్చినవా
డు

918) దక్షిణః, తథా ఆనత్సథిసమాం దూరగతాహం
తావమితి సాంతృనై ర్గజేంద్రసాన్, సుకూలః, అ
ట్లు వచ్చి అయ్యా దూరగతుడననుటచే ద్వరగారా
తొక పోతినయనిన జరాజుమాట కించియనుకూ
లఁడైనవాఁడు

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్, దశమశతకమ్

919) యమిణాంవరః, తద్భర్తవేన భవతాత్మా, గజరాజున
గాంచియూజుటజైంవినవాడు

920) విదవత్తమః, తచ్చికితాస్యాం, దానికిఁజేకిచ్చుచు
. యుటందుమహావిదవంసుఁడైనవాడు

921) వతభయః, తత్తమాగమతుమలాపలంభాద్వతం
భయంగజేంబ్రన్సత్తి, తనయాగమన
మునెగజేందునిభయమునుఁజొగొట్టినవాడు

922) పుణ్యైశ్చవరాశీశ్రుతః, తానుగజరాజునువిడిపించి
నకథనువిన్నమాంత్రమునఁబుణ్ణిమునుఁగ
లుగఁజేయువాడు

923) ఉత్తారణః, తౌసరసఉత్తారి తవాన్, మరకగజ
ములనుసరస్సునుండిచయటికిలొగినవాడు

924) దుష్ప్రతివర్, దుష్టశ్శమోనర్చినశ్రమామునునటికి
సవాడు

925) పుణ్యః, అనయాశ్చిత్తాన్, స్థూహాద్విష్ణునాతత్తి,
అట్టికేర్తిచేనస్థూహాదులనుఁజెవిత్తులఁజేయు
వాడు

926) దుష్టవిషానాశనః, గజమోక్షణనథనువిన్నవారికి

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమృదశమశతకమ్

~~దశమ~~ స్తవములననింపజేయువాడు

928) వరవారి వరంతదాహధనం వరంతవాన్ వరుడైన
గజరాజవిరాధిక్రావం మునుజంపినవాడు

929) రక్షణః తంసృష్టిన పరిరంభణసౌంతవనాదిభర
క్షితవాన్ శ్రీగజరాజునుసృష్టిన పరిరంభ
ణాదులారక్షిరక్షించినవాడు

929) సంతః పవమాంత్రతాన్ సంతనాత్ర ఇట్టులాత్ర
తులభద్రపర్వమువాడు

930) జీవనః స్వవరాన్ స్వనాత్మా మామపి గంధర్వత్వేన
జీవయన్ తన వాన్ మాచిజంపటవమక
రిగి గంధరత్వముచే జీవనము సంగినవాడు

931) పర్వవస్థితః వాత్సల్యతగజేంద్రం పరిపరితోవస్థిత ఇత్రి
వాత్సల్యమువలన గజేంద్రుని జుట్టియున్నవాడు

932) అనంతరూపం రూపుంఽపి సద్గోసంపాదాన్ ననంతా
స్థిరూపాన్ జన్యతే ఇట్టి వితాత్మాలికముగా సంపా
దించదగినరూపములనేకములు గలవాడు

933) అనంతశ్రీః తేభాన్ దయాః స్వప్రాప్తిపర్వతా అనంతాః

విష్ణుసత్యసామభాష్యమ్, చరమచతకమ్

144

శ్రీయోః ౨ పుస్తకేతి శ్రీ శ్రీ తులసిచుప్పరాత్రి పర్వంతమనమ్
వలసంపత్తులుగలవాడు

938 జితమస్సం, యత్తురణాగతగజేంద్రదేవితేజలకటా
యశ్రోధస్సద్దానంజితత్రిగజేంద్రదేవిత్యైస
జలకటముమోదికొపమును (చిమ్మటజయించినవాడు)

939 భయాపహం, తిస్యదాదనామపిస్వవాత్సవ్యేనతాదృ
శానాథత్వభయంవంధాదితానంసనార్హం, మన
బొంట్లకును నట్టియనాథత్వభయమునుబొంట్లమనికొర
దగినవాడు

940 చతురశ్రం, గజమోక్షణమునకు వస్త్రమాలాదులుబా
టిపోవునట్లు పరువెత్తును మరరినిజేయించినను
నింకనన్నివిధములఁ ద్రక్షణమందుసంభ్రమముగలవాడు

941 గభరాతా, అస్సేషం చతుర్భుజముషానామప్రభు
ప్రసాంభర్యం, బ్రహ్మదులకు (దిశ్శరీం పరానిగాంభ
ర్మముగలవాడు

942 విదితం, తేషాదుభిమతం తేషాదుతేషాదితే
వారికినభిమతం తేషాదుతేషాదుతేషాదుతేషాదుతేషాదు

943 విదితం, 939 విదితం, తేషాం వినయగర్భవస్తుతే

- విష్ణు సేవార్థమునామభాష్యము చనుమనతకమ్
రామస్థుడు రోవివిధాదిహాదకార్యత్రి అన్ని దేవులయందునామ
వశ్యమలవినయగర్భ దస్త్ర ప్రములుగలవాడు
939) వాదినోర్తేషామభిమతంతత్రుత్పదమతిస్సజతేత్రి వ
రికభిమతమనయామోపదపులస్సజించువాడు
940) దేశం, నతానగజేంపువదంతశంగేకరతికింతవజ్జ్వాపయ
తేత్రి బ్రవశ్యమలసుగజేంపునివలె బ్రసాదింపన
యంజ్జ్వాపించువాడు
941) అనాదిం, తైరన్దపరైర్మసావమితేషాదయత్యత్రి
అన్దపరువనబ్రవశ్యమలవస్సరిగానావమగానంగేకరిం
పబడుచువడు
942) భూర్భువం, భవతేతిభూం, స్వదాస్సజ్జ్వానేనాత్మలా
భవానతస్సభువం, స్వయమవభూంపదంభవతేత్రి
భగవద్దాసుడననుజ్జ్వానముచేనాత్మసిద్ధించినవానికి
సవయముగాస్థానభూతుడైనవాడు
943) లక్ష్మిం, తేషాంసర్వాసంపన్నుట్టెజ్జ్వానులకుసర్వవి
ధసమలభియ్యవవాడు
944) సూర్యం, తేషాంవినిపాతప్రతీకారం, అట్టిభక్తులు
సకకుండ బ్రతీకారమొనర్చిరక్షించువాడు
945) రుచిరాంగదం, తేభనం, సవయా రుచిరమతిమనోహర
మనుభవయోగ్యమంగందదాతేత్రి వారికిమ
నోహరమైయనుభవయోగ్యమైనకరకమునుసవయము
గానిచ్చువాడు

విష్ణు సహస్రనామ భాష్యమ్, దశమశతకమ్

946) జననం, తదనుభవము మకరరాములైన నానందజనయన
త్రుభక్తానుభవయోగ్యమైన పరివరములతో
తీసయితగుని సుబుష్టించువాడు

947) జనజనాద్రిదిం, జనానాం జన్మనాదియ మిత్రప్రయో
జనమిత్ర జనుల జన్మములకు గారణమైనవాడు

948) భీమం, ఏవంవిధమవశస్సుగ్రహం విముఖాంగర్భనరకా
దివోతుం, తనయసుగ్రహవిముఖమైనవారికిగ
ర్భనరకాదులనిచ్చి భయంకరుడైనవాడు

949) భీమపరాక్రమం, అనేకవిజయదహితనిరతేషువార
తానెదియు భీమపరాక్రమం, జగదహితకారుల

~~జగదుపహితకారుల~~ దులకుభయంకరుడైనవాడు

950) అధారనిలయం, భార్గవతయాజగదాధారాంప్ర
వర్ణదవిభషణాదులం తేషాం నిలయం, భార్గవత్వము
చే జగదాధారులైన ప్రవర్ణదవిభషణాదులకు నిలయ
మైనవాడు

951) భారతా, స్వయమవిధరతి-చార్షకతా, స్వయముగా
భానునుభర్త మునుపదరించువాడు

952) పుష్పవర్షం, ఏవంవిధవిధితసావనుభవశక్తానాంసా
యమివ పుష్పవర్షసాభాగ్యతాల్లానాస్సతి సాయయాలము
నఁబుష్పముననువతెసావనుభవముగలభక్తులచే నైసభాగ్యతా

విష్ణుసహస్రనామభాష్యమ్ దశమశతకమ్
అష్టాదశముగలవాడు

953) ప్రజాగతః, సస్సన్నోవకృషేవలస్త్వరాత్రిందివంప్ర
జాగత్త్రతి, సస్సములయందుగృషేవలునివతె
రయిషగళ్లుభక్తులయెడజాగమాకుడ్రయందు
వాడు

954) డార్థవగః, సృభావతుంగః, సహజముగాగొప్పవాడు

955) సత్పథాచారః, సత్పథసౌభావికదాస్సమార్గఆచ
రణంతేషాంప్రవక్తానమస్సత్రి, సౌభావికదాస్సమా
ర్గమునభక్తులనడిపించువాడు

~~956) ప్రాణాదః, విషయవిషమూర్ఖితనవృత్తభనఆత్మజ్ఞే~~
~~వనందదాతేత్రి, విషయవిషమూర్ఖిమైతనవృత్తి~~
~~త్మలగువారికాత్మజ్ఞేవనమునొసంగువాడు~~

956) ప్రాణాదః, విషయవిషమూర్ఖితనవృత్తభనఆత్మజ్ఞే
వనందదాతేత్రి, విషయవిషమూర్ఖిమైతనవృత్తి
త్మలగువారికాత్మజ్ఞేవనమునొసంగువాడు

957) ప్రణావః, ప్రణావేనదృశసంబంధముద్భవస్వచరణా
రవిందయోస్తానప్రణామయతేత్రి, భగవంతునతో
నిట్టిసంబంధముగలదనిప్రణావముదావరాతలియ
వరచివాడు. తనపాదములయందునమస్కరించున
ట్లొనర్చువాడు

958) పఠః, పవంతేషాం, పవంతేషాంసంప్రసాదాన్సప్రతిహా
ణాప్రవహారతత్త్రివారిదాసుమును, దససంప్రసాదము తాప్రవహార

959) ప్రమంజరం, నిస్సంశయవిపర్యయవేదరహస్యపరమాత్మప్ర
తానయవతావత్, నిస్సంశయముగారవేదరహస్యప
రమార్థమునుగుర్తింపజేయువాడు

960) ప్రాణనిలయః, ప్రాణంతతిప్రాణాః, అన్యహిజీవాంతస్ప
నేదగ్గివశమంతాన్మన్యోలయంతగ్గతి, జేవులం
దఱుతమగుటయందు, బద్ధులవలెనతనియందు
లయమునుజేందుచున్నాడు,

961) ప్రాణధృత్, తానమాత్రవద్ధారయతత్త్రి, జేవులను, దర్శింప
లెఱచుచున్నవాడు

962) ప్రాణజీవనః, తానస్మవహనాదివత్జీవయతత్త్రి, అ
స్మవహనాదులవలె వారసజీవింపజేయువాడు

963) తత్త్వం, దధిదుగ్ధయోగవదధిసారక్షిదచితోర్వాప్తిప్ర
యోజనాభ్యాసంసారాంతః, దధిదుగ్ధములకువె
న్నవలె, జీవచితులను వాన్మప్రయోజనముల
చేసారభూతుడైనవాడు

964) తత్త్వవిత్, తథా తత్త్వమాత్మనోవత్త్రి, గుట్లనితన
తత్త్వమునెరింగినవాడు

967) ఏకాత్రై, సర్వస్వచిదచిద్వర్తసన్యమకపవతేషాం
కౌభిమానచేత్రి, చిదచిద్వర్తమునకల్గునతడొక్కడ

విష్ణు సహస్రనామభాష్యమ్, దశమశతకమ్

ప్రభుప్రభాక్త్యా అభిమానియైనవాడు

966) జనన మృత్యుజరాతిగః, తథా తదుభయవిధరక్షితః
అష్టైశునారంటికంటే వలయుండైనవాడు

967) భూర్భువస్వరుః, భూర్భువః సవరు పలయైతేః పక్షిపథి
కైరివ ప్రాణిభిరుపజేష్ట మానః పూయ పత్రలపారిజా
తః, పక్షులకువృక్షమువలె జీవకొటికి (బ్రాహ్మణ
రములైన పత్రములుగల పారిజాతమైనవాడు

968) తారః, తేషాం సంసారతాతణాత్, ప్రాణులను సంసార
మునుండి దాటించువాడు

969) సవితా, సర్వేషాం సాక్షాజ్ఞనయితా, సర్వలకు సాక్షా
త్తుతండ్రియైనవాడు

970) ప్రపితామహాః, పితామహస్సాప్తిజనకతాత్ర, పితా
మహనకుడంద్రయైనవాడు

971) యజ్ఞః, సావరాధనసమృద్ధిరక్తానాం తదర్థినాం స్వయ
మవయజ్ఞః, తనయారాధనమృద్ధిరేకదా
నియందిచ్చు శక్తిగియుండువారికి (దానయారాధ
నయైయుండువాడు

972) యజ్ఞ పతిః, సవయజ్ఞ ఫలప్రదః, తననవకు ఫలమునిచ్చు
వాడు

973) యజావ్, అశక్తానాం సవయమవయజమానః, అశక్తులై

విష్ణునవంశప్రసాదమభాష్యమ్ దశమశతకమ్

నవారికి నవయముగా యజమానయైచేయువాడు

974) యజ్ఞాంగం, సమర్థానుష్ఠితమపియజ్ఞాంతరమస్తకేష
భూతమితి, సమర్థులచేననుష్ఠింపఁబడినయితర
యజ్ఞములును ఇతనియభినమలేను

975) యజ్ఞవాహనం, తేషాం శత్రుత్వాధికారదాననయజ్ఞ
వాహాయతేత్రచేయువారికి శత్రుత్వములనిచ్చియజ్ఞ
మునునడపువాడు

976) యజ్ఞభక్తృవికలమపియజ్ఞ సస్మరణపూర్ణావయతే
భాసంపుష్పేతేతి, వికలతమైనయజ్ఞమునైనను త
నస్మరణపూర్ణావయతులచేఁబూర్తి నొందించువా
డు

977) యజ్ఞభక్తృజగద్ధితాయయజ్ఞమాహాస్పజతేతి, జగద్ధి
తముకొలుచుమొదటయజ్ఞమునుసృజించువాడు

978) యజ్ఞ, సర్వయజ్ఞానాంతేష, సమస్తయజ్ఞములకుఁబ్రభు

979) యజ్ఞభుక్, తానభుక్తృభునక్తృతివ్యయజ్ఞమునుభుజిం
చువాడు

980) యజ్ఞసాధనం, తస్యజ్ఞానదావరాసిసిద్ధిపాయాఇతి
యజ్ఞములుజ్ఞానదావరాసిద్ధిపాయములుగాఁ
గలవాడు

981) యజ్ఞాంతకృత్, యజ్ఞపర్యవసానం సవితత్వజ్ఞానంకరోతి

విష్ణుసవనామభాష్యమ్ దశమశతకమ్

త్రయమ్ పర్యవసానమ్ తన తత్త్వజ్ఞానమును (గలిగించువాడు)
982) యజ్ఞునవద్యయన్నిరపేక్షైః పి సాపేక్ష వద్యజ్ఞేష పర
శాదికం భుంక్తే తృప్తం సుఖయతి తద్వజ్ఞగతి
సాధనపవవిదంతి సస్థూలదృశ్యైః నిరపేక్షా (దయ
నుసారపేక్షనివలె యజ్ఞ పురోహితా శాదికముల భుజించి
తృప్తుడగుచు నితరుల దృష్టి నొందింపుచున్నాడు ఈ
రహస్యమును యజ్ఞవిధానగతివేత్తయైన గుడుడుగా
ని స్థూలదృష్టైః ఊంగదు?

983) అస్త్యం పవం నిషేధి తభాక్తృశక్తిభిర్భుజ్యతే ఇతి
ఇట్లు భాక్తృశక్తి (గలిగింపఁబడిన వారిచే భుజింప
బడువాడు

984) అస్తిదం తాంశ్చ తథా భుంక్తే ఇతి వారిననుభవించు
వాడు

985) ఆత్మయానిః కుశ్మీనవసితా వలయమాత్మనా భాక్తా
రం మిత్రయతేతే, పాలచేబంచదారనువలె తన
చే భాక్తృను (గలుపు వాడు

986) స్వయంజాతం ప్రార్థనానిరపేక్షతయా జాతం ప్రా
ర్థనలేక తానే జన్మించిన వాడు

987) ప్రేమానం జనితాభవదుఃఖవిఖననాత్ అట్లు
జన్మించిన వదుఃఖమును వాగొట్టు వాడు

విష్ణు సేవారసతామ్రము
| తృతీయపుస్తకము

విష్ణు సేవ భక్తి నామ భాష్యము దశమ శతకము

14

988) సామగాయనం, స్వప్రాప్తి మధుపాన సహ వహకవైతి
సామానిగాయమానా ముక్త్యై స్సత్తి సామేవదము
సుబాధకు ముక్తులుగలవాడు

989) దేవకేనందనం, పవంవిదాన సహ మావస్థం కింతు దేవకేనం
నం, ఇట్టివిధముగలిగియుండుట పరమావస్థయం
దేహాకళుషాద్భవతాతములయందును (గలవాడు
990) ప్రసాదం, పరావస్థైష్ఠి సవైత్ర పరావస్థయం దువాడు
నితరేను

991) షేతనం, సర్వశతేష్వర్త్య భూయస్థతా వద్భూయస్థం భూ
మేశనం, సర్వశ్చ కుడైనను మిక్కిలియార్త గలదగు
టచే భూమికి నెక్కువగా బ్రాభువైనవాడు

992) పాపనాశనం, అత్ర దధి నవన తస్యై న్ననా సన్త్రోది
కథామృతేన పరేషాం పాపనాశనం, దధి నవన
తామలుబొంగిలిండుటరా సన్త్రోదికథలచే
నితరుల పాపములు నశింపజేయువాడు

993) శంఖభృత్, పరమైశ్వర్య చివత్త దివాన్య యుధతా
త్ పరమైశ్వర్యమునకు (జే) వత్త మువైనదివాన్య
యుధములుగలవాడు

994) నందకే, భగవతాపి మామయం నందకే విపారం

15

995-చక్రవిత్తసందర్శనస్వభృతి సురప్రతాపరక్ష-2 సురజాత
కల్యాణితజావలాంచితంచక్రమపితృవత్త
నిత్యజాతనవర్ణనముగలదియు దవవిరాధువైనరాక్షసు
లరక్షముచేగలుషితమువైనజావలలుగలదియున
గుచక్రముగలవాడు

११६) శార్వదనావృశార్వంచ విసర్వరితజ్ఞాఘోషశరవర్ష
నాశితాశేషవద్వేషవార్యంస్వసర్వశంభ
మరస్సేతి ఘోషశరవర్ష ములచక్రశంపఁబే
యఁబడిన సర్వశత్రువులుగల శార్వమును
నున్న గలవాఁడు

999) గదాధరః, గదాధిపత్యంచ సర్వతస్స ముఖ్యాంతకా
 నలస్ఫులింగినం నిత్యసంహృతానం కామోదకం
 ధారయతేతి, అన్నవైపులకల్యాంతవక్తాస్ఫులిం
 గములక్రమమన్యకామోదకయనెడు గదాధిపత్య
 గలవాఁడు

998) రథాంగపాణిః, యథాచితం రథాంగపాణిః వస్త్రేత
యథాచితమైన రథాంగములను సముదాయించు

లవాడు

999) అక్షోభం) ప్రపన్నాభయదానకార్ధాంతస్థమహేమార్థ
పి) ప్రపన్నాభయదానప్రార్థిమమందు(దనమహే
మచేతనక్షోభన్త్రై నవాడు

1000) సర్వప్రవారణాయుధం) స్వనిష్కణాం సర్వానిష్టానుకూల
యత్కాణ్యసంజ్ఞేనయాన్యమశానదసామర్థ్యాననాన్
త్వచితాన్యసంతానానభరణావికలాన్యని సదాసర్వప్రస
ర్వధాసర్వప్రకారసమాక్రతరక్షాదర్శుసత్రజిక్షేతా
ని సర్వైశ్చర్వధురంధరాణ్యనాన్యన్యవివిధాన్యభాన్యన్య
త) తనభక్తుల సర్వానిష్టముల(దొలంగి-మనవియు
ల సంతోషేయమువైనవియు మహాసామర్థ్యముగల
వియు(దనమ(దగినవియుయెల్లప్పుడునన్నివిధము
లనాక్రతసంరక్షణమనెడు దర్శుసత్రమున దిక్షవహం
చినవియు సర్వైశ్చర్వధురంధరములునుదైనయిత
రాయుధములునుగలవాడు

ఇతి ప్రపాదశరభట్టరాచార్యవిష్ణు కృతవిష్ణుసహస్ర
నామభాష్యమునకు మువ్వవంకటరాసప్రణామం
గునాంధ్రరాచార్యము సర్వము సంపూర్ణము

ఫలశ్రుతి

శ్లో ౧౧ తదం కర్తృనయస్స కశవస్సమవతూనః
నామత్తంసవప్రదివద్దినామశేషేణప్రకర్తతమ్
యత్తదంచలయయాన్త్యంయశ్చాపి పరికర్తమత
నామభంప్రాప్నయంత్యేచి తస్మిముత్రేవాచమానవః
కర్తృంపదగినవాడును మవతూడునైనకశవునిదివ్వనా
మనవశస్సమును బూర్తగానిత్సమేషుడువినునాయెవ్వ
డు పర్తించునాయెట్టివాడెలాకమండుగానిపరలాకమండు
గానికొంచెమైననశుభమునొందడు

శ్లో ౧౨ వేదాంతగ్రావశ్శిలాః సేనతక్షత్రియోవిజయభవేత్
తైశ్చోధనసమృద్ధిఃసేనః ధూత్రస్సృషమవాప్నయంత
తా ౧౧
ఈవిష్ణుసవశస్సనామమునుబర్తించి ప్రావశ్శిలుడువ
దవేదాంతపారగుడుగునుక్షేత్రయుడుశత్రుపయ
ముగాంచునువైశ్వుడుధనసమృద్ధి నొందును
శూద్రుడుసుషమునొందును

శ్లో ౧౩ ధర్మాధీప్రాప్నయంత్యధర్మమర్థాధీచార్థమాప్నయంత
నామానవాప్నయంతామీప్రవాధీప్రాప్నయంతప్రదాంత
ఈభగవన్నామోచ్చారణముచేత ధర్మార్థాదులు

నాథిధనమును కామాధిభాగములను సంతానాథిసంతానము
లనుబొందును

శ్లో ౧ భక్తిమాన్సః సజాతాథాయ, శుచిస్తత్తతమానసః

సహస్రం వాసుదేవస్య, నామ్యామతత్ప్రకృతయత

యశఃప్రాప్నోతి విపులం, జ్ఞాతప్రాధాన్యమవచ

అచలాంజ్ఞయమాప్నోతి, శ్రేయఃప్రాప్నోత్యనుత్రమమ

శ్లో ౨ నభయం శుచిహాప్నోతి, వర్సంతేజశ్చ విచిత్ర

భవత్సర్వోగోద్భుతిమాన్, బలరూపగుణాన్వితః

శాశ్వత్రముచ్యతే శాశ్వాత్, దృఢముంచేతబంధనాత్

భయానుచ్యతే భతస్య, ముచ్యతాపస్యకౌపదః

అవ్యక్తప్రాతఃకాలమునవేచి శుచియై మనసునిచ్చి లము

నసి విష్ణు సహస్రనామమును బ్రతిచునొయట్టివా

డు విస్తారయశస్సును జ్ఞాతులలా శ్రేష్ఠత్వమునుబొ

దును వెండియునట్టి నడుడు శాశ్వతైశ్వర్యమునుప్రాయ

స్సను భయశాపైత్వమును వర్సమును దేజస్సునాశ

శ్వమును గాంతిని బలమును సౌందర్యమును మంచిను

ణములును బ్రావీచును, శాశ్వత్రుడు శాశ్వమును బద్ధు

డైస్సబంధనత్రాప్తిని భేతుడగువాడు చతుర్ముఖుడు

ఋకౌనును అపన్నః పగువాడునాపదనుదరంచును

శ్లో॥ ముగ్ధానా తతరతానకు, పురుషః పురుషోత్తమమ్
స్త్రవనాత్తమసహస్రేణ, నిత్యంభక్తిసమన్వితః
వేయినామమలచేరురుషోత్తమనిభక్తితోస్తుతించువాడు
వాఁడు (అరణ్యనివిపత్తులను ద్వరగాదాండును
శ్లో॥ వాసుదేవాశ్రయోమహాన్, వాసుదేవపరాయణః
సర్వపాపవిశుద్ధాత్మాయాతిప్రవృత్తసతానమ్
నవాసుదేవభక్త్యానామశుభంవిధ్వేతేన్ద్రవిత్
జన్మమృత్యుజరావన్నధిభయంనాపుష్పజాయతే
వాసుదేవనాశ్రయించితదయభక్తిగలవాడు సర్వపా
పములచేవిడువబడి సనాతనమగుపరబ్రహ్మనుజాంచు
చున్నాడు, వాసుదేవభక్తులకొకప్పుడును, అశుభజన్మ
మృత్యుజరావన్నధిభయంబులుగలుగవు
శ్లో॥ గ్రిమస్త్రవమభయానః శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః
యజ్ఞేతాత్మాసుఖిన్మోంతిః శ్రవతిస్థితకేత్రభిః
తాశ్రద్ధాభక్తులతోనస్త్రవమును (బద్ధించువాడు) ఆత్మను
విముచింపు సిరిధైర్వముజ్ఞాపకచక్రికేదు అతఁగూ
డెయుండును
శ్లో॥ నప్రోధానచమాత్పరం నలోభోనాశుభామతిః

భవంతికృతపుణాననాం, భక్తానాంపురుషోత్తమమ్
విష్ణుభక్తులైనపుణ్యులను (బ్రాహ్మణాత్మకస్వాభావపుష్కమ
నస్సులండవు

శ్లో॥ వేదాన్తవంద్యార్థనత్మత్రా, జంబుకాభూర్మవదాదధిః
వాసుదేవస్స వర్షిణ్య విధితానిమహాత్మనః)

తాత్పర్యము స్వర్ణసూర్యచంద్రనత్మత్రాకాశములుభూమిముద్ర
ములు మహాత్మా (దనువాసుదేవునివర్షమువర్షి
ప (బడుచున్నవి

శ్లో॥ ససురాసురగంధర్వం, సయన్మోరగరాత్మనః
దగద్వజ్రవర్తతేదం, కేశక్షిప్తసగ-చరాచరం

తా॥ సురాసురగంధర్వయన్మోరగరాత్మసులగు-చరాచర
ములతోగూడినదగద్వజ్రకృష్ణనియధినమందు
(గలదు

శ్లో॥ ఇంద్రియాణిమనోబుద్ధి సత్త్వంతేజోబలంధృతిః

వాసుదేవాత్మకాన్తావలంత్రిత్రంత్రేత్త్రజ్ఞానవచ

తా॥ ఇంద్రియములు మనస్సుబుద్ధిః సత్త్వము తేజస్సు బలము
తైర్జ్ఞము త్రిత్రము త్రిత్రజ్ఞ (దనువాసుదేవాత్మా

శ్లో॥ సర్వాగమనామాచారః ప్రథమంపరికల్పితం

ఆ-చారప్రభవోధర్మ ధర్మస్వప్రభుర-చ్యుతః

తాన్ సరావగమములయొక్క మా-చారముమొదట (గల్పింపఁబ) డెను ఆ-చారముచోధర్మముపుట్టెను ధర్మమునకుఁబ్రభు వ-చ్యుతుఁడు

శ్లో॥ ఋషయః పితౄణాదేవాః మహాభూతానిభాతవః
జంశమాజశమంచదం బగనార్థకాయజోద్భవమ్
ఋషులు పితృదేవతలు దేవతలు మహాభూతములు
భాతలు జంశమములు సార్థ వరములు గల జగత్తునారాము
ణునివల్ల జనించెను

శ్లో॥ యోగజ్ఞానం తథాసాంఖ్యం విదాన్శిల్పాదికర్తృచ
వేదాన్తాస్త్రాణి విజ్ఞానమతత్సర్వం జనార్థనాత్
తాన్ యోగముజ్ఞానము సాంఖ్యము విదాన్శిల్పములు వేద
ములు శాస్త్రములు విజ్ఞానము యాసర్వము జనా
ర్థమనివల్ల జనించెను

శ్లో॥ ఏకవిష్ణుర్మహాద్భుతం ప్రథగుష్ణతాననకశః
త్రైకలోకాంకవత్ప్రభూతాత్మాభుక్తైశ్శిష్యగవ్య

తాన్ భూతములనేకముండినను విష్ణువొక్కడే మహాభూత

అష్టయుక్తైశ్చ తాత్పర్యైశ్చ విష్ణువర్ణనములగ్గకంబులవల్ల

పించిభాగింపుచునాడు

శ్లో ౧౧ మన్తవంభగవతోవిష్ణువాన్సేనకర్తృతమ్

పథేన్ద్రైశ్చైత్పురుషం శ్రేయః ప్రాప్నుంసుషానిచ

భగవంతుఁడగు విష్ణుదేవునియొక్కత్రము వానసు

నిచేరచింపఁబడెను దనినిఁబెత్తించు పురుషుఁడు

శ్రేయస్సును పొందులబొందును

శ్లో ౧౨ విశ్వేశ్వరమజందేవం భగవం ప్రభుమవ్యయ

భజంతి యే పుష్కరాక్షం నతేయాంతి పరాభవమ్

విశ్వేశ్వరుఁడు నబుఁడు భగత్ప్రభువున ~~అర్చన~~

వ్రంతుఁడు దేవుఁడు నైన పుష్కరాక్షుని భజించిన

తారు పరాభవమునుఁబొందరు

ရေသွင်း - ၈

16 တံဆိပ် 240-၀၀

31-၀၀

1000၀ တံဆိပ် 210-၀၀

105-၀၀

၈၈၀၀၀

2-၀၀

၈၈၀၀၀

16-၀၀

24-၀၀

၈၈၀၀၀

48-၀၀

169-၀-၀

၈၈၀၀၀

10-၀၀

524-၀-၀

169-၀-၀

၈၈၀၀၀

355-၀-၀

భాష్యకార సమాజస్థాపకులు
మహర్షి శ్రీవేంకటదాస స్వామి.

నందం శంకరరామస్వామి
శివల్లి, గుంటూరు జి.
1957.